

KO E ONGOONGOLELEI NA'E TOHI E MĀTIU

1 Ko e tohi 'oe hokohoko 'o Kalaisi meia 'Epalahame kia Siosefa. 18 Na'e tupu ia 'i he Laumālie Mā'oni'oni, pea fā'ele'i 'e he Tāupo'ou ko Mele 'i hono fakanofa kia Siosefa. 19 Ko e fakatonutonu 'e ha 'āngelo 'ae mahalohalokovi 'a Siosefa, 'o ne fakahā 'ae ngaahi hingoa 'o Kalaisi.

¹ Ko e tohi 'oe tupu'anga 'o Sisu Kalaisi, ko e 'Alo 'o Tevita, ko e 'Alo 'o 'Epalahame.

² Na'e tupu 'ia 'Epalahame 'a 'Aisake; pea tupu 'ia 'Aisake 'a Sēkope; pea tupu 'ia Sēkope 'a Siuta mo hono kāinga;

³ Pea tupu 'ia Siuta 'a Felesi mo Sala 'ia Tema; pea tupu 'ia Felesi 'a 'Esilome; pea tupu 'ia 'Esilome 'a 'Elame;

⁴ Pea tupu 'ia 'Elame 'a 'Aminatape; pea tupu 'ia 'Aminatape 'a Naasoni; pea tupu 'ia Naasoni 'a Salimone;

⁵ Pea tupu 'ia Salimone 'a Poasi 'ia Lehapi; pea tupu 'ia Poasi 'a 'Opeti 'ia Lute; pea tupu 'ia 'Opeti 'a Sese;

⁶ Pea tupu 'ia Sese 'a Tevita ko e tu'i; pea tupu 'ia Tevita ko e tu'i 'a Solomone, 'iate ia *na'e mali* mo 'Ulia;

⁷ Pea tupu 'ia Solomone 'a Lopoame; pea tupu 'ia Lopoame 'a 'Apaia; pea tupu 'ia 'Apaia 'a 'Esa;

⁸ Pea tupu 'ia 'Esa 'a Siosafate; pea tupu 'ia Siosafate 'a Siolame; pea tupu 'ia Siolame 'a 'Usaia;

9 Pea tupu 'ia 'Usaia 'a Siotame; pea tupu 'ia Siotame 'a 'Ehasi; pea tupu 'ia 'Ehasi 'a Hesekaia;

10 Pea tupu 'ia Hesekaia 'a Manase; pea tupu 'ia Manase 'a 'Emone; pea tupu 'ia 'Emone 'a Siosaia;

11 Pea tupu 'ia Siosaia 'a Sekonaia mo hono kāinga, 'o fē'unga mo e kuonga na'e fetuku ai 'akinautolu ki Papilone:

12 Pea hili hono fetuku 'akinautolu ki Papilone, pea tupu 'ia Sekonaia 'a Saletili; pea tupu 'ia Saletili 'a Solopēpeli;

13 Pea tupu 'ia Solopēpeli 'a 'Apaiuta; pea tupu 'ia 'Apaiuta 'a 'Elaiakimi; pea tupu 'ia 'Elaiakimi 'a 'Esoa;

14 Pea tupu 'ia 'Esoa 'a Sētoki; pea tupu 'ia Sētoki 'a 'Akemi; pea tupu 'ia 'Akemi 'a 'Elaiuti;

15 Pea tupu 'ia 'Elaiuti 'a 'Eliesa; pea tupu 'ia 'Eliesa 'a Matani; pea tupu 'ia Matani 'a Sēkope;

16 Pea tupu 'ia Sēkope 'a Siosefa ko e husepāniti 'o Mele, 'aia ne ne fā'ele'i 'a Sisu, 'oku ui ko Kalaisi.

17 Pea ko e to'utangata kotoa pē meia 'Epalahame 'o a'u kia Tevita ko e to'utangata 'e hongofulu ma fā; pea meia Tevita 'o a'u ki he fetuku ki Papilone ko e to'utangata 'e hongofulu ma fā; pea mei he fetuku ki Papilone 'o a'u ki he Kalaisi ko e to'utangata 'e hongofulu ma fā.

18 Pea na'e pehē 'ae 'alo'i 'o Sisu Kalaisi: Kuo fakanofa 'ene fa'ē ko Mele kia Siosefa, pea te'eki ai te na fe'iloaki, kae 'iloange, kuo feitama ia 'i he Laumālie Mā'oni'oni.

19 Pea ko Siosefa ko hono husepāniti, ko e tangata angatonu, pea na'e 'ikai 'i hono lota ke talaki fakahā ia, ka na'a ne tokanga ke tukuange fakafufū pe ia.

20 Kae lolotonga 'ene fifili ki he ngaahi me'a ni, 'iloange, kuo hā mai kiate ia ha 'āngelo 'ae 'Eiki 'i he misi, 'o ne pehē, "Siosefa, foha 'o Tevita, 'oua te ke manavahē ke ma'u 'a Mele ko ho uaifi: he ko ia kuo fakatupu 'iate ia 'oku mei he Laumālie Mā'oni'oni.

21 Pea te ne fā'ele'i 'ae tama, pea te ke ui hono huafa, ko SISU: ko ia ia te ne fakamo'ui hono kakai mei he'enua ngaahi angahala."

22 Pea na'e fai 'eni kotoa pē koe'uhi ke fakamo'oni 'aia na'e folofola'aki 'e he 'Eiki 'i he palōfita, 'o pehē,

23 "Vakai, 'e feitama 'ae tāupo'ou,
pea 'e fā'ele'i 'ae tama,

pea 'e ui hono huafa, ko 'Imanuela:"

ko hono 'uhinga "Ko e 'Otua 'iate kitautolu."

24 Pea kuo tu'u hake 'a Siosefa mei he mohe, pea fai 'e ia 'o hangē ko e fekau 'ae 'āngelo 'ae 'Eiki kiate ia, 'o ne 'omi 'a hono uaifi:

25 Ka na'e 'ikai te na fe'iloaki kae'oua ke 'alo'i 'e ia 'a 'ene 'uluaki tama: pea ne ui hono huafa ko SISU.

2

1 Ko e tatakī 'e he fetu'u 'ae kau tangata poto mei he potu fakahahake kia Kalaisi. 11 Ko 'enua hū kiate ia mo e 'atu 'enua ngaahi me'a'ofa. 14 Ko e holatakī 'e Siosefa 'a Sisu mo 'ene fa'ē ki 'Isipite. 16 Ko e tāmata'e 'i 'e Helota 'ae ngaahi fānau. 20 Ko e mate 'a'ana. 23 Ko e toe 'omi 'a Kalaisi ki Nāsaleti 'i Kaleli.

1 Pea kuo 'alo'i 'a Sisu 'i Petelihema 'i Siutea, 'i he ngaahi 'aho 'o Helota ko e tu'i, vakai, na'e ha'u 'ae kau tangata poto mei he potu hahake ki Selūsalema,

2 ‘O pehē, “‘Oku ‘i fē ia ‘aia kuo ‘alo‘i ko e Tu‘i ‘oe kakai Siu? He kuo mau mamata ‘i he potu hahake ki hono fetu‘u, pea kuo mau ha‘u ke hū kiate ia.”

3 Pea kuo fanongo ai ‘a Helota ko e tu‘i, na‘e puputu‘u ia, mo Selūsalema kotoa pē mo ia.

4 Pea kuo fakakātoa ‘e ia ‘ae kau taula‘eiki lahi kotoa pē mo e kau tangata tohi ‘oe kakai, na‘e fakapapau ia meiate kinautolu pe ‘alo‘i ‘i fē ‘ae Kalaisi.

5 Pea nau pehēange kiate ia, “‘I Petelihema ‘i Siutea: he ‘oku pehē hono tohi he palōfita.

6 ‘Ko Koe Petelihema, ‘i he fonua ‘o Siuta,
‘oku ‘ikai ‘aupito ko e si‘i hifo Koe ‘i he ngaahi
‘Eiki ‘o Siuta:

koe‘uhi ‘e ha‘u meiate Koe ha Pule,
‘aia te ne pule‘i hoku kakai ko ‘Isileli.”

7 Pea toki fekau fakafufū ‘e Helota ke ha‘u ‘ae kau tangata poto, pea fehu‘i fakapapau kiate kinautolu pe na‘e hā mai ‘anefē ‘ae fetu‘u.

8 Pea ne fekau ‘akinautolu ki Petelihema, ‘o ne pehē, “Mou ‘alu ‘o kumi lahi ki he tamasi‘i, pea ka mou ka ‘ilo ia, mou fakahā mai kiate au, koe‘uhi ke u ‘alu atu ‘o hū foki kiate ia.”

9 Pea kuo nau fanongo ki he tu‘i, pea nau ‘alu; pea vakai, ko e fetu‘u na‘a nau mamata ai ‘i he potu hahake, na‘e ‘alu mu‘omu‘a ‘iate kinautolu, ‘o a‘u ki he potu na‘e ‘i ai ‘ae tamasi‘i pea tu‘u mei ai ‘i ‘olunga.

10 Pea ‘i he‘enau mamata ki he fetu‘u, na‘a nau fiefia ‘i he fiefia lahi ‘aupito.

11 ¶ Pea ‘i he‘enau hū ki he fale, na‘a nau mamata ki he tamasi‘i na‘e ‘i he‘ene fa‘ē ko Mele, mo nau fakatōmape‘e ‘o hū kiate ia; pea kuo nau vete ‘enau

koloa, na‘a nau ‘oatu kiate ia ‘ae ngaahi me‘a‘ofa; ko e koula, mo e laipeno, mo e mula.

12 Pea ‘i he valokia ‘akinautolu ‘e he ‘Otua ‘i he misī, ke ‘oua te nau toe ‘alu kia Helota, na‘a nau ‘alu ki honau fonua ‘i ha hala kehe.

13 Pea kuo ‘alu ‘akinautolu, ‘iloange, kuo hā mai ha ‘āngelo ‘ae ‘Eiki kia Siosefa ‘i he misī, ‘o ne pehē, “Tu‘u hake ‘o ‘ave ‘ae tamasi‘i mo ‘ene fa‘ē, pea ke holataki‘i ki ‘Isipite, pea ke nofo ai ke ‘oua ke u fakahā kiate koe: koe‘uhi ‘e kumi ‘e Helota ‘ae tamasi‘i ke tāmāte‘i ia.”

14 Pea tu‘u hake ia, ‘o ne ‘ave ‘ae tamasi‘i mo ‘ene fa‘ē ‘i he pō, ‘o ‘alu ki ‘Isipite:

15 Pea na‘e ‘i ai ia ‘o a‘u ki he mate ‘a Helota: ke fakamo‘oni ‘aia na‘e folofola‘aki ‘e he ‘Eiki ‘i he palōfita, ‘o pehē, “Kuo u ui mai hoku foha mei ‘Isipite.”

16 ¶ Pea kuo toki ‘ilo ‘e Helota kuo kākaa‘i ia ‘e he kau tangata poto, pea ‘ita lahi ‘aupito, mo ne fekau atu ki Petelihema mo e ngaahi potu ofi ki ai, ke tāmāte‘i ‘ae tamaiki tangata kotoa pē, ngata ‘i he ua ta‘u ‘o ‘enau lahi ‘o fai ki mui; ‘o fakatatau ki he ‘aho na‘a ne fehu‘i fakapapau ai ki he kau tangata poto.

17 Pea na‘e toki fakamo‘oni ‘aia na‘e lea ‘aki ‘e he palōfita ko Selemaia, ‘o pehē,

18 “Na‘e ongo‘i ‘i Lama ‘ae le‘o,
ko e lāunga, mo e tangi, mo e tangilāulau,
ko e tēngihia ‘e Lesieli ‘ene fānau,
pea ‘ikai te ne tali ‘ae fiamālie,
koe‘uhi kuo ‘ikai ‘akinautolu.”

19 ¶ Ka kuo mate ‘a Helota, pea vakai, na‘e hā mai ha ‘āngelo ‘ae ‘Eiki kia Siosefa ‘i he misī ‘i ‘Isipite,

²⁰ ‘O ne pehē, “Tu‘u hake, pea ‘ave ‘ae tamasi‘i mo ‘ene fa‘ē, pea ‘alu ki he fonua ‘o ‘Isileli; he kuo mate ‘akinautolu na‘e kumi ki he mo‘ui ‘ae tamasi‘i.”

²¹ Pea tu‘u hake ia ‘o ‘ave ‘ae tamasi‘i mo ‘ene fa‘ē, pea ha‘u ki he fonua ‘o ‘Isileli.

²² Ka ‘i he‘ene fanongo ‘oku pule ‘a ‘Akileosi ‘i Siutea ko e fetongi ‘o ‘ene tamai ko Helota, na‘e manavahē ia ke ‘alu ki ai: pea ‘i he valoki ia ‘e he ‘Otua ‘i he misi, na‘a ne afe ki he ngaahi potu ‘o Kaleli:

²³ Pea ha‘u ia ‘o nofo ‘i he kolo ko Nāsaleti: koe‘uhi ke fakamo‘oni ‘aia na‘e lea ‘aki ‘e he kau palōfita, “E ui ia ko e Nāsaline.”

3

1 Ko e malanga ‘a Sione mo ‘ene ngāue, pea mo ‘ene papitaiso. 7 ‘Oku ne valoki ‘ae kau Fālesi. 13 Ko e papitaiso ‘a Kalaisi ‘i Sioatani.

¹ ‘I he ngaahi ‘aho ko ia na‘e ha‘u ‘a Sione ko e Papitaiso, ‘o malanga ‘i he toafa ‘o Siutea,

² ‘o pehē, “Mou fakatomala: he ‘oku ofi ‘ae pule‘anga ‘oe langi.”

³ He ko eni ia na‘e lea ki ai ‘ae palōfita ko ‘Isaia, ‘o pehē,

“Ko e le‘o ‘oe tokotaha ‘oku kalanga ‘i he toafa,
 ‘Mou teuteu ‘ae hala ‘oe ‘Eiki,
 fakatonutonu hono ngaahi ‘alu‘anga.’ ”

⁴ Pea na‘e kofu ‘ae Sione ko ia ‘aki ‘ae fulufulu‘i kāmeli, mo e no‘o kili‘i manu ‘i hono no‘otanga vala; pea ko ‘ene me‘akai, ko e he‘e mo e me‘a hu‘amelie ‘oe vao.

5 Pea na'e toki 'alu kiate ia 'a Selūsalema, mo Siutea kotoa pē, mo e potu fonua kotoa pē na'e tu'u ofi ki Sioatani,

6 Ke papitaiso 'iate ia 'i Sioatani, 'o vete 'enau ngaahi angahala.

7 ¶ Ka 'i he'ene mamata kuo ha'u 'ae tokolahi 'oe Fālesi mo e Sātusi ki he'ene papitaiso, na'e pehē 'e ia kiate kinautolu, “‘Ae fānau 'ae ngata feka'i, ko hai na'a ne valoki 'akimoutolu ke puna mei he houhau 'e ha'u?

8 Ko ia mou fakahā 'ae ngaahi fua 'oku ngali mo e fakatomala:

9 Pea 'oua te mou pehē 'i homou loto, 'Ko 'emau tamai 'a 'Epalahame:' he 'oku ou tala atu kiate kimoutolu, 'oku fa'a fai 'e he 'Otua ke fakatupu 'i he ngaahi maka ni 'ae fānau kia 'Epalahame.

10 Pea ko eni, kuo tuku 'ae toki ki he tefito 'oe ngaahi 'akau: ko ia, ko e 'akau kotoa pē 'oku 'ikai tupu ai 'ae fua lelei, 'e tā hifo ia, pea laku ki he afi.

11 Ko e mo'oni 'oku ou papitaiso 'akimoutolu 'aki 'ae vai ki he fakatomala: ka ko ia 'oku muimui 'iate au 'oku lahi ia 'iate au, 'oku 'ikai taau mo au ke u to'o hono topuva'e: pea 'e papitaiso 'e ia 'akimoutolu 'aki 'ae Laumālie Mā'oni'oni mo e afi.

12 'Oku 'i hono nima 'a hono ī, pea te ne fakama'a 'aupito hono haha'anga, 'o tānaki 'a hono uite ki he feleoko; ka 'e tutu 'e ia 'ae kafukafu 'aki 'ae afi ta'emate.”

13 ¶ Pea toki ha'u 'a Sisu mei Kaleli ki Sioatani kia Sione, ke papitaiso 'iate ia.

14 Ka na'e ta'ofi ia 'e Sione, 'o pehē, “‘Oku ngali mo au ke u papitaiso 'iate koe, pea 'oku ke ha'u kiate au?”

15 Pea lea ‘a Sisu kiate ia, ‘o pehēange, “Tuku ke fai eni: he ‘oku taau mo kitautolu ke fai ki he mā‘oni‘oni kotoa pē.” Pea ne toki tuku ke fai ia.

16 Pea kuo papitaiso ‘a Sisu, na‘e ‘alu hake leva ia mei he vai; pea vakai, kuo mavaeua ‘ae langi kiate ia, pea mamata ia ki he Laumālie ‘oe ‘Otua ‘oku maliu hifo ‘o hangē ko e lupe, ‘o tu‘u mai kiate ia:

17 Pea ‘iloange, ko e le‘o mei he langi, na‘e pehē, “Ko hoku ‘Alo ‘ofa‘anga eni, ‘aia ‘oku ou fiemālie lahi ai.”

4

1 Ko e ‘aukai ‘a Kalaisi, mo hono ‘ahi‘ahi‘i. 11 ‘Oku tauhi ia ‘e he kau ‘āngelo. 13 ‘Oku nofo ia ‘i Kapaneume. 17 Ko ‘ene kamata malanga. 18 Ko e ui ‘a Pita mo ‘Anitelū, 21 Mo Semisi mo Sione. 23 Ko ‘ene fakamo‘ui ‘ae mahaki kotoa pē.

1 Pea na‘e tataki ‘a Sisu ‘e he Laumālie ki he toafa ke ‘ahi‘ahi‘i ia ‘e he tēvolo.

2 Pea hili ‘ene ‘aukai ‘i he ‘aho ‘e fāngofulu mo e pō ‘e fāngofulu, na‘e toki fiekaia ia.

3 Pea na‘e ha‘u ‘ae ‘ahi‘ahi kiate ia, pea pehē ‘e ia, “Kapau ko e ‘Alo koe ‘oe ‘Otua, fekau ki he ngaahi maka ni ke liliu ko e mā.”

4 Ka na‘e lea ia, ‘o pehēange, “Kuo tohi, “E ‘ikai mo‘ui ‘ae tangata ‘i he mā pe, ka ‘i he folofola kotoa pē ‘oku ha‘u mei he ‘Otua.’ ”

5 Pea toki ‘ohake ia ‘e he tēvolo ki he kolo tapu, ‘o tuku ia ki he tu‘a falelotu lahi,

6 ‘O ne pehē kiate ia, “Kapau ko e ‘Alo koe ‘oe ‘Otua, fakato koe ki lalo: he kuo tohi,

“E fekau ‘e ia ‘ene kau ‘āngelo ke nau vakai koe:

pea 'e hapahapai koe, telia na'a tou'ia ho va'e
'i he maka.' ”

⁷ Pea pehēange 'e Sisu kiate ia, “Kuo tohi foki,
“Oua na'a ke 'ahi'ahi ki he 'Eiki ko ho 'Otua.’ ”

⁸ Pea toe 'ohake ia 'e he tēvolo ki he mo'unga
mā'olunga 'aupito, 'o ne fakahā kiate ia 'ae ngaahi
pule'anga kotoa pē 'o māmani, mo honau lelei;

⁹ 'o ne pehē kiate ia, “Te u 'atu 'ae ngaahi me'a ni
kotoa pē mo'ou, 'o kapau te ke fakatōmape'e 'o hū
kiate au.”

¹⁰ Pea talaange 'e Sisu kiate ia, “Ke ke 'alu 'i heni,
Sētane: he kuo tohi, 'Ke ke hū ki he 'Eiki ko ho 'Otua,
pea ko ia pe te ke tauhi.’ ”

¹¹ Pea toki 'alu 'ae tēvolo 'iate ia, pea 'iloange, kuo
ha'u 'ae kau 'āngelo 'o tauhi ia.

¹² ¶ Pea 'i he fanongo 'a Sisu kuo tuku 'a Sione ki
he fale fakapōpula, na'e 'alu ia ki Kaleli;

¹³ Pea mahu'i ia mei Nāsaleti, pea 'alu 'o nofo
'i Kapaneume, 'aia 'oku 'i he matātahi, 'i he
ngata'anga 'oe fonua 'o Sepulone mo Nafitalai:

¹⁴ Koe'uhi ke fakamo'oni 'aia na'e lea 'aki 'e he
palōfita ko 'Isaia, 'o pehē,

¹⁵ “Ko e fonua 'o Sepulone, mo e fonua 'o Nafitalai,
'i he potu ki ta'hi, 'itu'a Sioatani,
ko Kaleli 'oe Senitaile,

¹⁶ Ko e kakai na'e nofo 'i he po'uli, kuo mamata ki
he maama lahi;

pea kuo tupu hake 'ae maama kiate kinautolu
na'e nofo 'i he tele'a mo e 'ata 'oe mate.”

¹⁷ ¶ Pea na'e fua malanga 'a Sisu 'i he kuonga
ko ia, 'o pehē, “Mou fakatomala, he 'oku ofi 'ae
pule'anga 'oe langi.”

¹⁸ ¶ Pea 'i he hā'ele 'a Sisu 'o ofi ki he ta'hi 'o Kaleli,
na'e mamata ia ki he ongo kāinga, ko Saimone na'e

ui ko Pita, mo ‘Anitelū ko hono tokoua, ‘oku na lafo kupenga ki tahi: he ko e ongo toutai ika ‘akinaua.

¹⁹ Pea pehē ‘e ia kiate kinaua, “Muimui ‘iate au, pea te u ngaohi ‘akimoua ko e toutai tangata.”

²⁰ Pea na‘a na li‘aki leva hona kupenga, ‘o muimui ‘iate ia.

²¹ Pea ‘alu ia mei ai, pea ne mamata ki he ongo kāinga kehe, ko Semisi ko e *foha* ‘o Sepeti, mo Sione ko hono tokoua, ‘i he vaka mo ‘ena tamai ko Sepeti, ‘o pena honau kupenga; pea ne ui ‘akinaua.

²² Pea na‘a na li‘aki leva ‘ae vaka mo ‘ena tamai, ka na muimui ‘iate ia.

²³ ¶ Pea ‘alu ‘a Sisu ‘i he potu kotoa pē ‘o Kaleli, ‘o akonaki ‘i honau ngaahi falelotu, pea malanga‘aki ‘ae ongoongolelei ‘oe pule‘anga, ‘o ne fakamo‘ui ‘ae mahaki kehekehe kotoa pē, mo e hangatāmaki kotoa pē na‘e ‘i he kakai.

²⁴ Pea mafola atu hono ongoongo ‘i Silia kotoa pē: pea nau ‘omi kiate ia ‘ae kakai mahaki kotoa pē, na‘e tu‘ia ‘i he mahaki kehekehe mo e ngaahi feinga mamahi, mo e ni‘ihi na‘e ‘ulusino ai ‘ae ngaahi tēvolo, mo kinautolu na‘e vale, mo kinautolu na‘e mahaki tete; pea ne fakamo‘ui ‘akinautolu.

²⁵ Pea na‘e muimui ‘iate ia ‘ae kakai lahi ‘aupito mei Kaleli, mo Tikapolusi, mo Selūsalema, mo Siutea, pea mo e kauvai ‘e taha ‘o Sioatani.

5

1 ‘Oku kamata fai ‘e Kalaisi ‘ene malanga ‘i he mo‘unga: 3 ‘Oku ne fakahā ‘aia ‘oku monū‘ia, 13 Ko hai ‘ae māsimā ‘o māmani, 14 Ko e maama ‘o māmani, ko e kolo ‘i he mo‘unga, 15 Ko e maama: 17 Na‘e ha‘u ia ke fakamo‘oni ‘ae fono: 21 Ko e hā ‘ae fakapō, 27

Ko e tonu fefine, 33 Ko e fuakava: 38 Ko e enginaki ke kātaki 'ae kovi, 44 Ke 'ofa ki hotau ngaahi fili, 48 Ko e ngāue ke ma'u 'ae haohaoa.

¹ Pea 'i he'ene mamata ki he kakai tokolahi, na'e 'alu hake ia ki he mo'unga: pea kuo nofo hifo ia, pea ha'u 'ene kau ākongā kiate ia:

² Pea lea ia, 'o ne akonaki kiate kinautolu, 'o pehē,

³ “Oku monū'ia 'ae angavaivai:

he 'oku 'onautolu 'ae pule'anga 'oe langi.

⁴ “Oku monū'ia 'akinautolu 'oku tangi:

he te nau ma'u 'ae fiemālie.

⁵ “Oku monū'ia 'ae angamalū:

he te nau ma'u 'ae fonua.

⁶ “Oku monū'ia 'akinautolu 'oku fiekaia mo fieinua ki he mā'oni'oni:

he te nau fonu ai.

⁷ “Oku monū'ia 'ae manava'ofa:

he te nau ma'u 'ae 'ofa.

⁸ “Oku monū'ia 'ae loto ma'a:

he te nau mamata ki he 'Otua.

⁹ “Oku monū'ia 'ae fa'a fakalelei:

'e ui ai 'akinautolu ko e fānau 'ae 'Otua.

¹⁰ “Oku monū'ia 'akinautolu kuo fakatanga'i koe'uhi ko e mā'oni'oni:

he 'oku 'onautolu 'ae pule'anga 'oe langi.

¹¹ “Oku monū'ia 'akimoutolu, 'oka manukia, mo fakatanga'i, mo lohiekina 'akimoutolu 'i he me'a kovi kotoa pē, koe'uhi ko au.

¹² Mou fiemālie 'o fiefia lahi 'aupito: he 'oku lahi ho'omou totongi 'i he langi: he na'e pehē 'enau fakatanga'i 'ae kau palōfita na'e mu'a 'iate kimoutolu.

¹³ ¶ “Ko e māsima 'o māmani 'akimoutolu: pea kapau kuo mole 'i he māsima hono kona, 'e toe

fakakona 'i fēfee 'i ia? Ngata ai, 'oku 'ikai 'aonga ia, ka ke lī ki tua 'ā, pea ke molomoloki ia 'e he kakai.

14 “Ko e maama 'o māmani 'akimoutolu. Ko e kolo 'oku tu'u 'i ha mo'unga, 'oku 'ikai fa'a fakapuli ia.

15 Pea 'oku 'ikai tutu ha maama, mo tuku ia 'i he lalo puha fua, ka ki he tu'unga maama; pea 'oku ulo ia kiate kinautolu kotoa pē 'oku 'i he fale.

16 Tuku ke ulo pehē ho'omou maama 'i he 'ao 'oe kakai, koe'uhi ke nau mamata ki ho'omou ngaahi ngāue lelei, pea fakamālō'ia 'a ho'omou Tamai 'aia 'oku 'i he langi.

17 ¶ “Oua na'a mou mahalo kuo u ha'u ke fakata'e'aonga'i 'ae fono, pe ko e kau palōfita: na'e 'ikai te u ha'u ke fakata'e'aonga'i, ka ke fakamo'oni.

18 He 'oku ou tala mo'oni kiate kimoutolu, 'E tomu'a mole 'ae langi mo e fonua ka 'e 'ikai mole ha kahi'i kongas i'i mei he fono, ka 'e fakamo'oni kotoa pē.

19 Ko ia te ne li'aki ha *fekau* si'i 'i he ngaahi fekau ni, pea akonaki pehē ki he kakai, 'e ui ia ko e si'i hifo 'i he pule'anga 'oe langi: ka ko ia te ne fai ia, mo akonaki 'aki ia, 'e ui ia ko e lahi 'i he pule'anga 'oe langi.

20 He 'oku ou tala atu kiate kimoutolu, Kapau 'e 'ikai lahi hake ho'omou mā'oni'oni 'i he *mā'oni'oni* 'oe kau tangata tohi mo e Fālesi, 'e 'ikai 'aupito te mou hū ki he pule'anga 'oe langi.

21 ¶ “Kuo mou fanongo na'e pehē kiate kinautolu 'i mu'a, “Oua na'a ke fakapō; pea ko ia 'e fakapō 'e tu'utāmaki ia ki he fakamaau.’

22 Ka 'oku ou tala atu kiate kimoutolu, Ko ia 'e 'ita noa pē ki hono kāinga, 'e tu'utāmaki ia ki he

fakamaau: pea ko ia te ne ui hono kāinga, ‘Ko e vale,’ ‘e tu‘utāmaki ia ki he fakamaau lahi: ka ko ia te ne lea pehē, ‘Ko e faha koe,’ ‘e tu‘utāmaki ia ki he afi ‘o heli.

²³ Ko ia kapau ‘oku ke ‘omi ho‘o me‘a foaki ki he ‘esi feilaulau, pea ke toki manatu‘i ai ‘oku kovi‘ia ho kāinga kiate koe;

²⁴ Tuku ho‘o me‘a foaki ‘i he ‘ao ‘oe ‘esi feilaulau, pea ke ‘alu koe; ‘o tomu‘a fakalelei ki ho kāinga, pea ke toki ha‘u, ‘o ‘oatu ho‘o me‘a foaki.

²⁵ “Fakalelei vave mo ho fili, lolotonga ho‘omo kei ‘i he hala mo ia, telia na‘a tukuange koe ‘e ho fili ki he fakamaau, pea tuku koe ‘e he fakamaau ki he pule, pea ‘e tuku koe ki he fale fakapōpula.

²⁶ Ko ‘eku tala mo‘oni kiate koe, ‘E ‘ikai ‘aupito te ke hao mei ai, kae‘oua ke ke ‘oatu ‘ae totongi kotoa pē.

²⁷ “Kuo mou fanongo na‘e pehē kiate kinautolu ‘i mu‘a, “Oua na‘a ke tono fefine:”

²⁸ Ka ‘oku ou tala atu kiate kimoutolu, Ko ia ‘oku fakasio ki ha fefine ke holi ki ai, ‘oku tono‘i ia ‘e ia ‘i hono loto.

²⁹ Pea kapau ‘oku fakahala‘i koe ‘e ho mata to‘omata‘u, kape‘i ia, ‘o li‘aki ia ‘iate koe: he ‘oku ‘aonga kiate koe ke ‘auha ho kongā ‘e taha, kae‘oua na‘a lī ho sino kotoa ki heli.

³⁰ Pea kapau ‘e fakahala‘i koe ‘e ho nima to‘omata‘u, tutu‘u ia, ‘o li‘aki ia ‘iate koe; he ‘oku ‘aonga kiate koe ke ‘auha ho kongā ‘e taha, kae‘oua na‘a lī ho sino kotoa ki heli.

³¹ “Na‘e tala, ‘o pehē, ‘Ko ia ‘oku tukuange hono uaifi, ke ne ‘oange kiate ia ‘ae tohi māvae:”

³² Ka ‘oku ou tala atu kiate kimoutolu, Ko ia ‘e tukuange hono uaifi, ka ‘i he‘ene tono tangata,

‘oku ne fakatonotangata‘i ia: pea ko ia ‘e mali mo ia kuo fakamāvae, ko e tono fefine ia.

33 ¶ “Kuo mou fanongo foki, na‘e pehē ‘iate kinautolu ‘i mu‘a, “Oua na‘a ke fuakava loi, ka ke fai kia Sihova ho‘o fuakava:’

34 Ka ‘oku ou tala atu kiate kimoutolu, ‘oua te mou fuakava: pe ki he langi; he ko e ‘afio‘anga ia ‘oe ‘Otua:

35 pe ki he fonua; he ko hono tu‘ungava‘e: pe ki Selūsalema; he ko e kolo ia ‘oe Tu‘i lahi.

36 Pea ‘oua na‘a ke fuakava ki ho ‘ulu, he ‘oku ‘ikai te ke fa‘a ngaohi ha tu‘oni lou‘ulu ke hinehina pe ‘uli‘uli.

37 Ka ‘i ho‘omou alea, ke “Io’ pe ho‘omou “Io;’ mo “Ikai’ pe ho‘omou “Ikai:’ he ko ia ‘oku fakalahi ‘aki ‘a eni, ‘oku tupu ‘i he kovi.

38 ¶ “Kuo mou fanongo na‘e lea pehē, ‘*Ke totongi*’ ‘aki ‘ae mata ‘ae mata, mo e nifo ‘ae nifo:’

39 Ka ‘oku ou tala atu kiate kimoutolu, Ke ‘oua na‘a mou talia ha taha angakovi: ka ko ia te ne sipi‘i ho *kou‘ahe* to‘omata‘u, fulihi atu foki kiate ia ho *kou‘ahe* ‘e taha.

40 Pea kapau ‘e loto ha taha ke fakamaau koe, ka ne ma‘u ai ho kofutu‘a, tuku ke ne ma‘u mo ho pulupulu foki.

41 Pea ko ia ‘e fakafiu‘i koe ke mo ō mo ia ‘i he maile ‘e taha, ‘alu mo ia ‘*i he maile*’ e ua.

42 Foaki kiate ia ‘oku kole kiate koe, pea ‘oua na‘a fulitu‘a kiate ia ‘oku fie nō meiate koe.

43 ¶ “Kuo mou fanongo na‘e lea pehē, ‘Ke ke ‘ofa ki ho kaungā‘api, kae fehi‘a ki ho fili.’

44 Ka ‘oku ou tala atu kiate kimoutolu, ‘Ofa ki homou ngaahi fili, tāpuaki‘i ‘akinautolu ‘oku kape‘i ‘akimoutolu, fai lelei kiate kinautolu ‘oku fehi‘a

kiate kimoutolu, pea hūfia ‘akinautolu ‘oku fai kovi mo fakatanga kiate kimoutolu;

⁴⁵ koe‘uhi ke mou taau mo e fānau ‘a ho‘omou Tamai ‘aia ‘oku ‘i he langi: he ‘oku ne pule ke hopo ‘ene la‘ā ki he angakovi mo e angalelei, pea ‘oku ne tuku ‘ae ‘uha ki he angatonu mo e ta‘eangatonu.

⁴⁶ He kapau ‘oku mou ‘ofa kiate kinautolu ‘oku ‘ofa kiate kimoutolu, ko e hā ‘ae totongi te mou ma‘u? He ‘ikai ‘oku fai pehē ‘ae kau tānaki tukuhau?

⁴⁷ Pea kapau ‘oku mou fe‘ofa‘ofani mo homou kāinga pe, ‘oku lelei lahi hake ia? He ‘ikai ‘oku pehē ‘ae kau tānaki tukuhau?

⁴⁸ Ko ia ke haohaoa ‘akimoutolu he ‘oku hao-haoa ‘a ho‘omou Tamai ‘oku ‘i he langi.

6

1 ‘Oku kei malanga ‘a Kalaisi ‘i he mo‘unga; pea ne lea ki he foaki ‘ofa, 5 Mo e lotu, 14 Mo e fakamole-mole ‘o hotau kāinga, 16 Ko e ‘aukai, 19 Ko e potu ke tuku ki ai ‘etau koloa, 24 Ko e tauhi ‘oe ‘Otua mo e koloa: 25 ‘Oku ne ako ke ‘oua na‘a tokanga ki he me‘a fakamaama: 33 Ko e kumi ki he pule‘anga ‘oe ‘Otua.

¹ “Vakai ke ‘oua na‘a mou fai ho‘omou foaki ‘i he ‘ao ‘oe kakai, koe‘uhi ke nau mamata ki ai: ka pehē, ‘e ‘ikai ha‘amou totongi mei ho‘omou Tamai ‘oku ‘i he langi.

² “Ko ia ‘oka ke ka fai ha foaki, ‘oua na‘a ke ifi ‘ae me‘a lea ‘i ho ‘ao, ‘o hangē ko ia ‘oku fai ‘e he mālualoi ‘i he ngaahi falelotu mo e hala, koe‘uhi ke nau ma‘u ‘ae fakamālō ‘ae kakai. Ko ‘eku tala mo‘oni kiate kimoutolu, Kuo nau ma‘u ‘enau totongi.

³ Ka ‘oka ke ka fai ha foaki, ‘oua na‘a ‘ilo ‘e ho nima to‘ohema ‘aia ‘oku fai ‘e ho nima to‘omata‘u:

⁴ Koe‘uhi ke lilo ho‘o foaki: pea ko ho‘o Tamai ‘aia ‘oku ‘afio‘i ‘i he lilo, ‘e totongi fakahā ‘e ia kiate koe.

⁵ ¶ “Pea ‘oka ke ka lotu, ‘oua na‘a ke hangē ko e mālualo: he ‘oku nau manako ke lotu tu‘u ‘i he ngaahi falelotu mo e tuliki ‘oe ngaahi hala, koe‘uhi ke mamata ‘ae kakai kiate kinautolu. Ko ‘eku tala mo‘oni kiate kimoutolu, Kuo nau ma‘u ‘enau totongi.

⁶ Ka ko koe, ‘oka ke ka lotu, hū ki ho‘o potu lilo, pea kuo tāpuni ho matapā, lotu ki ho‘o Tamai ‘aia ‘oku ‘i he lilo; pea ko ho‘o Tamai ‘aia ‘oku ‘afio‘i ‘i he lilo, ‘e totongi fakahā ‘e ia kiate koe.

⁷ Ka ‘oka mou ka lotu, ‘oua na‘a mou launoa, ‘o hangē ko e hiteni: he ‘oku nau mahalo ‘e fanongo kiate kinautolu ‘i he‘enau lea lahi.

⁸ “Ko ia ‘oua na‘a mou tatau mo kinautolu: he ‘oku ‘ilo ‘e ho‘omou Tamai, ‘i he te‘eki ai te mou kole kiate ia, ‘ae ngaahi me‘a ‘oku mou masiva ai.

⁹ Ko ia ke pehē ni ho‘omou lotu: Ko ‘emau Tamai ‘oku ‘i he langi, Ke tāpuhā ho huafa.

¹⁰ Ke hoko mai ho‘o pule. Ke fai ho finangalo ‘i māmani, ‘o hangē ‘i he langi.

¹¹ Ke foaki mai he ‘aho ni ha‘amau me‘akai.

¹² Pea fakamolemole ‘emau angahala, ‘o hangē ko ‘emau fakamolemolea ‘akinautolu kuo fai angahala kiate kinautolu.

¹³ Pea ‘oua na‘a tuku ‘akinautolu ki he ‘ahi‘ahi, kae fakamo‘ui ‘akinautolu mei he kovi: He ‘oku ‘o‘ou ‘ae pule, mo e mālohi, mo e nāunau, ‘o ta‘engata. ‘Emeni.

¹⁴ “He kapau te mou fakamolemole ‘ae anga-

hala 'ae kakai, 'e fakamolemolea 'akimoutolu 'e ho'omou Tamai 'i he langi.

15 Pea kapau 'e 'ikai te mou fakamolemole 'ae angahala 'ae kakai, pea 'e 'ikai fakamolemolea 'e ho'omou Tamai ho'omou angahala.

16 ¶ “Pea ka mou ka 'aukai foki, 'oua na'a mou fakamatapeko, 'o hangē ko e kau mālualoi: he 'oku nau fakakehe honau mata, koe'uhi ke hā ki he kakai 'oku nau 'aukai. Ko 'eku tala mo'oni kiate kimoutolu, Kuo nau ma'u 'enau totongi.

17 Ka ko koe, 'oka ke ka 'aukai, pani ho 'ulu, mo kaukau'i ho mata;

18 Koe'uhi ke 'oua na'a hā ho'o 'aukai ki he kakai, ka ki ho'o Tamai 'aia 'oku 'i he lilo: pea ko ho'o Tamai 'aia 'oku ne 'afio'i 'i he lilo, te ne totongi fakahā kiate koe.

19 ¶ “‘Oua 'e fokotu'u ma'amoutolu 'ae koloa 'i māmani, 'aia 'oku kai ai 'e he ane mo e 'ume'umea, pea 'oku hae'i 'e he kau kaiha'a 'o kaiha'asi:

20 Kae fokotu'u ma'amoutolu 'ae koloa 'i he langi, 'aia 'e 'ikai kai ai 'e he ane pe ko e 'ume'umea, pea 'e 'ikai hae'i ia 'e ha kaiha'a ke kaiha'asi:

21 He ko e potu 'oku 'i ai ho'omou koloa, pea 'e 'i ai foki mo homou loto.

22 Ko e maama 'oe sino ko e mata: ko ia kapau 'oku lelei ho mata, 'e fonu ho sino kotoa 'i he maama.

23 Pea kapau 'oku kovi ho mata, 'e fakapo'uli ho sino kotoa: ko ia kapau kuo fakapo'uli 'ae maama 'oku 'iate koe, 'e fēfē hono lahi 'oe fakapo'uli ko ia!

24 ¶ “‘Oku 'ikai fa'a tauhi 'e ha tangata 'ae 'eiki 'e toko ua: he te ne fehi'a ki he tokotaha, kae 'ofa ki he tokotaha; pea te ne kau mo e tokotaha, kae

si'aki 'ae tokotaha. 'E 'ikai te mou fa'a tauhi 'ae 'Otua mo e Koloa,

²⁵ “Ko ia 'oku ou tala atu ai kiate kimautilu, 'Oua na'a mou tokanga ki ho'omou mo'ui, ki ha me'a te mou kai, pe ha me'a te mou inu; pe ki homou sino, 'i ha me'a te mou 'ai ki ai. 'Ikai 'oku lahi 'ae mo'ui 'i he me'akai, mo e sino 'i he kofu?”

²⁶ Vakai ki he fanga manu 'oe 'atā: 'oku 'ikai te nau tūtuu'i pe tu'usi, pe fetuku ki ha feleoko; ka 'oku fafanga 'akinautilu 'e ho'omou Tamai 'i he langi. 'Ikai 'oku lahi hake 'akimoutolu 'iate kinautilu?

²⁷ Ko hai ia 'iate kimoutolu 'e fa'a fakalōloa si'i ki he'ene mo'ui 'i he'ene tokanga ki ai?

²⁸ “Pea ko e hā 'oku mou tokanga ai ki he kofu? Tokanga ki he fisi'i 'akau 'oe ngoue, 'oku fele'i 'enau tupu; 'oku 'ikai te nau ngāue, pea 'oku 'ikai te nau filo:

²⁹ Ka 'oku ou tala atu kiate kimoutolu, na'e 'ikai tatau 'ae teunga 'o Solomone 'i hono nāunau kotoa pē mo ha taha 'okinautilu na.

³⁰ Pea ko ia, kapau 'oku fakakofu pehē 'e he 'Otua 'ae mohuku 'oe ngoue, 'aia 'oku 'i ai he 'aho ni, kae lī ki he ngoto'umu 'apongipongi, pea 'e 'ikai lahi hake *'ene fie fakakofu* 'i 'akimoutolu, 'akimoutolu 'oku si'i ho'omou tui?

³¹ “Ko ia 'oua na'a mou tokanga, 'o pehē, 'Ko e hā te tau kai?” pe, 'Ko e hā te tau inu?” pe, “Te tau kofu'aki 'ae hā?”

³² (He 'oku kumi 'e he Senitaile ki he ngaahi me'a ni kotoa pē:) he 'oku 'ilo 'e ho'omou Tamai 'i he langi 'oku mou masiva 'i he ngaahi me'a ni kotoa pē.

³³ Ka mou fuofua kumi 'ae pule'anga 'oe 'Otua,

mo 'ene mā'oni'oni; pea 'e fakalahi 'aki 'ae ngaahi me'a ni kotoa pē kiate kimoutolu.

³⁴ Ko ia ke 'oua na'a mou tokanga ki he 'apongipongi: koe'uhi 'e tokanga 'ae 'apongipongi ki he ngaahi me'a 'o'ona. 'Oku tatau mo e 'aho 'a hono kovi.

7

1 Ko e faka'osi 'oe malanga 'a Kalaisi 'i he mo'unga, mo 'ene valoki 'ae fakamaau ta'etotonu, 6 'Oku ne ta'ofi 'ae lī 'oe me'a mā'oni'oni ki he kulī, 7 Ko 'ene enginaki ke lotu, 13 Ke hū 'i he matapā fāsi'i, 15 Ke vakai telia 'ae kau palōfita kākā, 21 Ke 'oua na'a fanongo pe, kae fai ki he lea: 24 Ke hangē ko e fale kuo langa ki he funga maka, 26 Kae 'ikai 'i he 'one'one.

¹ “Oua na'a mou fakamaau, telia na'a fakamaaua 'akimoutolu.

² He ko e anga ko ia 'oku mou fakamaau 'aki, 'e fakamaaua ai 'akimoutolu: pea ko e fuofua ko ia te mo fua 'aki, 'e toe fua 'aki ia kiate kimoutolu.

³ Pea ko e hā 'oku ke tokanga ai ki he malamala'i 'akau 'oku 'i he mata 'o ho kāinga, ka 'oku 'ikai te ke tokanga ki he fu'u 'akau 'oku 'i ho mata 'o'ou?

⁴ Pea 'e fēfē ha'o fa'a pehē ki ho kāinga, 'Tuku ke u to'oa mai 'ae malamala'i 'akau mei ho mata:' kae vakai, 'oku ai 'ae fu'u 'akau 'i ho mata 'o'ou?

⁵ Ko e mālualo koe, tomu'a, lī 'ae fu'u 'akau mei ho mata 'o'ou; pea te ke toki mamata totonu ke to'o 'ae malamala'i 'akau mei he mata 'o ho kāinga.

⁶ ¶ “Oua na'a 'oatu 'ae me'a mā'oni'oni ki he fanga kulī, pe sī ho'omou mata'itofe ki he fanga puaka, telia na'a nau malamalaki ia 'i honau lalo va'e, pea foki mai 'o haehae 'akimoutolu.

7 ¶ “Kole, pea ‘e foaki ia kiate kimoutolu; kumi, pea te mou ‘ilo; tukituki, pea ‘e to‘o ia kiate kimoutolu:

8 He ko ia kotoa pē ‘oku kole, ‘oku ne ma‘u; pea ko ia ‘oku kumi, ‘oku ne ‘ilo; pea ko ia ‘oku tukituki, ‘e to‘o kiate ia.

9 He ko e tangata fē ‘iate kimoutolu, kapau ‘e kole mā ‘e hono foha, te ne ‘oange ki ai ha maka?

10 Pe kapau te ne kole ha ika, ‘e ‘oange ki ai ha ngata?

11 Ko ia kapau ‘oku mou ‘ilo, ka ko e angakovi, ke foaki ‘ae ngaahi me‘a lelei ki ho‘omou fānau, ‘e fēfē hono lahi hake ‘oe *fie* foaki ‘ae ngaahi lelei ‘e ho‘omou Tamai ‘oku ‘i he langi kiate kinautolu ‘oku kole kiate ia?

12 Ko ia, ko e me‘a kotoa pē ‘oku mou loto ke fai ‘e he kakai kiate kimoutolu, ke mou fai ia kiate kinautolu: he ko e fono ia mo e kau palōfita.

13 ¶ “Mou hū ‘i he matapā fāsi‘i: he ‘oku fālahi ‘ae matapā, mo ‘ata‘atā ‘ae hala, ‘oku fakatau ki he mate, pea ‘oku hū ai ‘ae tokolahi.

14 Koe‘uhi ‘oku fāsi‘i ‘ae matapā, mo lausi‘i ‘ae hala, ‘oku fakatau ki he mo‘ui, pea ‘oku ‘ilo ia ‘e he tokosi‘i pe.

15 ¶ “Vakai telia ‘ae kau palōfita kākā, ‘oku ha‘u kiate kimoutolu ‘oku kofu fakasipi, ka ko e fanga ulofi fekai ‘i loto ‘akinautolu.

16 Te mou ‘ilo ‘akinautolu ‘i honau ngaahi fua. He ‘oku toli ‘e he kakai ‘ae fua ‘oe vaine ‘i he ‘akau talatala, pe ko e fiki ‘i he talatala‘āmoa?

17 Pea pehē, ‘oku tupu ‘i he ‘akau lelei kotoa pē ‘ae fua lelei; kae tupu ‘i he ‘akau kovi ‘ae fua kovi.

18 'E 'ikai fa'a tupu 'i he 'akau lelei 'ae fua kovi, pe tupu 'i he 'akau kovi 'ae fua lelei.

19 Ko e 'akau kotoa pē 'oku 'ikai tupu ai 'ae fua lelei 'oku tā hifo, pea laku ki he afi.

20 Ko ia te mou 'ilo 'akinautolu 'i honau ngaahi fua.

21 ¶ “E 'ikai hū ki he pule'anga 'oe langi 'akinautolu kotoa pē 'oku pehē mai kiate au, “Eiki, 'Eiki,' ka ko ia 'oku ne fai 'ae finangalo 'o 'eku Tamai 'oku 'i he langi.

22 'E pehē kiate au 'e he tokolahi 'i he 'aho ko ia, “Eiki, 'Eiki, 'ikai na'a mau akonaki 'i ho huafa? Pea 'i ho huafa na'a mau kapusi kitu'a 'ae kau tēvolo? Pea 'i ho huafa na'a mau fai 'ae ngaahi me'a mana lahi?”

23 Pea te u toki fakahā kiate kinautolu, 'Na'e 'ikai 'aupito te u 'iloa 'akimoutolu: 'alu 'iate au 'akimoutolu 'oku fai kovi.'

24 ¶ “Ko ia 'oku ne fanongo ki he'eku tala ni, pea fai ki ai, te u fakatatau ia ki he tangata poto, na'e langa hono fale 'i he *funga* maka:

25 Pea tō 'ae 'uha, pea 'oho mai 'ae vai, pea hoko mo e havili, 'o tō ki he fale ko ia; ka na'e 'ikai holo ia: he na'e langa ia 'i he *funga* maka.

26 “Ka ko ia ia 'oku fanongo ki he'eku ngaahi tala ni, pea 'ikai fai ki ai, 'e fakatatau ia ki he tangata vale, 'aia na'e langa hono fale 'i he 'one'one:

27 Pea tō 'ae 'uha, pea 'oho mai 'ae vai, pea hoko mo e havili, 'o tō ki he fale ko ia; pea holo ia: pea ko e me'a lahi 'a hono holoki.”

28 Pea kuo faka'osi 'e Sisu 'ae ngaahi tala ni, pea ofo 'ae kakai 'i he'ene akonaki:

29 He na'a ne akonaki 'i 'akinautolu 'o taau mo ia 'oku mālohi, kae 'ikai hangē ko e kau tangata tohi.

8

2 Ko e fakama'a 'e Kalaisi 'ae kilia, 5 Ko e fakamo'ui 'ae tamaio'eiki 'ae senituliō, 14 Mo e fa'ē 'ae uai'i 'o Pita, 16 Mo e tokolahi na'e mahaki; 18 Ko e fakahā hono 'uhinga 'ae muimui 'iate ia: 23 Ko e lolomi 'ae tau'fa 'i tahi, 28 Mo 'ene kapusi 'ae kau tēvolo mei he ongo tangata na'a nau 'ulusino ai, 31 'O ne tuku ke nau 'ulusino 'i he fanga puaka.

¹ Pea kuo 'alu hifo 'a Sisu mei he mo'unga, pea muimui 'iate ia 'ae kakai tokolahi.

² Pea 'iloange, kuo ha'u 'ae tangata kilia 'o hū kiate ia, 'o pehē, "Eiki, kapau ko ho finangalo, 'oku ke fa'a fakama'a au."

³ Pea mafao atu 'e Sisu 'a hono nima, 'o ala kiate ia, 'o pehē, "Ko hoku loto ia; ke ke ma'a koe." Pea fakama'a leva hono kilia.

⁴ Pea pehē 'e Sisu kiate ia, "Vakai ke 'oua na'a ke tala ia ki ha tokotaha; ka ke 'alu, 'o fakahā koe ki he taula'eiki, mo 'oatu 'ae me'a'ofa na'e fekau 'e Mōse, ko e fakamo'oni kiate kinautolu."

⁵ ¶ Pea kuo hoko 'a Sisu ki Kapaneume, na'e ha'u kiate ia ha 'eikitau, 'o kole kiate ia,

⁶ 'O ne pehē, "Eiki, 'oku tokoto 'eku tamaio'eiki 'i 'api 'oku mahaki 'i he mahaki tete, pea mamahi lahi."

⁷ Pea pehēange 'e Sisu kiate ia, "Te u 'alu atu 'o fakamo'ui ia."

⁸ Pea lea 'ae 'eikitau, 'o pehēange, "Eiki, 'oku 'ikai taau mo au ke ke hū ki hoku fale: kae fai pe ha'o lea, pea 'e mo'ui ai 'eku tamaio'eiki.

⁹ He ko e tangata pule'ia au, ka 'oku ai 'ae kautau 'oku ou pule'i: pea 'oku ou pehē ki ha taha, "Alu," pea 'alu ia; pea ki ha taha, 'Ha'u,' pea ha'u ia; pea ki he'eku tamaio'eiki, 'Fai eni,' pea 'oku ne fai ia."

10 Pea kuo fanongo ‘a Sisu, pea ofo ia, ‘o ne pehē kiate kinautolu na’e muimui mai, “Oku ou tala mo‘oni atu kiate kimoutolu, na’a mo ‘Isileli, ‘oku ‘ikai te u ‘ilo ai ha tui ‘e pehē ni hono lahi.

11 Pea ‘oku ou tala ‘atu kiate kimoutolu, ‘E ha‘u ‘ae tokolahi mei he potu hahake mo e potu lulonga, ‘onau nonofo mo ‘Epalahame, mo ‘Aisake, mo Sēkope, ‘i he pule‘anga ‘oe langi.

12 Ka ko e fānau ‘oe pule‘anga ‘e kapusi kitua‘ā ki he fakapo‘uli: pea ‘e ‘i ai ‘ae tangi mo e fengai‘itaki ‘oe nifo.”

13 Pea talaange ‘e Sisu ki he ‘eikitau, “Ke ke ‘alu, pea ‘e fai kiate koe, ‘o hangē ko ho‘o tui.” Pea na’e mo‘ui ‘ene tamaio‘eiki ‘i he feitu‘ula‘ā ko ia.

14 ¶ Pea kuo hū ‘a Sisu ki he fale ‘o Pita, pea mamata ia ki he fa‘ē ‘a hono uaifi ‘oku tokoto ia, ‘i he mahaki ko e mofi.

15 Pea na’a ne ala ki hono nima, pea mahu‘i ‘iate ia ‘ae mofi: pea tu‘u hake ia, ‘o ne tauhi ‘akinautolu.

16 ¶ Pea kuo efiafi, na’a nau ‘omi kiate ia ‘ae tokolahi kuo ‘ulusino ai ‘ae kau tēvolo: pea ne kapusi ‘ae kau laumālie ‘aki ‘a ‘ene lea, ‘o ne fakamo‘ui ‘akinautolu kotoa pē na’e mahaki:

17 Koe‘uhi ke fakamo‘oni ‘aia na’e lea ‘aki ‘e he palōfita ko ‘Isaia, ‘o pehē, “Ko ia ia ne to‘o ‘etau ngaahi vaivai, ‘o ne fua ‘etau ngaahi mamahi.”

18 ¶ Pea ‘i he mamata ‘a Sisu kuo tokolahi ‘ae kakai ‘oku foliaki ‘iate ia, ne ne fekau ke ‘alu ki he kauvai ‘e taha.

19 Pea na’e ha‘u ‘ae tangata tohi ‘e tokotaha, ‘o ne pehē kiate ia, “Eiki, te u muimui ‘iate koe ‘i he potu kotoa pē te ke ‘alu ki ai.”

20 Pea pehēange ‘e Sisu kiate ia, “Oku ma‘u ‘e he fanga fokisi ‘ae tafu, mo e fanga manu ‘oe ‘atā ‘ae mohe‘anga; ka ‘oku ‘ikai ma‘u ‘e he Foha ‘oe tangata ha potu ke tokoto ai hono ‘ulu.”

21 Pea pehē ‘ene ākongā ‘e taha kiate ia, “Eiki, tuku au ke u tomu‘a ‘alu ‘o tanu ‘eku tamai.

22 Ka na‘e talaange ‘e Sisu kiate ia, “Muimui ‘iate au; pea tuku ke tanu ‘e he mate honau mate.”

23 ¶ Pea kuo heka vaka ia, kae muimui ‘ene kau ākongā ‘iate ia.

24 Pea vakai, na‘e tō ‘ae taufa lahi ‘i he tahi, pea fakapūlou ‘aki ‘ae vaka ‘ae ngaahi peau: ka na‘e mohe ia.

25 Pea ha‘u ‘ene kau ākongā, ‘o fafangu ia, mo nau pehē, “Eiki, fakamo‘ui ‘akimautolu; kuo tau mate!”

26 Pea pehēange ‘e ia kiate kinautolu, “Ko e hā ‘oku mou manavahē ai, ‘akimoutolu ‘oku si‘i ho‘omou tui?” Pea toki tu‘u hake ia, ‘o lolomi ‘ae matangi mo e tahi; pea na‘e tofukī *leva*.

27 Ka na‘e ofo ai ‘ae kau tangata, ‘onau pehē, “Ko e tangata hā eni, koe‘uhi ‘oku talangofua kiate ia ‘ae matangi mo e tahi!”

28 ¶ Pea kuo hoko ia ki he kauvai ‘e taha, ki he fonua ‘oe Kekesini, na‘e fakafetaulaki kiate ia ‘ae toko ua na‘e ‘ulusino ai ‘ae kau tēvolo, ko ‘ena omi mei he ngaahi fa‘itoka, kuo lili ‘aupito ‘aupito, ko ia na‘e ‘ikai fa‘a ‘alu ai ha taha ‘o ofi ki he hala ko ia.

29 Pea ‘iloange, kuo na kalanga, ‘o pehē, “Ko e hā ‘akimaua kiate koe, ‘e Sisu, ko e ‘Alo ‘oe ‘Otua? He kuo ke ha‘u ki heni ke tomu‘a tautea ‘akimaua ‘i he te‘eki ai hoko ‘ae kuonga?”

³⁰ Pea na'e 'i he mama'o atu 'iate kinautolu 'ae fanga puaka lahi na'e fafanga.

³¹ Pea kole 'ae kau tēvolo kiate ia, 'o pehē, "Kapau 'oku ke kapusi 'akimautolu kitu'a, tuku ke mau hū ki he fanga puaka."

³² Pea talaange 'e ia kiate kinautolu, "'Alu." Pea kuo nau ha'u kitu'a, mo nau hū ki he fanga puaka: pea 'iloange, kuo felele'i 'o 'oho 'ae fanga puaka kotoa pē 'i he potu tahifohifo ki tahi, pea 'auha ai 'i he vai.

³³ Pea feholaiki 'akinautolu na'e tauhi ia, 'o 'alu ki he kolo, pea fakahā 'ae me'a kotoa pē, mo ia kuo hoko kiate kinaua na'e 'ulusino ai 'ae kau tēvolo.

³⁴ Pea vakai, na'e ha'u kitu'a 'ae kolo kotoa pē ke nau fakafetaulaki kia Sisu: pea kuo nau mamata ki ai, na'a nau kole *kiate ia* ke ne 'alu mei honau fonua.

9

2 Ko e fakamo'ui 'e Kalaisi 'ae tokotaha na'e mahaki tete, 9 Ko e ui 'o Mātiu mei he tukuhau'anga, 10 'Oku kai ia mo e kau tānaki tukuhau mo e kau angahala, 14 'Oku ne langomaki'i 'ae ta'e'aukai 'a 'ene kau ākongā, 20 Ko e fakamo'ui 'oe 'au, 23 Ko e fokotu'u mei he mate 'ae 'ofefine 'o Sailosi, 27 Ko e faka'ā 'ae mata 'oe ongo tangata kui, 32 Mo ne fakamo'ui 'ae tangata noa na'e 'ulusino ai 'ae tēvolo, 37 'Oku 'ofa mamahi ia ki he kakai.

¹ Pea na'e heka vaka ia, 'o folau atu, 'o ha'u ki hono kolo.

² Pea vakai, na'a nau 'omi kiate ia 'ae tangata na'e mahaki tete, 'oku tokoto 'i he mohenga: pea mamata 'a Sisu ki he'enau tui, pea pehē 'e ia ki he

mahaki tete; “Foha, ke ke fiemālie; kuo fakamolemole ho‘o ngaahi angahala.”

³ Pea vakai, kuo pehē ‘e he ni‘ihi ‘oe kau tangata tohi ‘i honau loto, “‘Oku lea fie ‘Otua ‘ae tangata ni.”

⁴ Pea pehē ‘e Sisu, ‘i he‘ene ‘ilo ‘enau ngaahi mahalo, “Ko e hā ‘oku mou mahalo kovi ai ‘i homou loto?”

⁵ He ‘oku faingofua ‘ae fē, ke lea, ‘Kuo fakamolemole ho‘o ngaahi angahala;’ pe ko e lea ‘Tu‘u hake ‘o ‘eve‘eva?’

⁶ Ka koe‘uhi ke mou ‘ilo kuo ‘i he Foha ‘oe tangata ‘ae mālohi ‘i māmani ke fakamolemole ‘ae angahala, (pea toki pehē ‘e ia ki he mahaki tete,) “Tu‘u hake, to‘o ho mohenga, ‘o ‘alu ki ho fale.”

⁷ Pea tu‘u hake ia, ‘o ‘alu ki hono fale.

⁸ Pea ‘i he mamata ki ai ‘ae kakai, na‘a nau ofo, ‘o fakamālō ki he ‘Otua, ‘aia kuo ne tuku ‘ae mālohi pehē ki he tangata.

⁹ ¶ Pea ‘i he ‘alu atu ‘a Sisu mei ai, na‘a ne mamata ki he tangata ko Mātiu hono hingoa, ‘oku nofo ‘i he tukuhau‘anga: pea pehē ‘e ia kiate ia, “Muimui ‘iate au.” Pea tu‘u hake ia, ‘o muimui ‘iate ia.

¹⁰ ¶ Pea kuo nofo ‘a Sisu ‘i he fale ke kai, vakai, na‘e ha‘u ‘ae tokolahi ‘oe tănaki tukuhau mo e angahala, ‘onau nonofo mo ia mo ‘ene kau ākonga.

¹¹ Pea kuo mamata ki ai ‘ae kau Fālesi, pea nau pehē ki he‘ene kau ākonga, “Ko e hā ‘oku kai fakataha ai homou ‘Eiki mo e kau tănaki tukuhau mo e angahala?”

¹² Pea kuo fanongo ki ai ‘a Sisu, pea pehē ‘e ia kiate kinautolu, “‘Oku ‘ikai ‘aonga ‘ae faito‘o kiate kinautolu ‘oku mālōlō, ka ki he mahaki.

13 Ka mou ‘alu ‘o kumi ki hono ‘uhinga ‘oe *lea ni*, “Oku ou loto ki he anga‘ofa, kae ‘ikai ki he feilaulau:” he na‘e ‘ikai te u ha‘u ke ui ‘ae mā‘oni‘oni, ka ko e angahala ki he fakatomala.”

14 ¶ Pea toki ha‘u kiate ia ‘ae kau ākongā ‘a Sione, ‘onau pehē, “Ko e hā ‘oku mau fa‘a ‘aukai ai mo e kau Fālesi, ka ‘oku ‘ikai ‘aukai ‘a ho‘o kau ākongā?”

15 Pea pehēange ‘e Sisu kiate kinautolu, “E fa‘a tangi ‘ae kāinga ‘oe tangata ta‘ane, ‘oku kei ‘iate kinautolu ‘ae tangata ta‘ane? Ka ‘e hoko ‘ae ngaahi ‘aho, ‘e ‘ave ai ‘ae tangata ta‘ane ‘iate kinautolu, pea te nau toki ‘aukai ai.

16 ‘Oku ‘ikai ha taha te ne ‘ai ha kongā me‘a fo‘ou ki he kofu motu‘a, he ko ia ‘oku ‘ai ke ‘oposi ‘aki ‘oku mafaufau ai ‘ae kofu, pea ‘āsili ai hono mahaehae.

17 ‘Oku ‘ikai foki ‘utu ‘e he kakai ‘ae uaine fo‘ou ki he ngaahi hina motu‘a: ka pehē, ‘e mahaehae ‘ae hina, pea tafe kitu‘a ‘ae uaine, pea maumau ‘ae ngaahi hina: ka ‘oku nau ‘utu ‘ae uaine fo‘ou ki he ngaahi hina fo‘ou, pea tolonga ai pe fakatou‘osi.”

18 ¶ Pea lolotonga ‘ene lea ‘aki ‘ae ngaahi me‘a ni kiate kinautolu, vakai, na‘e ha‘u ‘ae pule ‘e taha, ‘o hū kiate ia, ‘o pehē, “Ko hoku ‘ofefine kuo mate ni: ka ke ha‘u ‘o hilifaki ho nima kiate ia, pea ‘e mo‘ui ia.”

19 Pea tu‘u hake ‘a Sisu, pea mo ‘ene kau ākongā ‘o muimui ‘iate ia.

20 ¶ Pea vakai, ko e fefine na‘e mahaki ‘i he ta‘u ‘e hongofulu ma ua ‘i he ‘au ‘ae toto, na‘e ha‘u ‘o muimui ‘iate ia, pea ala ki he kapa ‘o hono kofu:

21 He na‘e pehē ‘e ia ‘i hono loto, “Kapau te u fa‘a ala ki hono kofu pe, te u mo‘ui ai.”

22 Pea tafoki ki mui ‘a Sisu, ‘o ne mamata kiate ia, pea ne pehē, “Ofefine, ke ke fiemālie; kuo fakamo‘ui koe ‘e ho‘o tui.” Pea fakamo‘ui ‘ae fefine talu mei he feitu‘ula‘ā ko ia.

23 Pea kuo hū ‘a Sisu ki he fale ‘oe pule, ‘o mamata ki he kau ifi fangufangu, mo e kakai ‘oku tangilāulau,

24 pea ne pehē kiate kinautolu, “Mou tutuku: he ‘oku ‘ikai mate ‘ae ta‘ahine, ka ‘oku mohe.” Pea na‘a nau kata manuki‘i ia.

25 Pea kuo tuku atu ‘ae kakai, pea hū ange ia, pea puke ‘e ia hono nima, pea tu‘u hake ‘ae ta‘ahine.

26 Pea mafola atu hono ongoongo ki he fonua kotoa pē ko ia.

27 ¶ Pea ‘i he ‘alu ‘a Sisu mei ai, na‘e muimui ‘iate ia ‘ae ongo tangata kui, ‘o na tangi, ‘o pehē, “Ko e ‘Alo ‘o Tevita, ‘alo‘ofa mai kiate kimaua.”

28 Pea kuo hū ia ki he fale, pea ha‘u kiate ia ‘ae ongo tangata kui: pea pehēange ‘e Sisu kiate kinaua, “Oku mo tui ‘oku ou mafai ‘a eni?” Pea na talaange kiate ia, “Io, ‘Eiki.”

29 Pea ala ia ki hona mata, mo ne pehē, “Ke hoko kiate kimoua ‘o hangē ko ho‘omo tui.”

30 Pea ‘ā ai hona mata; pea fekau mālohi ‘e Sisu kiate kinaua, ‘o pehē, “Vakai ke ‘oua na‘a ‘ilo ia ‘e ha taha.”

31 Ka kuo na ō, pea na ongoongo atu ia ‘i he fonua kotoa pē ko ia.

32 ¶ Pea ‘i he‘enau ‘alu atu, vakai, ‘oku nau ‘omi kiate ia ‘ae tangata noa ‘oku ‘ulusino ai ‘ae tēvolo.

33 Pea kuo kapusi atu ‘ae tēvolo, pea lea ai ‘ae noa: pea ofo ‘ae kakai, ‘onau pehē, “*Talu mei mu‘a* na‘e ‘ikai ‘aupito mamata ‘i ‘Isileli ha me‘a pehē.”

³⁴ Ka na'e pehē 'e he kau Fālesi, "Oku kapusi 'e ia 'ae kau tēvolo 'i he 'eiki 'oe kau tēvolo."

³⁵ Pea na'e fononga fano 'a Sisu ki he ngaahi kolo kotoa pē mo e potu kakai, 'o akonaki 'i honau ngaahi falelotu, 'o malanga'aki 'ae ongoongolelei 'oe pule'anga, pea fakamo'ui 'ae mahaki kotoa pē mo e hangatāmaki kotoa pē 'oe kakai.

³⁶ ¶ Ka 'i he'ene mamata ki he kakai, na'e 'ofa mamahi ia kiate kinautolu, koe'uhi na'a nau māfasia pea tukuhāusia, 'o hangē ko e fanga sipi ta'ehanautauhi.

³⁷ Pea toki pehē ai 'e ia ki he'ene kau ākongā, "Ko e mo'oni 'oku lahi 'ae ta'u, ka 'oku tokosi'i 'ae kau ngāue;

³⁸ Ko ia mou lotu ki he 'Eiki 'oe ta'u, koe'uhi ke ne fekau atu 'ae kau ngāue ki he'ene ta'u."

10

1 Ko e fekau 'e Kalaisi hono kau 'aposestolo, 'o ne tuku kiate kinautolu ke nau fai 'ae ngaahi mana, 5 'Oku ne tuku kiate kinautolu 'enau ngāue, 'o ne akonaki'i 'akinautolu, 16 'Oku ne fakafiemālie'i 'akinautolu, koe'uhi ko e ngaahi fakatanga: 40 'Oku ne faka'ilo 'ae tāpuaki kiate kinautolu te nau ma'u 'akinautolu.

¹ Pea kuo ne ui ke ha'u kiate ia 'ene kau ākongā 'e toko hongofulu ma toko ua, na'a ne tuku kiate kinautolu 'ae mālohi, ke nau kapusi 'ae ngaahi laumālie ta'ema'a, pea ke nau fakamo'ui 'ae mahaki kotoa pē, mo e hangatāmaki kotoa pē.

² Pea ko e hingoa eni 'oe kau 'aposestolo 'e toko hongofulu ma toko ua; Ko e 'uluaki, ko Saimone, 'oku ui ko Pita, mo 'Anitelū ko hono tokoua; ko

Semisi ko e *foha* 'o Sepeti, mo Sione ko hono tokoua;

³ Ko Filipe, mo Pātolomiu; ko Tōmasi, mo Mātiu ko e tānaki tukuhau; ko Semisi ko e *foha* 'o 'Alefusi, mo Lepiusi, na'e ui ko Tatiusi;

⁴ Ko Saimone ko e Kēnani, mo Siutasi 'Isikaliote, 'aia ne lavaki'i ia.

⁵ Ko e toko hongofulu ma toko ua eni na'e tuku atu 'e Sisu, 'o ne fekau'i 'akinautolu, 'o pehē, "'Oua na'a mou 'alu 'i ha hala 'oe Senitaile, pea 'oua na'a mou hū ki ha kolo 'oe kakai Samēlia:

⁶ Ka mou 'alu mu'a ki he fanga sipi hē 'oe fale 'o 'Isileli.

⁷ Pea ka mou ka 'alu, mou malanga, 'o pehē, "Oku ofi 'ae pule'anga 'oe langi.'

⁸ Fakamo'ui 'ae mahaki, fakama'a 'ae kilia, fokotu'u 'ae mate, kapusi 'ae kau tēvolo: kuo mou ma'u ta'etotongi, pea 'oatu ta'etotongi.

⁹ 'Oua na'a tokonaki ki homou no'o ha koula, pe ha siliva, pe ha kapa.

¹⁰ pe ha kato ki he fononga, pe ha kofutu'a 'e ua, pe ha topuva'e, pe ha tokotoko: he 'oku taau mo e tangata ngāue ke ne ma'u 'e ia ha'a ne tauhi.

¹¹ "Pea ko e kolo mo e potu kakai kotoa pē te mou hū ki ai, mou fehu'i pe ko hai 'i ai 'oku angalelei; pea mou nofo ai kae'oua ke mou toki 'alu.

¹² Pea ka mou ka hū ki he fale, tāpuaki'i ia.

¹³ Pea kapau 'oku lelei 'ae fale, 'e hoko ki ai ho'omou tāpuaki: pea kapau 'oku 'ikai lelei, 'e foki mai ho'omou tāpuaki kiate kimoutolu.

¹⁴ Pea ko ia 'e 'ikai ma'u 'akimoutolu, pe fanongo ki ho'omou lea, 'oka mou ka 'alu mei he fale pe ko e kolo ko ia, mou tūtuu'i 'ae efu mei homou va'e.

15 ‘Oku ou tala mo‘oni kiate kimoutolu, ‘E kātakingofua ‘ae fonua ko Sotoma mo Komola ‘i he ‘aho fakamaau, ‘i he kolo ko ia.

16 ¶ “Vakai, ‘oku ou fekau atu ‘akimoutolu ‘o hangē ko e fanga sipi ‘i he lotolotonga ‘oe fanga ulofi: ko ia ke mou poto ‘o hangē ko e ngata, pea angalelei ‘o hangē ko e lupe.

17 Kae vakai ki he kakai: he te nau tukuange ‘akimoutolu ki he kau fakamaau, pea te nau haha ‘akimoutolu ‘i honau ngaahi falelotu;

18 Pea ‘e taki ‘akimoutolu ki he ‘ao ‘oe kau pule mo e ngaahi tu‘i koe‘uhi ko au, ko e fakamo‘oni kiate kinautolu mo e Senitaile.

19 Pea ka nau ka tuku atu ‘akimoutolu, ‘oua na‘a mou feinga pe fēfē pe ko e hā te mou lea ‘aki: koe‘uhi ‘e foaki kiate kimoutolu ‘i he feitu‘ula‘ā ko ia, ‘aia te mou lea ‘aki.

20 He ‘oku ‘ikai ko kimoutolu ‘oku lea, ka ko e Laumālie ‘o ho‘omou Tamai ‘oku lea ‘iate kimoutolu.

21 “Pea ‘e tuku atu ‘e he tangata *hono* tokoua ki he mate, mo e tamai ‘ene tamasi‘i: pea ‘e tu‘u hake ‘ae fānau ki he mātu‘a, ‘o pule ke mate ‘akinautolu.

22 Pea ‘e fehi‘anekina ‘akimoutolu ‘i he kakai kotoa pē koe‘uhi ko hoku hingoa: ka ko ia ‘e kātaki ‘o a‘u ki he ngata‘anga ‘e mo‘ui ia.

23 Pea ka nau ka fakatanga ‘akimoutolu ‘i ha kolo, mou feholaki ki ha *kolo* kehe; he ‘oku ou tala mo‘oni atu kiate kimoutolu, ‘E te‘eki ai te mou ‘osiki ‘ae ngaahi kolo ‘o ‘Isileli ‘i *ho‘omou ‘alu*, ka kuo hoko mai ‘ae Foha ‘oe tangata.

24 “‘Oku ‘ikai lahi hake ‘ae ākongā ‘i *he‘ene* akonaki, pe ko e tamaio‘eiki ‘i he‘ene ‘eiki.

25 ‘Oku lahi ki he ākongā ke na tatau mo ‘ene

akonaki, pea mo e tamaio'eiki mo 'ene 'eiki. Kapau kuo nau ui 'ae 'eiki 'oe fale ko Pelisipupe, 'ikai 'e lahi hake kiate kinautolu 'i hono fale?

²⁶ Ko ia 'oua na'a manavahē kiate kinautolu: he 'oku 'ikai ha me'a 'oku 'ufi'ufi 'e ta'efakahā; pea fufū, 'e ta'e'iloa.

²⁷ “Ko ia 'oku ou tala kiate kimoutolu 'i he po'uli, mou lea 'aki ia 'i he maama: pea ko ia 'oku mou ongo'i 'i he telinga, mou malanga'aki ia 'i he tu'a fale.

²⁸ Pea 'oua na'a manavahē kiate kinautolu 'oku tāmāte'i 'ae sino, ka 'oku 'ikai fa'a tāmāte'i 'ae laumālie: kae manavahē mu'a kiate ia 'oku mafai ke faka'auha 'ae laumālie mo e sino 'i heli.

²⁹ 'ikai 'oku fakatau 'ae hiki'i manupuna 'e ua 'aki 'ae pa'anga si'i 'e taha? Ka 'e 'ikai ha'ana taha 'e tō ki he kelekele ka 'i *he loto* 'o ho'omou Tamai.

³⁰ Ka ko e ngaahi tu'oni lou'ulu 'o homou 'ulu kuo lau kotoa pē.

³¹ Ko ia ke 'oua na'a mou manavahē, *he* 'oku mou mahu'inga lahi 'i he fanga hiki'i manu lahi.

³² “Pea ko ia ia 'e fakahā au 'i he 'ao 'oe kakai, te u fakahā foki ia 'i he 'ao 'o 'eku Tamai 'oku 'i he langi.

³³ Ka ko ia te ne li'aki au 'i he 'ao 'oe kakai, te u li'aki foki ia 'i he 'ao 'o 'eku Tamai 'oku 'i he langi.

³⁴ “Oua na'a mou mahalo kuo u ha'u ke 'omi 'ae melino ki māmani; na'e 'ikai te u ha'u ke 'omi 'ae melino, ka ko e heletā.

³⁵ He kuo u ha'u ke 'fakafehi'a 'ae tangata ki he'ene tamai, mo e ta'ahine ki he'ene fa'ē, mo e ta'ahine 'i he fono ki he'ene fa'ē 'i he fono.'

³⁶ Pea 'ko e fili 'oe tangata 'akinautolu 'oku nofo mo ia 'i hono fale.'

³⁷ Ko ia 'oku 'ofa lahi hake ki he tamai pe ko e fa'ē 'iate au, 'oku 'ikai taau mo ia ke ne ma'u au: pea ko

ia 'oku 'ofa lahi hake ki *hono* foha pe 'ofefine 'iate au, 'oku 'ikai taau mo ia ke ne ma'u au.

³⁸ Pea ko ia 'oku 'ikai to'o hake 'ene 'akau māfasia 'o muimui 'iate au, 'oku 'ikai taau mo ia ke ne ma'u au.

³⁹ Ko ia 'oku kalofaki 'ene mo'ui, 'e mole ia 'iate ia: ka ko ia 'oku mole 'ene mo'ui koe'uhi ko au, 'e ma'u 'e ia ia.

⁴⁰ ¶ “Ko ia 'oku ne ma'u 'akimoutolu 'oku ne ma'u au, pea ko ia 'oku ne ma'u au 'oku ne ma'u 'aia na'a ne fekau au.

⁴¹ Ko ia 'oku ne ma'u ha palōfita 'i he hingoa 'oe palōfita, 'e ma'u 'e ia 'ae totongi 'oe palōfita; pea ko ia 'oku ne ma'u 'ae tangata mā'oni'oni 'i he hingoa 'oe tangata mā'oni'oni, 'e ma'u 'e ia 'ae totongi 'oe tangata mā'oni'oni.

⁴² Pea ko ia te ne foaki ki ha taha 'iate kinautolu ni 'oku si'i ha ipu vai momoko ke inu ai, 'i he hingoa pe 'oe ākongā, ko 'eku tala mo'oni atu kiate kimoutolu, 'e 'ikai 'aupito mole 'iate ia hono totongi.”

11

2 'Oku fekau 'e Sione 'ene ongo ākongā kia Kalaisi. 7 Ko e fakamo'oni 'a Kalaisi kia Sione. 18 Ko e mahalo 'oe kakai kia Sione mo Kalaisi. 20 'Oku valoki 'e Kalaisi 'ae kakai 'o Kolesini, mo Pete-seta, mo Kapaneume, 'i he'enau ta'efakafeta'i mo e ta'efakatomala: 25 'Oku ne fakamālō'ia 'ae poto 'a 'ene Tamai 'i he'ene fakahā 'ae ongoongolelei ki he kakai vale, 28 'Oku ne ui ke ha'u kiate ia 'akinautolu kotoa pē 'oku māfasia 'i he'enau hia.

¹ Pea kuo faka'osi 'e Sisu 'ene akonaki ki he'ene kau ākongā 'e toko hongofulu ma toko ua, na'e 'alu

ia mei ai ke akonaki mo malanga 'i honau ngaahi kolo.

² Pea kuo fanongo 'a Sione 'i he fale fakapōpula ki he ngaahi ngāue 'a Kalaisi, pea fekau atu 'e ia 'ene ākongā 'e toko ua,

³ 'O na pehē kiate ia, "Ko koe ia na'e pehē 'e ha'u, pe te tau 'amanaki ki ha taha?"

⁴ Pea pehēange 'e Sisu kiate kināua, "Mo ō, 'o fakahā kia Sione 'ae ngaahi me'a 'oku mo fanongo, mo mamata ki ai:

⁵ 'Oku 'ā 'ae kui, 'oku 'eve'eva 'ae pipiki, 'oku ma'a 'ae kilia, pea ongo 'ae tuli, pea fokotu'u 'ae mate, pea 'oku malanga'aki 'ae ongoongolelei ki he kakai masiva.

⁶ Pea 'oku monū'ia ia, 'aia 'oku 'ikai tūkia, 'iate au."

⁷ ¶ Pea kuo na ō, pea lea 'a Sisu ki he kakai 'ia Sione, "Na'a mou 'alu ki he toafa ke mamata ki he hā? Ha va'a kaho 'oku lulu'i 'e he matangi?"

⁸ Ka na'a mou 'alu atu ke mamata ki he hā? Ha tangata 'oku kofu'aki 'ae kofu molū? Vakai, ko kinautolu 'oku kofu molū 'oku nau 'i he fale 'oe ngaahi tu'i.

⁹ Ka na'a mou 'alu atu ke mamata ki he hā? Ha palōfita? 'Io, pea 'oku ou tala atu kiate kimoutolu, 'oku lahi hake ia 'i he palōfita.

¹⁰ He ko eni ia kuo tohi ki ai, 'Vakai, 'oku ou fekau atu 'eku talafekau ke mu'omu'a 'iate koe, 'aia te ne teuteu ho hala 'i ho 'ao.'

¹¹ Ko 'eku tala mo'oni atu kiate kimoutolu, 'Oku 'ikai tupu ha tokotaha lahi hake 'ia Sione ko e Papitaiso 'iate kinautolu kuo fanau'i 'e he fefine: ka ko ia 'oku si'i taha pe 'i he pule'anga 'oe langi 'oku lahi ia 'iate ia.

12 Pea talu mei he ngaahi ‘aho ‘o Sione ko e Papitaiso ‘o a‘u ki he ‘aho ni, ‘oku fai mālohi ki he pule‘anga ‘oe langi, pea ‘oku lava ‘i fakamālohi ia ‘e he kau mālohi.

13 He na‘e akonaki ‘ae kau palōfita kotoa pē mo e fono ‘o hoko mo Sione.

14 Pea kapau ‘oku mou fa‘a ma‘u ia, ko ‘Ilaisiā eni, ‘aia na‘e pehē ‘e ha‘u.

15 Ko ia ‘oku ai ‘ae telinga ke ongo, ke ongo ‘i ia.

16 ¶ “Ka te u fakatatau ‘ae to‘utangata ni ki he hā? ‘Oku tatau ia mo e tamaiki ‘oku nofo ‘i he potu fakatau, ‘oku nau ui ki honau ni‘ihi,

17 ‘O pehē, ‘Na‘a mau ifi fangufangu kiate kimoutolu, pea ‘ikai te mou me‘e; na‘a mau *hiva* fakatangi kiate kimoutolu, kae ‘ikai te mou tangi.’

18 He na‘e ‘ikai ha‘u ‘a Sione ‘o kai mo inu, pea nau pehē, “Oku ‘iate ia ha tēvolo.’

19 Ka kuo ha‘u ‘ae Foha ‘oe tangata ‘o kai mo inu, pea nau pehē, ‘Vakai, ko e tangata fa‘a kai, mo fa‘a inu uaine, ko e kāinga ‘oe kau tānaki tukuhau mo e angahala.’ Ka ‘oku fakatonuhia ‘ae poto ‘e he‘ene fānau.”

20 ¶ Pea toki kamata valoki ‘e ia ki he ngaahi kolo na‘e fai lahi ai ‘ene ngaahi ngāue mana, koe‘uhi ko ‘enau ta‘efakatomala:

21 “‘E mala‘ia ‘a koe, Kolesini! ‘E mala‘ia ‘a koe, Peteseta! He ka ne fai ‘i Taia mo Saitone ‘ae ngaahi ngāue lahi, ‘aia kuo fai ‘iate kimoutolu, pehē, kuo loa ‘enau fakatomala ‘i he tauanga‘a mo e efuefu.

22 Ka ‘oku ou tala atu kiate kimoutolu, ‘e kātakingofua ‘a Taia mo Saitone ‘i he ‘aho fakamaau ‘iate kimoutolu.

²³ Pea ko Koe Kapaneume, ‘a Koe kuo hiki ki he langi, ‘e fakahifo Koe ki heli: he ka ne fai ‘i Sotoma ‘ae ngaahi ngāue lahi, ‘aia kuo fai ‘iate koe, pehē, kuo tu‘uma‘u ia ‘o a‘u ki he ‘aho ni.

²⁴ Ka ‘oku ou tala atu kiate kimoutolu, ‘E kātakingofua ‘ae fonua ko Sotoma ‘i he ‘aho fakamaau ‘iate koe.”

²⁵ ¶ Pea lea ‘a Sisu ‘i he ‘aho ko ia, ‘o pehē, “‘Oku ou fakafeta ‘i kiate koe, ‘e Tamai, ko e ‘Eiki ‘oe langi mo māmani, ‘i ho‘o fufū ‘ae ngaahi me‘a ni mei he kau poto mo e fie‘ilo‘ilo, ka kuo ke fakahā ia ki he kau valevale.

²⁶ Ke pehē, ‘e Tamai: he ‘oku lelei ia ‘i ho ‘ao ke pehē.

²⁷ “Kuo tuku ‘ae me‘a kotoa pē kiate au ‘e he‘eku Tamai: pea ‘oku ‘ikai ‘ilo ‘ae ‘Alo ‘e ha taha, ka ko e Tamai pe; pea ‘oku ‘ikai ‘ilo ‘ae Tamai ‘e ha taha, ka ko e ‘Alo pe, mo ia ‘e fakahā ia ki ai ‘e he ‘Alo.

²⁸ ¶ “Ha‘u kiate au ‘akimoutolu kotoa pē ‘oku feinga mo māfasia, pea te u foaki ‘ae fiemālie kiate kimoutolu.

²⁹ To‘o ‘eku ha‘amonga kiate kimoutolu, pea mou ako ‘iate au; he ‘oku ou angavaivai mo angamalū: pea te mou ‘ilo ai ‘ae fiemālie ki homou laumālie.

³⁰ He ‘oku faingofua pe ‘eku ha‘amonga, pea ‘oku ma‘ama‘a ‘eku kavenga.”

12

2 ‘Oku valoki ‘e Kalaisi ‘ae kui ‘ae Fālesi ‘i he maumau‘i ‘oe ‘aho Sāpate, 3 ‘Aki ‘ae ngaahi tohi mā‘oni‘oni, 10 Mo e lea poto, 18 Mo e me‘a mana. 22 ‘Oku ne fakamo‘ui ‘ae kui mo e noa, na‘e ‘ulusino ai ‘ae tēvolo. 31 Ko e lohiaki‘i ‘oe Laumālie Mā‘oni‘oni

'e 'ikai fakamolemole. 36 'E 'eke 'ae ngaahi lea ta'e'aonga. 38 'Oku ne takitala'i 'ae ta'eangatonu, 'oku kumi ki ha faka'ilonga: 49 'Oku ne fakahā pe ko hai hono tokoua, mo hono tuofefine, mo 'ene fa'ē.

¹ Na'e 'alu 'a Sisu 'i he kuonga ko ia 'i he ngoue uite 'i he 'aho Sāpate; pea na'e fiekaia 'ene kau ākonga, 'onau kamata toli 'ae fua 'oe uite, 'o kai.

² Ka 'i he mamata ki ai 'ae kau Fālesi, na'a nau pehē kiate ia, "Vakai, 'oku fai 'e ho'o kau ākonga 'aia 'oku 'ikai ngofua ke fai 'i he 'aho Sāpate."

³ Ka na'e pehē 'e ia kiate kinautolu, Na'e 'ikai te mou lau 'aia na'e fai 'e Tevita, 'i he'ene fiekaia, mo kinautolu na'e 'iate ia;

⁴ 'A 'ene hū ki he fale 'oe 'Otua, 'o ne kai 'ae mā 'oe 'ao, 'aia na'e 'ikai ngofua ke ne kai, pe ko kinautolu na'e 'iate ia, ka ko e kau taula'eiki pe?

⁵ Na'e 'ikai te mou lau 'i he fono, 'oku fai ta'ehalaia 'e he kau taula'eiki 'i he falelotu lahi 'aia 'oku kovi ke fai 'i he ngaahi 'aho Sāpate?

⁶ Ka 'oku ou tala atu kiate kimoutolu, 'oku 'i he potu ni ha taha 'oku lahi 'i he falelotu lahi.

⁷ Pea ka ne mou 'ilo hono 'uhinga 'oelea ni, "E 'ikai te u lelei lahi 'i he feilaulau, ka 'i he loto'ofa,' pehē, ne 'ikai te mou tukuekina 'ae ta'ehalaia.

⁸ He ko e Foha 'oe tangata ko e 'Eiki ia 'oe 'aho Sāpate foki."

⁹ ¶ Pea kuo 'alu ia mei ai, pea hū ia ki honau falelotu.

¹⁰ Pea vakai, na'e 'i ai 'ae tangata kuo mate hono nima. Pea nau fehu'i kiate ia, 'o pehē, "'Oku ngofua ke fakamo'ui 'i he ngaahi 'aho Sāpate?'" Koe'uhi ke nau fakakovi'i ia.

11 Pea pehēange ‘e ia kiate kinautolu, “Ko e tangata fē ‘iate kimoutolu, ‘oku taha pe ‘ene sipi, pea ka tō ia ki ha luo ‘i he ‘aho Sāpate, ‘e ‘ikai te ne puke ia, ‘o to‘o hake?

12 Pea ‘ikai ‘oku lelei lahi ‘ae tangata ‘i he sipi? Ko ia, ‘oku ngofua ke fai lelei ‘i he ‘aho Sāpate.”

13 Pea toki pehē ‘e ia ki he tangata, “Mafao atu ho nima.” Pea ne mafao atu ia; pea fakamo‘ui ia, ‘o hangē kohono nima ‘e taha.

14 ¶ Pea toki ‘alu kitu‘a ‘ae kau Fālesi, ‘onau fakakaukau, pe fēfē ‘enau tāmata‘i ia.

15 Ka ‘i he ‘ilo ia ‘e Sisu, na‘a ne ‘alu mei ai: pea muimui ‘iate ia ‘ae kakai tokolahī, pea ne fakamo‘ui ‘akinautolu kotoa pē;

16 Pea ne fekau kiate kinautolu ke ‘oua na‘a nau faka‘ilo ia:

17 Koe‘uhi ke fakamo‘oni ‘aia na‘e lea ‘aki ‘e he palōfita ko ‘Isaia, ‘o pehē,

18 “Vakai ki he‘eku tamaio‘eiki, ‘aia kuo u fili;
‘oku ou ‘ofa ai, pea ‘oku mālīe‘ia ai hoku laumālīe:

Te u tuku hoku laumālīe kiate ia,
pea te ne fakahā ‘ae ngaahi fekau ki he Senitaile.

19 ‘E ‘ikai fakakikihi ia, pe kalanga;
pea ‘e ‘ikai fanongo ‘e ha taha ki hono le‘o ‘i he hala.

20 ‘E ‘ikai te ne fesi‘i ha kaho kuo volu,
pe tāmata‘i ‘ae maama ‘oku kohu pē,
kae‘oua ke mālohi ia ‘i he fofola ‘o ‘ene ngaahi fekau.

21 Pea ‘e falala ‘ae Senitaile ki hono huafa.”

22 ¶ Pea na‘e toki ‘omi ai kiate ia ‘ae tokotaha na‘e kui mo noa, kuo ‘ulusino ai ‘ae tēvolo: pea na‘a ne

fakamo‘ui ia, ko ia na‘e lea mo ‘ā ai ‘aia na‘e kui mo noa.

²³ Pea ofo ‘ae kakai kotoa pē, ‘onau pehē, “‘Ikai ko e Foha eni ‘o Tevita?”

²⁴ Ka ‘i he fanongo ki ai ‘ae kau Fālesi, na‘a nau pehē, “‘Oku ‘ikai kapusi ‘ae tēvolo ‘e he siana ni, kae ‘ia Pelisipupe ko e ‘eiki ‘oe kau tēvolo.”

²⁵ Pea ‘ilo ‘e Sisu ‘enau mahalo, pea pehē ‘e ia kiate kinautolu, “‘Ko e pule‘anga kotoa pē ‘oku fe‘ite‘itani, ‘e ‘auha ia; pea ko e kolo mo e fale kotoa pē kuo fe‘ite‘itani, ‘e ‘ikai tu‘u ia:

²⁶ Pea kapau ‘oku kapusi ‘e Sētane ‘a Sētane, kuo fehi‘a ia kiate ia.; pea ‘e tu‘u fēfē ‘a hono pule‘anga?

²⁷ Pea kapau ‘oku ou kapusi ‘ae kau tēvolo ‘ia Pelisipupe, ‘oku kapusi ‘akinautolu ‘e ho‘omou fānau ‘ia hai? Ko ia ko homou kau fakamaau ‘akinautolu.

²⁸ Pea kapau ‘oku ou kapusi ‘ae kau tēvolo ‘i he Laumālie ‘oe ‘Otua, pea tā kuo hoko mai ‘ae pule‘anga ‘oe ‘Otua kiate kimoutolu.

²⁹ “‘E fa‘a hū fēfē ha taha ki he fale ‘oe tokotaha mālohi, ‘o kaiha‘asi ‘ene ngaahi me‘a ‘o kapau ‘e ‘ikai te ne tomu‘a ha‘i ‘ae tokotaha mālohi? Pea te ne toki kaiha‘asi ‘ene koloa.

³⁰ Ko ia ‘oku ‘ikai kau mo au, ‘oku angatu‘u ia kiate au; pea ko ia ‘oku ‘ikai te ma tānaki mo au, ‘oku ne fakahē ke mama‘o.

³¹ ¶ “‘Ko ia ‘oku ou tala atu kiate kimoutolu, Ko e angahala kotoa pē mo e lohiaki‘i, ‘e fakamolemole ia ki he kakai: ka ko e lohiaki‘i ‘oe Laumālie *Mā‘oni‘oni*, ‘e ‘ikai fakamolemolea ia ki he kakai.

³² Pea ko ia ‘oku ne lea kovi ki he Foha ‘oe tangata, ‘e fakamolemolea ia: ka ko ia ‘oku lea kovi ki he Laumālie *Mā‘oni‘oni*, ‘e ‘ikai fakamolemolea, ‘i he māmani, pe ‘i he maama ‘e ha‘u.

33 “Ke pehē, ‘oku lelei ‘ae ‘akau, pea lelei mo hono fua; pe pehē, ‘oku kovi ‘ae ‘akau, pea kovi mo hono fua: he ‘oku ‘ilo ‘ae ‘akau ‘i hono fua.

34 ‘Ae hako ‘oe ngata fekai! ‘E fēfee ‘i ho ‘omou fa‘a lea lelei, ka ‘oku mou kovi pe? He ‘oku lea ‘ae ngutu mei he me‘a lahi ‘oku ‘i he loto.

35 ‘Oku ‘omi ‘e he tangata angalelei ‘ae ngaahi me‘a lelei mei he koloa lelei ‘*oe loto*: pea ‘oku ‘omi ‘e he tangata angakovi ‘ae ngaahi me‘a kovi mei he koloa kovi ‘*oe loto*.

36 “Ka ‘oku ou tala atu kiate kimoutolu, Ko e lea kovi kotoa pē ‘oku lea ‘aki ‘e he kakai, ‘e fakamaau ai ‘akinautolu ‘i he ‘aho fakamaau.

37 Koe‘uhi ‘e fakatonuhia ‘i koe ‘e ho‘o ngaahi lea, pea ‘e fakahalaia ‘i koe ‘e ho‘o ngaahi lea.”

38 ¶ Pea toki leaange ‘ae ni‘ihi ‘oe kau tangata tohi mo e Fālesi, ‘o pehē, “‘Eiki, ‘oku mau fie mamata ki ha faka‘ilonga meiate koe.”

39 Ka na‘e lea ia, ‘o pehēange kiate kinautolu, “Ko e to‘utangata kovi mo fe‘auaki ‘oku holi ki ha faka‘ilonga; ka ‘oku ‘ikai ha faka‘ilonga ‘e tuku ki ai, ka ko e faka‘ilonga ‘oe palōfita ko Siona;

40 He na‘e ‘aho tolu mo e pō ‘e tolu ‘a Siona ‘i he kete ‘oe ika lahi: pea pehē, ‘e ‘aho tolu mo e pō ‘e tolu ‘ae Foha ‘oe tangata ‘i lalo fonua.

41 ‘E tu‘u hake ‘ae kakai ‘o Ninive ‘i he fakamaau mo e to‘utangata ni, ‘o fakahalaia ia: koe‘uhi na‘a nau fakatomala ‘i he malanga ‘a Siona; pea vakai, ‘oku ‘i heni ‘aia ‘oku lahi ‘ia Siona.

42 ‘E tu‘u hake ‘ae tu‘i fefine ‘oe feitu‘u tonga ‘i he fakamaau mo e to‘utangata ni, ‘o fakahalaia ia: he na‘e ha‘u ia mei he potu mama‘o ‘o māmani ke fanongo ki he poto ‘a Solomone; pea vakai, ‘oku ‘i

heni ‘aia ‘oku lahi ‘ia Solomone.

⁴³“Oka ‘alu ‘ae laumālie ‘uli mei he tangata, ‘oku ‘alu fano ia ‘i he potu mōmoa ‘o kumi mālōlo‘anga, kae ‘ikai ‘ilo ia.

⁴⁴Pea toki pehē ‘e ia, Te u toe ‘alu ki hoku fale ne u ha‘u mei ai; pea ka ha‘u ia, ‘oku ne ‘ilo ia kuo li‘aki, pea kuo tafi pea teuteu.

⁴⁵Pea toki ‘alu ia, ‘o ‘omi mo e laumālie ‘e toko fitu kehe ‘oku kovi lahi ‘iate ia, pea nau hū ‘o nofo ki ai: pea kovi lahi ‘a e *anga* ki mui ‘ae tangata ko ia ‘i he‘ene *anga* ‘i mu‘a. Pea ‘e pehē pe foki ki he to‘utangata angakovi ni.”

⁴⁶¶ Pea ‘i he‘ene kei lea ki he kakai, vakai, ko ‘ene fa‘ē mo hono ngaahi kāinga na‘a nau tutu‘u ‘itu‘a, ‘onau fie lea kiate ia.

⁴⁷Pea pehē ‘e ha taha kiate ia, “Vakai, ‘oku tu‘u ‘itu‘a ho‘o fa‘ē mo ho kāinga, ko ‘enau fie lea kiate koe.”

⁴⁸Pea ne lea, ‘o pehēange kiate ia, na‘a ne fakahā mai, “Ko hai ‘eku fa‘ē? Pea ko hai mo hoku kāinga?”

⁴⁹Pea mafao atu ‘e ia hono nima ki he‘ene kau ākonga, ‘o ne pehē, “Vakai, ko ‘eku fa‘ē mo hoku kāinga!

⁵⁰He ko ia ia te ne fai ‘ae finangalo ‘o ‘eku Tamai ‘oku ‘i he langi, ko hoku tokoua ia, mo *hoku* tuofefine, mo ‘eku fa‘ē.”

13

3 Ko e fakatātā ‘oe tangata tūtuu‘i mo e tenga‘i ‘akau: 18 Ko hono faka‘uhinga ‘o ia. 24 Ko e fakatātā ki he tenga kovi, 31 Mo e tenga‘i musita, 33 Mo e me‘a fakatupu, mo e koloa kuo fakafufū, 45 Mo e mata‘itofe, 47 Mo e uloa kuo tō ‘i tahi: 53 Mo e ta‘etokanga kia Kalaisi ‘ae kakai ‘o hono fonua.

¹ Na'e 'alu 'a Sisu 'i he 'aho ko ia mei he fale, 'o nofo 'i he matātahi.

² Pea kātoa kiate ia 'ae kakai tokolahi, ka ka 'alu ia ki ha vaka, 'o nofo ai; ka na'e tutu'u 'ae kakai kotoa pē ki 'uta.

³ Pea lahi 'ae ngaahi me'a na'a ne lea 'aki kiate kinautolu 'i he lea fakatātā, 'o pehē, "Vakai, na'e 'alu atu 'ae tangata tūtuu'i ke tūtuu'i;

⁴ "Pea 'i he'ene tūtuu'i, na'e mokulu 'aetenga ni'ihi 'i he ve'e hala, pea ha'u 'ae fanga manupuna 'o kai 'o 'osi ia.

⁵ Pea mokulu 'ae ni'ihi 'i he potu makamaka, na'e si'i ai 'ae kelekele; pea tupu leva ia, koe'uhi na'e 'ikai matolu 'ae kelekele;

⁶ Pea 'i he 'alu hake 'ae la'ā, na'e vela ia; pea koe'uhi na'e 'ikai hano aka, ne mate ia.

⁷ Pea mokulu 'ae ni'ihi 'i he 'akau talatala, pea tupu 'ae 'akau talatala, 'o fakakāsia ia.

⁸ Ka na'e mokulu 'ae ni'ihi ki he kelekele lelei, pea tupu ai 'ae fua, ko e taki teau 'ae ni'ihi, pea onongofulu 'ae ni'ihi, mo e tolungofulu 'ae ni'ihi."

⁹ "Ko ia 'oku ne telinga ongo, ke ongo'i ia."

¹⁰ Pea ha'u 'ae kau ākongā, 'onau pehē kiate ia, "Ko e hā 'oku ke lea ai kiate kinautolu 'i he ngaahi fakatātā?"

¹¹ Pea lea ia, 'o pehēange kiate kinautolu, "Koe'uhi kuo tuku kiate kimoutolu ke 'ilo 'ae ngaahi me'a lilo 'oe pule'anga 'oe langi, ka 'oku 'ikai tuku kiate kinautolu.

¹² He ko ia 'oku ne ma'u, 'e toe foaki kiate ia, pea te ne ma'u 'o lahi; ka ko ia 'oku 'ikai ma'u, 'e to'o meiate ia 'aia 'oku ne ma'u.

¹³ Ko ia 'oku ou lea ai kiate kinautolu 'i he ngaahi fakatātā: koe'uhi 'oku nau 'ā, kae 'ikai mamata;

pea ‘oku nau fanongo, kae ‘ikai ongo‘i, pea ‘oku
‘ikai te nau ‘ilo.

¹⁴ Pea kuo fakamo‘oni ‘iate kinautolu ‘ae lea ‘a
‘Isaia, ‘oku pehē,

‘Te mou fakaongoongo pea fanongo,
kae ‘ikai ongo‘i;

pea te mou siofia ‘o mamata,
kae ‘ikai ‘ilo‘i:

¹⁵ He kuo fakaongonoa ‘ae loto ‘oe kakai ni,
pea kuo tuli honau telinga,
pea kuo nau fakamohe honau mata:

telia na‘a ‘iloange kuo mamata honau mata,
pea ongo‘i honau telinga, pea ‘ilo ‘e honau
loto,

pea liliu ai,
pea te u fakamo‘ui ‘akinautolu.’

¹⁶ “Ka ‘oku monū‘ia homou mata, he ‘oku nau
mamata: mo homou telinga, he ‘oku nau ongo‘i.

¹⁷ He ‘oku ou tala mo‘oni atu kiate kimoutolu,
‘Oku tokolahi ‘ae palōfita mo e tangata mā‘oni‘oni,
na‘e holi ke mamata ‘aia ‘oku mou mamata *ai*, ka
na‘e ‘ikai te nau mamata, pea ke fanongo ‘aia ‘oku
mou fanongo *ai*, ka na‘e ‘ikai te nau fanongo.

¹⁸ ¶ “Ko ia ke fanongo ‘akimoutolu ki he fakatātā
‘oe tangata tūtuu‘i.

¹⁹ ‘Oka fanongo ‘e ha taha ki he folofola ‘oe
pule‘anga, ka ‘oku ‘ikai tokanga ki ai, ‘oku ha‘u ‘ae
tokotaha angakovi, ‘o fa‘ao ‘aia na‘e tūtuu‘i ki hono
loto. Ko eni ia na‘a ne ma‘u ‘ae tenga ‘i he ve‘e hala.

²⁰ Ka ko ia na‘a ne ma‘u ‘ae tenga ‘i he *potu* maka,
ko ia ‘oku ne fanongo ki he folofola, pea ma‘u fiefia
leva ia;

21 Ka 'oku 'ikai aka ia 'iate ia, pea 'oku tolonga si'i pe ia: he 'oka hoko 'ae mamahi pe 'ae fakatanga koe'uhi ko e folofola, 'oku hinga leva ia.

22 Pea ko ia foki na'a ne ma'u 'ae tenga 'i he 'akau talatala, ko ia ia 'oku ne fanongo ki he folofola; ka ko e tokanga ki māmani, mo e fakaheke 'e he koloa, 'oku ne fakakāsia 'i 'ae folofola, pea ta'efua ai ia.

23 Ka ko ia na'a ne ma'u 'ae tenga 'i he kelekele lelei, ko ia ia 'oku ne fanongo ki he folofola, pea tokanga'i; pea tupu ai hono fua, 'o taki teau 'i he ni'ihi, pea onongofulu 'i he ni'ihi, mo tolungofulu 'i he ni'ihi."

24 ¶ Pea fakahā atu 'e ia kiate kinautolu 'ae fakatātā 'e taha, 'o pehē, "'Oku tatau 'ae pule'anga 'oe langi mo e tangata na'a ne tūtuu 'i 'ae tenga lelei ki he'ene ngoue:

25 Pea lolotonga 'ae mohe 'ae kakai, na'e ha'u hono fili 'o ne tūtuu 'i 'ae tenga kovi 'i he uite, kae 'alu ia.

26 Pea kuo tupu hake hono muka, pea kamata fua, pea toki hā ai foki 'ae 'akau kovi.

27 Pea ha'u 'ae kau tamaio'eiki 'ae 'eiki, 'onau pehē kiate ia, "Eiki, 'ikai na'a ke tūtuu 'i 'ae tenga lelei ki ho'o ngoue? Pea kuo tupu mei fē 'ae 'akau kovi?"

28 Pea pehēange 'e ia kiate kinautolu, 'Ko e fili kuo ne fai eni.' Pea pehē 'e he kau tamaio'eiki kiate ia, "E lelei kiate koe 'emau 'alu 'o ta'aki ia *mei ai*?"

29 Ka na'e pehēange 'e ia, "E 'ikai; telia 'i ho'omou ta'aki 'ae 'akau kovi, 'e mata'aki ai mo e uite foki.

30 Tuku ke na tupu fakataha 'o a'u ki he ututa'u: pea 'i he fai 'oe ututa'u te u tala ki he kau tu'usi, Mou tomu'a tānaki 'ae 'akau kovi, 'o no'o 'ū ke tutu

ia: kae tānaki ‘ae uite ki hoku feleoko.’ ”

31 ¶ Pea fakahā atu ‘e ia kiate kinautolu ‘ae fakatātā ‘e taha, ‘o pehē, “‘Oku tatau ‘ae pule‘anga ‘oe langi mo e fo‘i tenga‘i musita, ‘aia na‘e tō ‘e ha tangata ‘i he‘ene ngoue.

32 ‘Aia ‘oku si‘i hifo ‘i he tenga‘i ‘akau kotoa pē: ka ‘oka tupu ia, ‘oku lahi taha pe ‘i he fa‘ahinga ‘akau iiki, pea hoko ia ko e *fu‘u* ‘akau, ke tu‘u ‘ae fanga manu ‘oe ‘atā ‘i hono ngaahi va‘a.”

33 ¶ Pea lea ‘aki ‘e ia kiate kinautolu ‘ae fakatātā ‘e taha; “‘Oku tatau ‘ae pule‘anga ‘oe langi mo e me‘a fakatupu, na‘e to‘o ‘e ha fefine, ‘o ‘ai ki he fua mahoa‘a ‘e tolu, ke ‘oua ke fakatupu kotoa pē ia.”

34 Na‘e lea ‘aki ‘e Sisu ‘ae ngaahi me‘a ni kotoa pē ki he kakai ‘i he fakatātā; pea na‘e ‘ikai lea ia kiate kinautolu ka ‘i he fakatātā pe:

35 Koe‘uhi ke fakamo‘oni ‘aia na‘e lea ‘aki ‘e he palōfita, ‘o pehē,

“Te u fa‘ai hoku ngutu ‘i he ngaahi fakatātā;
te u fakahā atu ‘ae ngaahi me‘a na‘e fufū talu
mei he tupu ‘o māmani.”

36 Pea toki fekau ‘e Sisu ke ‘alu ‘ae kakai, pea hū ia ki he fale: pea ha‘u kiate ia ‘ene kau ākonga, ‘onau pehē, “Fakamatala kiate kinautolu ‘ae fakatātā ‘oe tenga kovi ‘i he ngoue.”

37 Pea lea ia, ‘o pehēange kiate kinautolu, “Ko ia na‘a ne tūtuu‘i ‘ae tenga lelei, ko e Foha ia ‘oe tangata;

38 Ko e ngoue, ko māmani ia; ko e tenga lelei, ko e fānau ia ‘oe pule‘anga; ka ko e tenga kovi, ko e fānau ia ‘ae tokotaha angakovi;

39 Ko e fili na'a ne tūtuu'i ia, ko e tēvolo ia; ko e ututa'u, ko e iku'anga 'o māmani; pea ko e kau tu'usi, ko e kau 'āngelo.

40 Ko ia 'o hangē 'oku tānaki 'ae 'akau kovi 'o tutu 'i he afi; 'e pehē foki 'i he iku'anga 'oe māmani.

41 'E fekau atu 'e he Foha 'oe tangata 'ene kau 'āngelo, pea te nau tānaki mei hono pule'anga 'ae me'a kotoa pē 'oku fakakovi, mo kinautolu 'oku fai angahala;

42 Pea 'e laku 'akinautolu ki he pupu'a afi: pea 'e 'i ai 'ae tangi mo e fengai'itaki 'oe nifo.

43 Pea 'e toki ulu atu 'ae mā'oni'oni 'o hangē ko e la'ā 'i he pule'anga 'o 'enau Tamai. Ko ia 'oku ne teliga ongo, ke ongo'i ia.

44 ¶ "Ko e taha, 'oku tatau 'ae pule'anga 'oe langi mo e koloa kuo fufū 'i ha ngoue; 'aia ka 'ilo 'e ha tangata, 'oku ne fufū ia, pea 'alu fiefia ai, 'o ne fakatau 'ene me'a kotoa pē, ke fakatau'aki 'ae ngoue ko ia.

45 ¶ "Ko e taha, 'oku tatau 'ae pule'anga 'oe langi mo e tangata fakatau, 'oku kumi mata'itofe lelei:

46 'Aia, 'i he'ene 'ilo 'ae mata'itofe mahu'inga lahi, 'oku 'alu ia, 'o ne fakatau 'ene me'a kotoa pē, ke fakatau'aki ia.

47 ¶ "Ko e taha, 'oku tatau 'ae pule'anga 'oe langi mo e kupenga, na'e 'a'au 'i tahi, pea tau ai 'ae *ngaahi ika* kehekehe:

48 Pea kuo fonu ia, pea nau taki ki 'uta, pea nofo 'o tānaki 'ae lelei ki he ngaahi kato, kae li'aki 'ae kovi.

49 'E pehē foki 'i he iku'anga 'o māmani 'e ha'u 'ae kau 'āngelo, 'o vahe'i 'ae angahala mei he angatonu,

⁵⁰ ‘O laku ‘akinautolu ki he pupu‘a afi; pea ‘e ‘i ai ‘ae tangi mo e fengai‘itaki ‘oe nifo.”

⁵¹ Pea pehē ai ‘e Sisu kiate kinautolu, “‘Oku mou ‘ilo ‘ae ngaahi me‘a ni kotoa pē?” Pea nau talaange kiate ia, “‘Io, ‘Eiki.”

⁵² Pea pehēange ‘e ia kiate kinautolu, “‘Ko ia ko e akonaki kotoa pē kuo akonekina ki he pule‘anga ‘oe langi, ‘oku tatau ia mo e tangata ko e ‘eiki ‘oe fale, ‘aia ‘oku ‘omi mei he‘ene koloa ‘ae ngaahi me‘a fo‘ou mo e me‘a motu‘a.”

⁵³ ¶ Pea ‘i he faka‘osi ‘e Sisu ‘ae ngaahi fakatātā ni, pea ‘alu ia mei ai.

⁵⁴ Pea kuo ha‘u ia ki hono fonua, na‘a ne akonaki ‘akinautolu ‘i honau falelotu: ko ia ne nau ofo lahi ai, ‘onau pehē, “‘Oku mei fē ‘ae poto mo e ngaahi ngāue lahi ‘ae tangata ni?

⁵⁵ ‘Ikai ko e foha eni ‘oe tufunga? ‘Ikai ‘oku ui ‘ene fa‘ē ko Mele? Mo hono ngaahi kāinga, ko Semisi, mo Sose, mo Saimone, mo Siutasi?

⁵⁶ Mo hono ngaahi tuofefine kotoa pē, ‘ikai ‘oku nau ‘iate kitautolu? Pea kuo ma‘u mei fē ‘e ia ‘ae ngaahi me‘a ni?”

⁵⁷ Pea nau tūkia ‘iate ia. Ka na‘e pehē ‘e Sisu kiate kinautolu, “‘Oku ‘ikai masiva faka‘apa‘apa ha palōfita, ka ‘i hono fonua pe, mo hono fale ‘o‘ona.”

⁵⁸ Pea na‘e ‘ikai fai ai ‘e ia ha mana lahi ko e me‘a ‘i he‘enau ta‘etui.

14

1 Ko e mahalo ‘a Helota kia Kalaisi. 3 Hono ‘uhinga ‘ae tutu‘u ‘ae ‘ulu ‘o Sione ko e Papitaiso. 13 Ko e ‘alu ‘a Sisu ki he potu lala: 15 ‘Oku ne fafanga ai ‘ae tangata ‘e toko nima afe ‘aki ‘ae fo‘i mā ‘e nima

mo e ika 'e ua: 22 Ko 'ene hā'ele 'i he fukahi tahi ki he'ene kau ākongā: 34 'O hifo ki 'uta 'i Kenesaleti 'o ne fakamo'ui 'ae mahaki 'i he'ene tuku ke ne tuhu'i pe 'ae kapa 'o hono kofu.

¹ 'I he kuonga ko ia na'e fanongo 'a Helota ko e tu'i ki he ongoongo 'o Sisu.

² Pea pehē 'e ia ki he'ene kau tamaio'eiki, "Ko Sione eni ko e Papitaiso: he kuo tu'u hake ia mei he mate; pea ko ia 'oku hā ai 'iate ia 'ae ngaahi ngāue lahi."

³ ¶ He na'e puke mo ha'i 'e Helota 'a Sione, 'o tuku ia ki he fale fakapōpula, koe'uhi ko Helotiasi, ko e uaifi 'o hono tokoua ko Filipe.

⁴ He na'e pehē 'e Sione kiate ia, "'Oku 'ikai ngofua ha'o ma'u ia."

⁵ Pea 'i he'ene tokanga ke tāmāte'i ia, na'e manavahē ia ki he kakai, he na'a nau lau ia ko e palōfita.

⁶ Ka 'i he 'aho na'e fakamanatu'i ai 'ae fā'ele'i 'o Helota, na'e me'e 'i *honau* 'ao 'ae ta'ahine 'a Helotiasi, pea mālie'ia ai 'a Helota.

⁷ "Ko ia na'a ne fuakava ai ke ne foaki kiate ia 'aia kotoa pē te ne kole ki ai."

⁸ Pea kuo tomu'a akonekina ia 'e he'ene fa'ē, pea ne pehē, "Tuku mai ni kiate au 'ae 'ulu 'o Sione ko e Papitaiso 'i ha ipu."

⁹ Pea mamahi ai 'ae tu'i: ka koe'uhi ko 'ene fuakava, mo kinautolu na'a nau nonofo mo ia 'i he kai, na'a ne fekau ke 'ange ia *kiate ia*.

¹⁰ Pea ne fekau ai ke tutu'u 'ae 'ulu 'o Sione 'i he fale fakapōpula.

¹¹ Pea na'e 'omi hono 'ulu 'i he ipu, 'o 'oatu ki he ta'ahine: pea ne 'omi ia ki he'ene fa'ē.

¹² Pea na'e ha'u 'ene kau ākongā, 'o 'ave 'ae sino, mo tanu, pea 'alu 'o fakahā kia Sisu.

13 Pea kuo fanongo ki ai ‘a Sisu, pea heka vaka ia, ‘o ‘alu mei he potu ko ia ki ha potu lala: pea fanongo ki ai ‘ae kakai, pea nau hala ‘uta, ‘o muimui ‘iate ia mei he ngaahi kolo.

14 Pea ‘alu atu ‘a Sisu, ‘o ne mamata ki he kakai tokolahi, pea ‘ofa mamahi ia kiate kinautolu, ‘o ne fakamo‘ui ‘enau ngaahi mahaki.

15 ¶ Pea kuo efiāfi ai, pea ha‘u ‘ene kau ākongā kiate ia, ‘o pehē, “Ko e potu lala eni, pea kuo tei ‘osi ‘ae ‘aho; fekau ke ‘alu ‘ae kakai ki he ngaahi potu kakai, ke fakatau me‘akai ma‘anautolu.”

16 Ka na‘e tala ‘e Sisu kiate kinautolu, “Oku ‘ikai ‘aonga ‘enau ‘alu: mou ‘oatu ha‘anau kai.”

17 Pea nau pehē kiate ia, “Ko e fo‘i mā pe ‘e nima, mo e ika ‘e ua, ‘oku tau ma‘u ‘i heni.”

18 Pea pehē ‘e ia, “Omi ia kiate au.”

19 Pea fekau ‘e ia ki he kakai ke nofo ki lalo ki he mohuku, pea ne to‘o ‘ae fo‘i mā ‘e nima, mo e ika ‘e ua, ‘o hanga hake ki he langi, ‘o tāpuaki, mo tofitofi ‘ae ngaahi fo‘i mā, pea ‘oatu ki he‘ene kau ākongā, pea *tufaki* ‘e he kau ākongā ki he kakai.

20 Pea na‘a nau kai kotoa pē, ‘o mākona: pea tānaki ‘ae toenga kai, pea pito ai ‘ae kato ‘e hongofulu ma ua.

21 Pea ko kinautolu na‘e kai, ko e tangata ‘e toko nima afe nai; kae‘uma‘ā ‘ae kau fefine mo e tamaiki.

22 ¶ Pea toki fekau ‘e Sisu ki he‘ene kau ākongā ke nau heka vaka, ‘o mu‘omu‘a ‘iate ia ki he kauvai ‘e taha, ke ne fekau ke ‘alu ‘ae kakai.

23 Pea kuo ne fekau ‘ae kakai ke ‘alu, pea ‘alu hake tokotaha pe ia ki he mo‘unga ke lotu: pea hokosia ‘ae efiāfi, ‘oku ne kei ‘i ai tokotaha pe.

24 Ka kuo 'i he vaha 'ae vaka, 'o tō mo hopo 'i he peau: he na'e tokai 'ae matangi.

25 Pea 'i hono fā 'oe le'o 'i he pō na'e 'alu atu 'a Sisu kiate kinautolu, 'o hā'ele 'i he *fukahi* tahi.

26 Pea 'i he mamata 'ae kau ākongā ki he'ene hā'ele 'i he *fukahi* tahi, na'a nau manavahē, 'onau pehē, "Ko e laumālie!" Pea nau tangi kalanga 'i he manavahē.

27 Ka na'e lea leva 'a Sisu kiate kinautolu, 'o pehē, "Fiemālie pe; he ko au pe; 'oua te mou manavahē."

28 Pea lea 'a Pita, 'o pehēange kiate ia, "'Eiki, kapau ko koe, fekau mai ke u 'alu atu kiate koe 'i he vai."

29 Pea ne pehē, "Ha'u." Pea 'i he 'alu hifo 'a Pita mei he vaka, na'e 'eve'eva ia 'i he tahi, ke 'alu atu kia Sisu.

30 Ka 'i he'ene mamata 'oku mālohi 'ae matangi, na'e manavahē ia; pea kamata ngalo hifo, pea tangi ia, 'o pehē, "'Eiki, fakamo'ui au."

31 Pea mafao leva 'ae nima 'o Sisu, 'o ne puke ia, 'o ne pehē ki ai, "'A koe 'oku si'i ho'o tui, ko e hā 'oku ke fakata'eta'etui ai?"

32 Pea 'i he'ena hoko ki he vaka, pea malū 'ae matangi.

33 Pea ha'u ai 'akinautolu na'e 'i he vaka, 'o hū kiate ia, 'o pehē, "Ko e mo'oni ko e 'Alo koe 'oe 'Otua."

34 ¶ Pea 'i he'enau hoko atu, na'a nau tu'u ki 'uta ki he fonua ko Kenesaleti.

35 Pea kuo 'ilo ia 'e he kakai 'oe potu ko ia, na'a nau fanongonongo ki he potu kotoa pē 'oe fonua ko ia, 'o omi kiate ia 'akinautolu kotoa pē na'e mahaki;

36 'O nau kole kiate ia ke nau ala pe ki he kapa 'o hono kofu: pea na'e fakamo'ui haohaoa 'akinautolu kotoa pē na'e ala ki ai.

15

3 'Oku valoki 'e Kalaisi 'ae kau tangata tohi mo e Fālesi 'i he'enau liaki 'ae ngaahi fekau 'ae 'Otua 'i he'enau ngaahi talatupu'a: 11 'O ne fakahā ko ia 'oku 'alu 'i he ngutu 'oe tangata 'oku 'ikai te ne 'uli'i 'ae tangata. 21 'Oku ne fakamo'ui 'ae ta'ahine 'oe fefine Kēnani, 30 Mo e kakai tokolahi: 32 Mo ne fafanga 'aki 'ae fo'i mā 'e fitu mo e ngaahi ika si'i 'ae tangata 'e toko fā afe, kae'uma'ā 'ae fefine mo e tamaiki.

1 Pea toki ha'u 'ae kau tangata tohi mo e Fālesi 'o Selūsalema, kia Sisu, 'onau pehē,

2 "Ko e hā 'oku li'aki ai 'e ho'o kau ākongā 'ae talatupu'a 'ae kau mātu'a? He 'oku 'ikai te nau fanofano honau nima 'oka nau ka kai mā."

3 Ka na'e lea ia, 'o pehēange kiate kinautolu, "Ko e hā 'oku mou li'aki ai foki 'ae fekau 'ae 'Otua 'i ho'omou talatupu'a?"

4 He kuo fekau 'e he 'Otua, 'o pehē, 'Faka'apa'apa ki ho'o tamai mo ho'o fa'ē: pea, 'Ko ia 'e kape'i 'ene tamai pe ko 'ene fa'ē, tuku ke mate tāmata'i ia.'

5 Ka 'oku pehē 'ekimoutolu, 'Ko ia 'e pehē ki he'ene tamai pe ko 'ene fa'ē, "Kuo fakatapui 'aia kotoa pē 'oku ou fa'a 'aonga ai kiate koe,"

6 pea 'oku 'ikai toe faka'apa'apa ia ki he'ene tamai pe ko 'ene fa'ē, 'e 'ata'atā ia.' Ko ia 'oku mou fakata'e'aonga'i 'ae fekau 'ae 'Otua 'aki ho'omou talatupu'a.

⁷ ‘Ae kau mālualo! Ne‘ine‘i lea ‘a ‘Isaia kiate kimoutolu, ‘o pehē,

⁸ “Oku ‘unu‘unu mai ‘ae kakai ni kiate au ‘aki honau ngutu,

‘o faka‘apa‘apa kiate au ‘aki honau lounoutu;
ka ‘oku mama‘o honau loto ‘iate au.

⁹ Ka ‘oku ta‘e‘aonga ‘enau hū kiate au,
‘o akonaki ‘aki ‘ae ngaahi fekau ‘ae tangata pe.’”

¹⁰ ¶ Pea ui ia ki he kakai, ‘o ne pehē kiate kinautolu, “Fanongo, pea tokanga:

¹¹ ‘Oku ‘ikai faka‘ulī ki he tangata ‘aia ‘oku ‘alu ki he ngutu; ka ko ia ‘oku ha‘u mei he ngutu, ‘oku ne faka‘ulī‘i ‘ae tangata.”

¹² Pea toki ha‘u ai ‘ene kau ākongā, ‘onau pehē kiate ia, “Oku ke ‘ilo na‘e tūkia ‘ae kau Fālesi, ‘i he‘enau fanongo ki he lea ko ia?”

¹³ Ka na‘e lea ia, ‘o pehēange, “Ko e ‘akau kotoa pē na‘e ‘ikai tō ‘e he‘eku Tamai ‘oku ‘i he langi, ‘e ta‘aki fu‘u hake ia.

¹⁴ Tuku ai pe ‘akinautolu: ko e kau takimu‘a kui ‘oe kui ‘akinautolu. Pea kapau ‘oku tataki ‘ae kui ‘e he kui, ‘e tō fakatou‘osi pe ki he luo.”

¹⁵ Pea lea ‘a Pita, ‘o pehēange kiate ia, “Fakamatala kiate kimautolu ‘ae fakatātā ni.”

¹⁶ Pea pehēange ‘e Sisu, “Oku mou kei ta‘e‘ilo foki?

¹⁷ ‘Oku te‘eki ai te mou ‘ilo, ko e me‘a kotoa pē ‘oku ‘alu ‘i he ngutu, ‘oku ‘alu ia ki he kete, pea toki ‘alu hifo kitu‘a?

¹⁸ Ka ko e ngaahi me‘a ko ia ‘oku ‘alu atu ‘i he ngutu, ‘oku ha‘u mei he loto: pea ko ia ia ‘oku faka‘ulī‘i ‘ae tangata.

19 He 'oku ha'u mei he loto 'ae mahalo kovi, mo e fakapō, mo e tono fefine, mo e fe'auaki, mo e kaiha'a, mo e fakamo'oni loi, mo e lea kovi:

20 Ko eni 'ae ngaahi me'a 'oku faka'uli'i 'ae tangata: ka ko e kai ta'efanofano nima, 'oku 'ikai faka'uli'i ia 'ae tangata."

21 ¶ Pea toki 'alu mei ai 'a Sisu, ki he ngaahi potu 'o Taia mo Saitone.

22 Pea vakai, na'e ha'u 'ae fefine Kēnani mei he potu ko ia, 'o tangi kiate ia, 'o pehē, "'Alo'ofa mai kiate au, 'e 'Eiki, ko e foha 'o Tevita; ko 'eku ta'ahine 'oku mamahi lahi 'i he tēvolo."

23 Ka na'e 'ikai si'i te ne lea kiate ia. Pea ha'u 'ene kau ākongā, 'o kole kiate ia, 'o pehē, "'Fekau ia ke 'alu; he 'oku ne tangi toupili mai kiate kitautolu."

24 Ka na'e lea ia, 'o pehēange, "'Oku 'ikai fekau au ka ki he fanga sipi he 'oe fale 'o 'Isileli."

25 Pea toki ha'u ia, 'o hū kiate ia, 'o pehē, "'Eiki, tokoni'i au."

26 Ka na'e lea ia, 'o pehēange, "'Oku 'ikai lelei ke to'o 'ae mā 'ae fānau, pea lī ki he fanga kulī."

27 Pea pehē 'e ia, "'Ko e mo'oni, 'Eiki: ka 'oku kai 'e he fanga kulī 'ae momo'i *me'akai* 'oku ngangana mei he keinanga'anga 'a honau 'eiki."

28 Pea toki lea 'a Sisu, 'o pehēange kiate ia, "'E fefine, 'oku lahi ho'o tui: ke hoko kiate koe 'o hangē ko ho loto." Pea mo'ui 'ene ta'ahine 'i he feitu'ula'ā ko ia.

29 Pea 'alu mei ai 'a Sisu, pea ha'u ia, 'o ofi ki he tahi 'o Kaleli; pea 'alu hake ia ki he mo'unga, 'o nofo ai.

30 Pea ha'u 'ae kakai tokolahi kiate ia, pea nau 'omi 'ae pipiki, mo e kui, mo e noa, mo e lavea, mo e

tokolahi kehe, 'o tuku 'akinautolu ki he va'e 'o Sisu; pea fakamo'ui 'e ia 'akinautolu:

³¹ Ko ia na'e ofo lahi ai 'ae kakai, 'i he'enau mamata kuo fakalea 'ae noa, pea fakahaohaoa 'ae lavea, pea faka'eve'eva 'ae pipiki, pea faka'ā 'ae kui: pea nau fakamālō ki he 'Otua 'o 'Isileli.

³² ¶ Pea ui 'a Sisu ke 'alu ange 'ene kau ākongā kiate ia, 'o ne pehē, “Oku ou 'ofa mamahi ki he kakai, koe'uhi 'oku 'aho tolu 'enau 'iate au, pea 'oku 'ikai ha'anau me'a ke kai: pea 'e 'ikai te u fa'a fekau ke nau 'alu 'aukai pe, telia na'a nau pongia 'i he hala.”

³³ Pea lea 'ene kau ākongā kiate ia, “Te tau ma'u mei fē 'i he toafa ni 'ae mā lahi, ke fakamākona 'aki 'ae fu'u kakai pehē ni?”

³⁴ Pea pehēange 'e Sisu kiate kinautolu, “Oku fiha ho'omou fo'i mā?” Pea nau pehē, “Oku fitu, mo e fanga kihi'i ika.”

³⁵ Pea fekau 'e ia ki he kakai ke nofo ki he kelekele.

³⁶ Pea to'o 'e ia 'ae fo'i mā 'e fitu mo e ngaahi ika, pea fai 'ae fakafeta'i, pea tofitofi ia, 'o 'oatu ki he'ene kau ākongā, pea *tufaki* 'e he kau ākongā ki he kakai.

³⁷ Pea na'a nau kai kotoa pē, pea mākona ai: pea nau tānaki 'ae toenga kai pea fonu ai 'ae kato 'e fitu.

³⁸ Pea ko kinautolu na'e kai, ko e tangata 'e toko fā afe, kae'uma'ā 'ae kau fefine mo e tamaiki.

³⁹ Pea fekau 'e ia 'ae kakai ke nau 'alu, pea heka vaka ia 'o folau ki he potu 'o Makitala.

16

1 'Oku holi 'ae kau Fālesi ki ha faka'ilonga. 6 'Oku na'ina'i 'e Sisu ki he'ene kau ākongā telia 'ae me'a

fakatupu 'oe kau Fālesi mo e Satusi. 13 Ko e mahalo 'ae kakai kia Kalaisi. 16 Ko e fakahā 'e Pita hono loto kiate ia. 21 'Oku tomu'a fakahā 'e Sisu 'ene pekia, 23 'Oku ne valoki 'a Pita 'i he'ene fie ta'ofi ia: 24 'Oku ne tokoni 'akinautolu 'oku muimui 'iate ia he fua 'ae kavenga.

¹ Pea ha'u kiate ia 'ae kau Fālesi mo e Sātusi, 'o 'ahi'ahi'i ia 'i he'enau holi ke ne fakahā kiate kinautolu ha faka'ilonga mei he langi.

² Pea lea ia, 'o pehēange kiate kinautolu, "Oka efiafi, 'oku mou pehē, "E 'afua he 'oku kulokula 'ae langi.'

³ Pea pongipongi ai, "E 'alotāmaki 'ae 'aho ni, he 'oku kulokula mo fetautau'i 'ae langi.' 'Ae kau mālualo! 'Oku mou fa'a 'ilo ki he mata 'oe langi; ka 'e 'ikai te mou fa'a 'ilo 'ae ngaahi faka'ilonga 'oe kuonga ni?

⁴ Ko e to'utangata angakovi mo fe'auaki 'oku kumi 'ae faka'ilonga; pea 'e 'ikai ha faka'ilonga 'e 'oatu ki ai, ka ko e faka'ilonga pe 'oe palōfita ko Siona." Pea tukuange 'e ia 'akinautolu, kae 'alu.

⁵ Pea kuo hoko 'ene kau ākongā ki he kauvai 'e taha, kuo ngalo 'iate kinautolu ke 'omi 'ae mā.

⁶ ¶ Pea pehē 'e Sisu kiate kinautolu, "Mou vakai telia 'ae me'a fakatupu 'ae kau Fālesi pea mo e Satusi."

⁷ Pea na'a nau fealēlea'aki 'o pehē, "Ko e me'a 'i he 'ikai te tau 'omi ha mā."

⁸ Pea kuo 'ilo 'e Sisu, pea pehē 'e ia kiate kinautolu, "Akimoutolu 'oku si'i ho'omou tui, ko e hā 'oku mou fealēlea'aki ai, 'i ho'omou ta'e'omi ha mā?

⁹ 'Oku 'ikai te mou 'ilo, pe manatu ki he fo'i mā 'e nima ki he toko nima afe, mo e kato 'e fiha na'a

mou ‘ave?

¹⁰ Pe ki he fo‘i mā ‘e fitu ki he toko fā afe, mo e kato ‘e fiha na‘a mou ‘ave?

¹¹ Ko e hā ‘oku ‘ikai ai te mou ‘ilo na‘e ‘ikai *ko e lea* ki he mā ‘a ‘eku pehē kiate kimoutolu, Mou vakai telia ‘ae me‘a fakatupu ‘ae kau Fālesi pea mo e Sātusi?”

¹² Pea ne nau toki ‘ilo na‘e ‘ikai ko ‘ene tala ke nau vakai telia ‘ae me‘a fakatupu ‘oe mā, ka ko e akonaki ‘ae kau Fālesi mo e kau Sātusi.

¹³ ¶ Pea ‘i he hoko ‘a Sisu ki he potu ‘o Sesalia ‘i Filipai, na‘e fehu‘i ia ki he‘ene kau ākongā, ‘o pehē, “Oku pehē ‘e he kakai pe ko hai au ko e Foha ‘oe tangata?”

¹⁴ Pea nau pehē, “*Oku lea* ‘ae ni‘ihi, ko Sione ko e Papitaiso; ko e ni‘ihi, ko ‘Ilaisiā; mo e ni‘ihi, ko Selemaia, pe ha taha ‘oe kau palōfita.”

¹⁵ Pea pehēange ‘e ia kiate kinautolu, “Ka ‘oku pehē ‘ekimoutolu ko hai au?”

¹⁶ Pea lea ‘a Saimone Pita, ‘o pehēange, “Ko koe ko e Kalaisi, ko e ‘Alo ‘oe ‘Otua mo‘ui.”

¹⁷ Pea lea ‘a Sisu, ‘o pehēange kiate ia, “Saimone Pāsiona, ‘oku ke monū‘ia: he na‘e ‘ikai fakahā ia kiate koe ‘e he kakano mo e toto, ka ko ‘eku Tamai ‘oku ‘i he langi.

¹⁸ Pea ‘oku ou tala atu foki kiate koe, Ko Pita koe, pea te u langa hoku siasi ki he maka ni; pea ‘e ‘ikai lava ‘i ia ‘e he ngaahi matapā ‘o hētesi.

¹⁹ Pea te u ‘oatu kiate koe ‘ae kī ‘oe pule‘anga ‘oe langi: pea ko ia kotoa pē te ke nono‘o ‘i māmani, ‘e nono‘o ia ‘i he langi; pea ko ia te ke veteki ‘i māmani, ‘e veteki ia ‘i he langi.”

²⁰ Pea na‘a ne toki fekau ki he‘ene kau ākongā, ke ‘oua na‘a nau fakahā ki ha tokotaha ko Sisu ia ko e

Kalaisi.

21 ¶ Pea talu mei he ‘aho ko ia na‘e kamata fakahā ai ‘e Sisu ki he‘ene kau ākongā, “‘E ‘alu ia ki Selūsalema, pea ne kātaki ‘ae ngaahi me‘a lahi ‘i he kau mātu‘a, mo e kau taula‘eiki lahi, mo e kau tangata tohi, pea ‘e tāmāte‘i ia, pea toe fokotu‘u ‘i hono ‘aho tolu.”

22 Ka ka ‘ave ia ‘e Pita, ‘o kamata valoki‘i ia, ‘o pehē, “Ke mama‘o ia ‘iate koe, ‘Eiki: ‘e ‘ikai hoko eni kiate koe.”

23 Ka na‘e tafoki ia, ‘o ne pehē kia Pita, “‘Alu ki hoku tu‘a, Sētane: ko e fakahala koe kiate au: he ‘oku ‘ikai te ke lelei‘ia ‘i he me‘a ‘ae ‘Otua, ka ‘i he me‘a ‘ae tangata.”

24 ¶ Pea toki pehē ai ‘e Sisu ki he‘ene kau ākongā, “Kapau ‘e muimui ha taha ‘iate au, tuku ke ne li‘aki ‘e ia ia, pea to‘o hake ‘ene ‘akau māfasia ‘o muimui ‘iate au.

25 He ko ia ‘e kalofaki ‘ene mo‘ui, ‘e mole ia: pea ko ia ‘e mole ‘ene mo‘ui koe‘uhi ko au, te ne ma‘u ia.

26 He ko e hā hono ‘aonga ki he tangata, ‘o kapau te ne ma‘u ‘a māmani kotoa pē, kae mole ai hono laumālie ‘o‘ona; pe ko e hā ‘e foaki ‘e ha tangata ke fetongi ‘aki hono laumālie?

27 He ko e Foha ‘oe tangata ‘e ha‘u ia ‘i he nāunau ‘o ‘ene Tamai mo ‘ene kau ‘āngelo; pea te ne toki totongi ai ki he tangata kotoa pē ‘o fakatatau ki he‘ene ngāue.

28 Ko ‘eku tala mo‘oni atu kiate kimoutolu, ‘Oku tutu‘u ‘ae ni‘ihi ‘i heni, ‘e ‘ikai te nau kamata ‘ae mate, kae‘oua ke nau vakai ki he Foha ‘oe tangata ‘oku ha‘u ‘i hono pule‘anga.”

17

1 Ko e fakakehe 'a Kalaisi, 14 'Oku ne fakamo'ui 'ae vale, 22 'Oku ne fakahā 'ene pekia, 24 'Oku ne 'oatu 'ae tukuhau.

¹ Pea hili 'ae 'aho 'e ono, pea vahe'i 'e Sisu 'a Pita, mo Semisi, mo Sione ko hono tokoua, 'o ne 'ave 'akinautolu pe ki ha potu mo'unga mā'olunga,

² Pea na'e liliu ia 'i honau 'ao: pea ulo hono fofonga 'o hangē ko e la'ā, pea hinehina hono kofu 'o hangē ko e maama.

³ Pea vakai, kuo hā mai 'a Mōsese mo 'Ilaisiā kiate kinautolu, 'o na felea'aki mo ia.

⁴ Pea lea ai 'a Pita, 'o pehēange kia Sisu, “Eiki, 'oku lelei 'etau 'i heni: pea kapau te ke loto *ki ai*, tuku ke mau ngaohi 'i heni ha fale 'e tolu; ke 'o'ou 'ae taha, pea taha 'o Mōsese, pea taha 'o 'Ilaisiā.”

⁵ Pea lolotonga 'ene lea, 'iloange, kuo fakamalu'aki 'akinautolu 'ae 'ao ngingila: pea vakai, ko e le'o mei he 'ao, na'e pehē, “Ko hoku 'Alo 'ofa'anga eni 'aia 'oku ou fiemālie lahi ai; mou fakaongo kiate ia.”

⁶ Pea 'i he fanongo ki ai 'ae kau ākongā, na'a nau tō fo'ohifo ki honau mata, 'o manavahē lahi.

⁷ Pea ha'u 'a Sisu, 'o ala kiate kinautolu, mo ne pehē, “Tu'u hake, pea 'oua 'e manavahē.”

⁸ Pea 'i he hanga hake honau mata, na'e 'ikai te nau mamata ki ha taha, ka ko Sisu pe.

⁹ Pea 'i he'enau 'alu hifo mei he mo'unga, na'e fekau 'e Sisu kiate kinautolu, 'o pehē, “Oua na'a tala ki ha taha 'aia kuo hā mai, kae'oua ke toetu'u 'ae Foha 'oe tangata mei he mate.”

¹⁰ Pea fehu'i kiate ia 'ene kau ākongā, 'o pehē, “Ko e hā 'oku pehē ai 'e he kau tangata tohi, “E tomu'a

ha'u 'a 'Ilaisiā?"

¹¹ Pea lea 'a Sisu, 'o pehēange kiate kinautolu, "Ko e mo'oni 'e tomu'a ha'u 'a 'Ilaisiā, 'o fakatonu-tonu 'ae me'a kotoa pē.

¹² Ka 'oku ou tala atu kiate kimoutolu, Kuo hili 'ae ha'u 'a 'Ilaisiā, pea na'e 'ikai te nau 'ilo ia, ka kuo nau fai kiate ia 'enau fa'iteliha. 'E mamahi pehē foki 'ae Foha 'oe tangata 'iate kinautolu."

¹³ Pea toki 'ilo ai 'e he kau ākongā, ko 'ene lea ia kiate kinautolu kia Sione ko e Papitaiso.

¹⁴ ¶ Pea kuo nau hoko atu ki he kakai, mo 'ene ha'u kiate ia ha tangata, 'o tu'ulutui kiate ia, 'o ne pehē,

¹⁵ "Eiki, 'alo'ofa ki hoku foha; he 'oku vale ia, pea mamahi lahi: pea 'oku fa'a tō ki he afi, pea fa'a tō ki he vai.

¹⁶ Pea na'aku 'omi ia ki ho'o kau ākongā, ka na'e 'ikai te nau fa'a fakamo'ui ia."

¹⁷ Pea lea 'a Sisu, 'o pehēange, "Ae to'utangata ta'etui mo angakovi, 'e fēfē hono fuoloa 'o 'eku 'iate kimoutolu? 'E fēfē hono fuoloa 'o 'eku kātaki'i 'akimoutolu? 'Omi ia ki heni kiate au."

¹⁸ Pea na'e valoki 'e Sisu 'ae tēvolo; pea 'alu kitu'a ia 'iate ia: pea na'e mo'ui 'ae tamasi'i talu mei he feitu'ula'ā ko ia.

¹⁹ Pea toki ha'u fakafufū pe 'ae kau ākongā kia Sisu, 'o pehē, "Ko e hā na'e 'ikai ai te mau fa'a kapusi ia?"

²⁰ "Pea talaange 'e Sisu kiate kinautolu, "Ko e me'a 'i ho'omou ta'etui: he 'oku ou tala mo'oni atu kiate kimoutolu, Kapau 'e 'ai ho'omou tui 'o hangē ko e fo'i tenga'i musita, te mou pehē ki he mo'unga ni, 'Hiki 'i heni ki he potu na;' pea 'e hiki ia: pea 'e 'ikai ha me'a 'e taha 'e ta'efa'afai 'ekimoutolu.

21 Ka 'oku 'ikai 'alu kitu'a 'ae fa'ahinga ko ia, ka 'i he lotu mo e 'aukai."

22 ¶ Pea 'i he 'enau kei 'i Kaleli, na'e pehē 'e Sisu kiate kinautolu, "'E lavaki'i 'ae Foha 'oe tangata ki he nima 'ae kau tangata:

23 Pea te nau tāmata'i ia, pea 'i hono 'aho tolu 'e toe fokotu'u ia." Pea na'e mamahi lahi ai 'akinautolu.

24 ¶ Pea 'i he 'enau hoko ki Kapaneume, na'e ha'u kia Pita 'ae kau tānaki tukuhau, 'o pehē, "'Oku 'ikai tukuhau 'a homou 'Eiki?"

25 Pea pehē 'e ia, "'Io." Pea kuo ha'u ia ki he fale, pea ta'ofi ia 'e Sisu, 'o pehē, "'Saimone, ko e hā ho lotu? 'Oku ma'u 'e he ngaahi tu'i 'o māmani 'ae totongi pe 'ae tukuhau 'ia hai? 'I he 'enau fānau, pe mei he kakai kehe?"

26 Pea talaange 'e Pita kiate ia, "'I he kakai kehe." Pea pehē 'e Sisu kiate ia, "'Pea tā 'oku 'ata'atā 'ae fānau.

27 Ka ko eni telia na'a tau faka'ita kiate kinautolu, 'alu koe ki tahi, 'o taumāta'u, 'o to'o 'ae ika 'oku fuofua kai; pea 'i ho'o fa'ai hono ngutu, te ke 'ilo 'i ai 'ae pa'anga: ke ke to'o ia, 'o 'oatu kiate kinautolu koe'uhi ko kitaua."

18

1 'Oku na'ina'i 'e Kalaisi 'ene kau ākongā ke nau angavaivai mo ta'ehala: 7 Ke nau vakai telia 'ae ngaahi fakahala, pea 'oua na'a nau ta'etokanga ki he si'i: 15 'Oku ne fakahā 'aia 'oku totonu ke fai ki hotau kāinga 'oku fai hala kiate kitautolu: 21 Mo hono liunga lahi 'o 'etau fakamolemolea 'akinautolu: 23 'Oku ne fakahā ia 'i he fakatātā ki he tu'i na'a ne fakamaau'i 'ene kau tamaio'eiki: 32 'O

ne tautea ia na'e 'ikai te ne fai 'ofa ki he'ene kaunga ngāue.

¹ Pea 'i he 'aho ko ia na'e ha'u ai 'ae kau ākongā kia Sisu, 'onau pehē, "Ko hai 'oku lahi 'i he pule'anga 'oe langi?"

² Pea ui 'e Sisu ha tamasi'i si'i ke 'alu ange kiate ia, 'o ne tuku ia ki honau ha'oha'onga,

³ 'O ne pehē, "Oku ou tala mo'oni atu kiate ki-moutolu, Kapau 'e 'ikai liliu 'akimoutolu, ke tatau mo e tamaiki iiki, 'e 'ikai te mou hū ki he pule'anga 'oe langi.

⁴ Ko ia ia te ne fakavaivai'i ia 'o hangē ko e tamasi'i si'i ni, ko ia pe 'oku lahi 'i he pule'anga 'oe langi.

⁵ Pea ko ia te ne ma'u ha tamasi'i si'i pehē 'i hoku hingoa, 'oku ne ma'u au.

⁶ "Ka ko ia te ne fakahala'i ha tokotaha 'iate kinautolu ni 'oku si'i 'oku tui kiate au, 'e lelei hake kiate ia 'o ka ne taupunga'i 'aki ia 'ae maka momosi 'i hono kia, pea lōmaki'i ia 'i he loto moana.

⁷ ¶ 'E mala'ia 'a māmani koe'uhi ko e ngaahi fakahala! He kuo pau 'e hoko 'ae ngaahi fakahala; kae mala'ia 'ae tangata ko ia 'e hoko ai 'ae fakahala!

⁸ "Ko ia, kapau 'oku fakahala'i koe 'e ho nima pe ko ho va'e, tutu'u ia, 'o li'aki ia 'iate koe: 'oku lelei kiate koe ha'o hū ki he mo'ui 'oku ke ketu pe nima mutu, 'i ho'o ma'u 'ae nima 'e ua mo e va'e 'e ua, kae lī koe ki he afi ta'engata.

⁹ Pea kapau 'oku fakahala'i koe 'e ho mata, kape'i ia, 'o li'aki 'iate koe: 'oku lelei kiate koe ha'o hū ki he mo'ui 'oku ke mata taha, 'i ho'o ma'u 'ae mata 'e ua, kae lī koe ki he afi 'o heli.

10 ¶ “Vakai ke ‘oua na‘a mou manuki‘i ha tokotaha ‘iate kinautolu ni ‘oku si‘i; he ‘oku ou tala atu kiate kimoutolu, ‘Oku mamata ma‘uaipē ‘i he langi hā nau ‘āngelo ki he fofonga ‘o ‘eku Tamai ‘aia ‘oku ‘i he langi.

11 Pea kuo hoko mai ‘ae Foha ‘oe tangata ke fakamo‘ui ‘aia na‘e hē.

12 “Ko e hā homou loto? Kapau ‘oku ma‘u ‘e ha tangata ‘ae sipi ‘e teau, pea ‘alu hē pe hanau taha, ‘ikai ‘oku ne tuku ‘ae hivangofulu ma hiva, pea ‘alu ki he ngaahi mo‘unga, ‘o kumi ‘aia kuo hē?

13 Pea kapau te ne ‘ilo ia, ko ‘eku tala mo‘oni atu kiate kimoutolu, ‘oku lahi ‘ene fiefia ‘i he sipi ko ia, ‘i he hivangofulu ma hiva na‘e ‘ikai ‘alu hē.

14 Pea pehē, ‘oku ‘ikai ko e finangalo ‘o ho‘omou Tamai ‘oku ‘i he langi, ke mala‘ia ha tokotaha ‘iate kinautolu ni ‘oku si‘i.

15 ¶ “Ko ia, kapau ‘e fai angahala kiate koe ‘e ho kāinga, ‘alu ‘o fakahā ‘ene kovi kiate ia, ‘a koe pē mo ia: kapau ‘e tokanga ia kiate koe, kuo ke fakalelei mo ho kāinga.

16 Pea kapau ‘e ‘ikai te ne tokanga *kiate koe*, pea ke *toki* ‘ave ha tokotaha pe ha toko ua kehe, koe‘uhi ‘e fakapapau ‘ae lea kotoa pē mei he ngutu ‘oe fakamo‘oni ‘e toko ua pe toko tolu.

17 Pea kapau ‘e ta‘etokanga ia kiate kinautolu, fakahāia ki he siasi: pea kapau ‘e ta‘etokanga ia ki he siasi, tuku ke tatau ia kiate koe mo e tangata hiteni mo e tānaki tukuhau

18 “Ko ‘eku tala mo‘oni atu kiate kimoutolu, Ko e me‘a ko ia te mou nono‘o ‘i māmani, ‘e nono‘o ia ‘i he langi: pea ko e me‘a ko ia te mou veteki ‘i māmani, ‘e veteki ia ‘i he langi.

19 “Pea ‘oku ou tala atu foki kiate kimoutolu, Kapau ‘e loto taha hamou toko ua ‘i māmani ‘i ha me‘a ‘e taha te na kole, ‘e fai ia kiate kinaua ‘e he‘eku Tamai ‘oku ‘i he langi.

20 He ko e potu ko ia ‘oku fakataha ai ‘ae toko ua pe ‘ae toko tolu ‘i hoku huafa, te u ‘i ai au mo kinautolu.”

21 ¶ Pea na‘e toki ha‘u ai ‘a Pita kiate ia, ‘o ne pehē, “Eiki, ‘e liunga fiha ‘ae angahala ‘a hoku tokoua kiate au mo ‘eku fakamolemole ia? Ke liunga fitu?”

22 Pea pehē ‘e Sisu kiate ia, “Oku ‘ikai te u pehē kiate koe, Ke liunga fitu *pē* kae liunga fitungofulu lau ‘e fitu.

23 ¶ Ko ia ‘oku fakatatau ai ‘ae pule‘anga ‘oe langi ki ha tu‘i, na‘e loto ke fakamaau‘i ‘ene kau tamaio‘eiki.

24 Pea kamata fai ‘e ia ‘ae fakamaau, pea ‘omi kiate ia ‘ae tokotaha na‘e totonu ke ne totongi *ki he tu‘i* ‘ae taleniti ‘e mano.

25 Ka ko e me‘a ‘i he ‘ikai ha‘a ne me‘a ke totongi ‘aki, na‘e fekau ‘e he‘ene ‘eiki ke fakatau ia, mo hono uaifi, mo ‘ene fānau, mo ia kotoa *pē* na‘e ‘a‘ana, ‘o totongi ‘aki.

26 Pea fakatōmape‘e ‘ae tamaio‘eiki, ‘o hū kiate ia, ‘o ne pehē, “Eiki, ke ke fa‘a kātaki kiate au, pea te u totongi kotoa *pē* kiate koe.’

27 Pea toki manava‘ofa ‘ae ‘eiki ki he tamaio‘eiki ko ia, ‘o ne tukuange ia, ‘o ne fakamolemole kiate ia ‘ae totongi.

28 Ka na‘e ‘alu ‘ae tamaio‘eiki ko ia, ‘o ne ‘ilo ‘ae tokotaha ‘o ‘ene kaungā tamaio‘eiki, na‘e totonu ke totongi ‘aki kiate ia ‘ae tenali ‘e teau: pea ne

puke 'e ia ia, 'o kuku hono kia, 'o pehē, 'Totongi mai kiate au 'aia 'oku 'a'aku.'

²⁹ Pea fakatōmape 'e 'a 'ene kaungā tamaio'eiki ki hono va'e, 'o ne kole kiate ia, 'o pehē, 'Ke ke fa'a kātaki kiate au, pea te u totongi kotoa pē kiate koe.'

³⁰ Ka na'e 'ikai te ne fai; ka na'e 'alu ia, 'o tuku ia ki he fale fakapōpula, kae'oua ke ne totongi 'aia na'e totonu.

³¹ Ka 'i he mamata 'a 'ene kaungā tamaio'eiki ki he me'a kuo fai, na'a nau mamahi lahi, pea 'alu 'o fakahā ki honau 'eiki 'aia kotoa pē kuo fai.

³² Pea ui ia 'e he'ene 'eiki, 'o ne pehē kiate ia, "Ae tamaio'eiki angakovi ko koe, ne u fakamolemolea koe 'i he totongi kotoa pē ko ia, ko e me'a 'i ho'o kole kiate au.'

³³ Pea 'ikai na'e taau mo koe ho'o manava'ofa foki ki ho kaungā tamaio'eiki, 'o hangē ko 'eku manava'ofa kiate koe?

³⁴ Pea 'ita ai 'ene 'eiki, 'o ne tuku atu ia ki he kau fakamamahi, kae'oua ke ne totongi 'aia kotoa pē na'e totonu.

³⁵ "E fai pehē foki 'e he'eku Tamai 'i he langi kiate kimoutolu, 'o kapau 'e 'ikai te mou taki taha fakamolemolea mei hono loto 'ae ngaahi angahala 'o hono kāinga."

19

2 'Oku fakamo'ui 'e Kalaisi 'ae mahaki: 3 'Oku ne fakahā 'ae fehu'i 'ae kau Fālesi ki he tukuange 'oe uai'i; 10 'O ne fakahā hono 'aonga 'oe fakamaau. 13 'Oku ne ma'u 'ae tamaiki iiki: 16 'Oku ne fakahā ki he talavou 'aia te ne ma'u ai 'ae mo'ui ta'engata, 20 Mo ia 'e haohaoa ai ia: 23 'Oku tala 'e ia ki he kau ākonga hono faingata'a 'oe hū 'ae tangata koloa'ia ki

he pule'anga 'oe 'Otua, 27 'O ne faka'ilo 'ae totongi ma'anautolu 'oku li'aki me'a koe'uhi ke nau muimui 'iate ia.

¹ Pea 'i he faka'osi 'e Sisu 'ene ngaahi lea ni, na'e 'alu ia mei Kaleli, pea ha'u ia ki he ngaahi potu 'o Siutea, 'o ofi ki Sioatani.

² Pea muimui 'iate ia 'ae kakai tokolahi 'aupito: pea ne fakamo'ui 'akinautolu 'i ai.

³ ¶ Na'e ha'u foki 'ae kau Fālesi kiate ia, 'o 'ahi'ahi'i ia, 'onau pehē kiate ia, "Oku ngofua ki he tangata ke tukuange hono uaifi 'i he me'a kotoa pē?"

⁴ Pea lea ia, "O pehēange kiate kinautolu, Na'e 'ikai te mou lau, ko ia na'a ne fakatupu 'ae kakai 'i he kamata'anga, 'na'a ne fakatupu 'akinaua ko e tangata mo e fefine,'

⁵ 'O ne pehē, 'Ko e me'a eni 'e tuku ai 'e he tangata 'ene tamai mo 'ene fa'ē, kae pikitai ki hono uaifi: pea 'e hoko 'akinaua ko e kakano pe taha?"

⁶ Ko ia 'oku 'ikai ai te na kei ua, ka ko e kakano pe taha. Pea ko eni, ko ia kuo fakataha 'e he 'Otua, 'oua na'a fakamāvae 'e ha tangata."

⁷ Pea nau pehē kiate ia, "Ka kuo pehē, ko e hā na'e fekau ai 'e Mōsese ke 'oatu 'ae tohi fakamāvae, pea ke tukuange ia?"

⁸ Pea pehēange 'e ia kiate kinautolu, "Ko e me'a 'i he fefeka 'o homou loto, ko ia na'e kātaki ai 'e Mōsese 'a ho'omou tukuange homou uaifi: ka na'e 'ikai pehē mei he kamata'anga.

⁹ Pea 'oku ou tala atu kiate kimoutolu, Ko ia 'e tukuange hono uaifi, ka 'i *he'ene* tonu tangata pe, pea fakama'u ia mo ha tokotaha kehe, ko e

tono fefine ia: pea ko ia 'e fakama'u mo ia kuo tukuange, ko e tonon fefine ia."

¹⁰ ¶ Pea pehē 'ene kau ākongā kiate ia, "Kapau 'oku pehē pe 'ae tangata mo hono uaifi, tā 'oku 'ikai lelei ke fakama'u."

¹¹ Ka na'e pehē 'e ia kiate kinautolu, "'Oku 'ikai fa'a ma'u 'ae tala ni 'e he tangata kotoa pē, ka ko kinautolu kuo foaki ia ki ai.

¹² He 'oku ai 'ae ni'ihī 'oku 'iunoke, 'i he'enau fanau 'i mei he manāva 'o 'enau fa'ē: pea 'oku ai 'ae 'iunoke ni'ihī, kuo ngaohi ke 'iunoke 'e he tangata: pea 'oku ai 'ae 'iunoke ni'ihī, kuo nau ngaohi 'akinautolu ke 'iunoke, koe'uhi ko e pule'anga 'oe langi. Ko ia 'oku ne fa'a ma'u ia, ke ma'u pe 'e ia."

¹³ ¶ Pea na'e 'omi ai kiate ia 'ae tamaiki iiki, koe'uhi ke ne hilifaki hono nima kiate kinautolu, 'o lotu: ka na'e lolomi 'akinautolu 'e he kau ākongā.

¹⁴ Pea na'e pehē 'e Sisu, "'Oua 'e ta'ofi, kae tuku ke ha'u kiate au 'ae tamaiki iiki: he 'oku 'oe kakai pehē 'ae pule'anga 'oe langi."

¹⁵ Pea hilifaki 'e ia hono nima kiate kinautolu, ka ka 'alu mei ai.

¹⁶ Pea vakai, na'e ha'u 'ae tokotaha kiate ia, 'o ne pehē, "'E 'Eiki lelei, ko e hā ha me'a lelei te u fai ke u ma'u ai 'ae mo'ui ta'engata?"

¹⁷ Pea pehēange 'e ia kiate ia, "'Ko e hā 'oku ke ui ai au ko e lelei? Ko e tokotaha pe 'oku lelei 'aia ko e 'Otua: ka ko ho loto ke ke hū ki he mo'ui pea ke fai ki he ngaahi fekau."

¹⁸ Pea pehē 'e ia kiate ia, "'A fē?" Pea pehē 'e Sisu, "'Oua na'a ke fakapō,' "Oua na'a ke tonon fefine,' "Oua na'a ke kaiha'a,' "Oua na'a ke fakamo'oni loi,'

¹⁹ 'Faka'apa'apa ki ho'o tamai moho'o fa'ē: pea, 'Ke 'ofa ki ho kaungā'api 'o hangē pe ko koe.' "

20 Pea pehēange ‘e he talavou kiate ia, “Kuo u fai kotoa pē eni talu ‘eku kei si’i: ko e hā ‘oku ou kei hala ai?”

21 Pea talaange ‘e Sisu kiate ia, “Kapau ko ho loto ke ke haohaoa, ‘alu ‘o fakatau ‘aia ‘oku ‘a‘au, mo foaki ki he masiva, pea te ke ma‘u ai ‘ae koloa ‘i he langi: pea ke ha‘u, ‘o muimui ‘iate au.”

22 Ka ‘i he fanongo ‘ae talavou ki he lea ko ia, na‘a ne ‘alu mamahi: he na‘e lahi ‘ene koloa.

23 ¶ Pea pehē ai ‘e Sisu ki he ‘ene kau ākongā, “Ko ‘eku tala mo‘oni atu kiate kimoutolu, ‘E faingata ‘a ‘aupito ‘ae hū ‘ae tangata koloa‘ia ki he pule‘anga ‘oe langi.

24 Pea ‘oku ou tala foki kiate kimoutolu, ‘oku faingofua ke hū ‘ae kāmeli ‘i he ava‘i hui, ‘i he hū ‘ae tangata koloa‘ia ki he pule‘anga ‘oe ‘Otua.”

25 Pea ‘i he fanongo ki ai ‘ene kau ākongā, na‘a nau ofo lahi ‘aupito, ‘onau pehē, “Pea ko hai ‘e mo‘ui?”

26 Pea vakai ‘e Sisu, ‘o ne pehē kiate kinautolu, “‘Oku ‘ikai fa‘a fai eni ‘e he tangata; ka ‘oku fa‘a fai ‘e he ‘Otua ‘ae me‘a kotoa pē.”

27 ¶ Pea toki lea ai ‘a Pita, ‘o pehēange kiate ia, “Vakai, kuo mau si‘aki ‘ae me‘a kotoa pē, ‘o muimui ‘iate koe: ko e hā te mau ma‘u ai?”

28 Pea talaange ‘e Sisu kiate kinautolu, “Ko ‘eku tala mo‘oni atu kiate kimoutolu, Ko kimoutolu kuo muimui ‘iate au, ‘oka nofo ‘ae Foha ‘oe tangata ki he nofo‘a ‘o hono nāunau, ‘i he fakafou, ‘e nofo ‘akimoutolu foki ki he nofo‘a ‘e hongofulu ma ua, ‘o fakamaau ai ki he fa‘ahinga ‘e hongofulu ma ua ‘o ‘Isileli.

29 Pea ko ia fulipē kuo ne li‘aki ‘ae fale, pe ‘ae kāinga, pe ko e tuofefine, pe ko e tamai, pe ko e fa‘ē,

pe ko e uaifi, pe 'ae fānau, pe 'ae fonua, koe'uhi ko hoku hingoā, te ne ma'u 'o taki teau, pea te ne ma'u mo e mo'ui ta'engata.

³⁰ Ka ko e tokolahi 'oku mu'omu'a te nau muimui; pea ko e muimui 'e mu'omu'a.

20

1 'Oku fakahā 'e Kalaisi 'i he lea fakatātā ki he kau ngoue vaine, 'oku 'ikai fa'aki 'ae 'Otua ki ha taha: 17 'Oku tomu'a fakahā 'ene ngaahi mamahi: 20 'I he'ene tali 'ae fehu'i 'oe fa'ē 'ae fānau 'a Sepeti, 'oku ne ako 'aki ki he'ene kau ākongā ke nau angavaivai: 30 'Oku ne faka'ā 'ae mata 'oe ongo tangata kui.

¹ “He 'oku tatau 'ae pule'anga 'oe langi mo e tangata ko e 'eiki 'oe fale, 'aia na'e 'alu atu hengihengi pe, ke unga 'ae kau ngāue ki he'ene ngoue vaine.

² Pea kuo nau alea mo e kau ngāue ko e 'aho mo e tenali 'e taha, na'a ne fekau 'akinautolu ki he'ene ngoue vaine.

³ Pea 'alu atu ia 'i hono tolu 'oe feitu'ula'ā, 'o mamata ki he ni'ihī 'oku tutu'u noa ai pe 'i he potu fakatau.

⁴ Pea pehē 'e ia kiate kinautolu, “Alu 'akimoutolu foki ki he ngoue vaine, pea ko ia 'oku totonu, te u 'oatu kiate kimoutolu.’ Pea nau 'alu.

⁵ Pea toe 'alu atu ia 'i hono ono mo hono hiva 'oe feitu'ula'ā, 'o ne *toe* fai pehē.

⁶ Pea 'i hono hongofulu ma taha 'oe feitu'ula'ā na'e 'alu atu ia, 'o ne 'ilo 'ae ni'ihī 'oku tutu'u noa ai pe, 'o ne pehē kiate kinautolu, ‘Ko e hā 'oku mou tutu'u noa ai pe 'i heni 'i he 'aho kotoa?’

⁷ Pea nau pehē kiate ia, ‘Koe‘uhi kuo ‘ikai unga ‘akimautolu ‘e ha taha.’ Pea pehē ‘e ia kiate kinautolu, “Alu ‘akimoutolu foki ki he ngoue vaine; pea ko ia ‘oku totonu, te mou ma‘u.’

⁸ “Pea kuo efiāfi, pea pehē ‘e he ‘eiki ‘oe ngoue vaine ki he‘ene tauhi koloa, ‘Ui ‘ae kau ngāue, ‘o ‘oatu kiate kinautolu ‘enau totongi, ‘o fua fai ki he mui mai ‘o a‘u ki he mu‘omu‘a mai.’

⁹ Pea ha‘u ‘akinautolu *na‘e unga* ‘i hono hongofulu ma taha ‘oe feitu‘ula‘ā, pea ma‘u taki taha ‘e he tangata ‘ae tenali.

¹⁰ Pea ‘i he omi ‘ae kau mu‘omu‘a mai, na‘a nau ‘amanaki ke ma‘u ‘o lahi hake; ka na‘e ma‘u ‘ekinautolu taki taha foki ‘ae tenali.

¹¹ Pea ‘i he‘enau ma‘u ia, na‘a nau lāunga ki he ‘eiki ‘oe fale,

¹² ‘O nau pehē, ‘Ko e feitu‘ula‘ā pe taha kuo ngāue ai ‘ae kau muimui mai ni, pea kuo ke fakatatau ‘akinautolu kiate kimautolu kuo katekina ‘ae ngāue ‘oe ‘aho, mo hono pupuha.’

¹³ Ka na‘e lea ia ki honau tokotaha, ‘o pehēange, ‘Kāinga, ‘oku ‘ikai te u fai hala kiate koe: ‘ikai na‘a ta alea ki he tenali?’

¹⁴ To‘o ‘aia ‘oku ‘a‘au, pea ke ‘alu: te u ‘oatu ki he mui mai ni, ‘o hangē pe ko koe.

¹⁵ ‘Ikaī ‘oku ngofua kiate au ke fai ‘eku fa‘iteliha ki he me‘a ‘a‘aku? ‘Oku kovi ho mata, koe‘uhi ‘oku ou angalelei?’

¹⁶ Ko ia ko e muimui ‘e mu‘omu‘a, pea ‘e mu‘omu‘a ‘ae muimui: he ‘oku ui ‘ae tokolahi, ka ‘oku fili ‘ae tokosi‘i.”

¹⁷ Pea ‘i he ‘alu hake ‘a Sisu ki Selūsalema, na‘a ne fakaafe ‘ae kau ākongā ‘e toko hongofulu ma toko ua ‘i he hala, ‘o ne tala kiate kinautolu,

18 “Vakai, ‘oku tau ‘alu hake ki Selūsalema; pea ‘e lavaki‘i ‘ae Foha ‘oe tangata ki he kau taula‘eiki lahi mo e kau tangata tohi; pea te nau fakamaau ia ke mate;

19 pea ‘e tukuange ia ki he Senitaile ke manuki‘i, mo haha, mo tutuki ki he ‘akau: pea ‘e tu‘u hake ia ‘i hono ‘aho tolu.”

20 Pea ha‘u ai kiate ia ‘ae fa‘ē ‘ae fānau ‘a Sepeti mo ‘ene ongo tama, ‘o hū, mo ne holi ki he me‘a ‘e taha meiate ia.

21 Pea pehē ‘e ia kiate ia, “Ko e hā ho loto?” Pea pehē mai ‘e ia kiate ia, “Tuku ke nofo ‘eku ongo tama ni, ko e tokotaha ki ho nima to‘omata‘u, mo e tokotaha ki ho to‘ohema, ‘i ho pule‘anga.”

22 Ka na‘e leaange ‘a Sisu, ‘o pehē, “‘Oku ‘ikai te mou ‘ilo ‘aia ‘oku mou kole. ‘Oku mou fa‘a fai ke inu ‘i he ipu te u inu ai, pea ke papitaiso ‘i he papitaiso ko ia te u papitaiso ai?” Pea na talaange kiate ia, “‘Oku ma mafai pe.”

23 Pea pehēange ‘e ia kiate kinaua, “‘E inu mo‘oni ‘ekimoua ‘i he‘eku ipu, pea papitaiso ‘i he papitaiso ko ia te u papitaiso ai: ka ko e nofo ki hoku nima to‘omata‘u, mo hoku to‘ohema, ‘oku ‘ikai ‘a‘aku ia ke foaki, ka kiate kinautolu pē kuo teuteu ia ki ai ‘e he‘eku Tamai.”

24 Pea ‘i he fanongo ki ai ‘ae toko hongofulu, na‘e tupu ai ‘enau ‘ita ki he ongo kāinga.

25 Ka na‘e ui ‘akinautolu ‘e Sisu, ‘o ne pehē, “‘Oku mou ‘ilo ko e hou‘eiki ‘oe Senitaile ‘oku nau fa‘a pule‘i ‘a kinautolu, pea ko kinautolu ‘oku lahi ‘oku nau fa‘a pule mālohi kiate kinautolu.

26 Ka ‘e ‘ikai pehē ‘iate kimoutolu: ka ko ia ‘oku loto ke lahi ‘iate kimoutolu, ke hoko ia ko homou tauhi.

²⁷ pea ko ia 'oku loto ke 'eiki 'iate kimoutolu, 'e hoko ia ko ho'omou tamaio'eiki:

²⁸ 'Io, 'o hangē ko e Foha 'oe tangata, na'e 'ikai ha'u ia ke tauhia ia, ka ke tauhi, pea ke foaki 'ene mo'ui ko e huhu'i 'oe tokolahi."

²⁹ Pea 'i he'enau 'alu 'i Seliko, na'e muimui 'iate ia 'ae kakai tokolahi.

³⁰ Pea vakai, na'e nonofo 'ae ongo tangata kui 'i he ve'e hala, pea kuo na fanongo 'oku 'alu ange 'a Sisu, na'a na kalanga, 'o pehē, "'E 'Eiki, Foha 'o Tevita, 'alo'ofa mai kiate kimaua."

³¹ Pea lolomi 'akinaua 'e he kakai, ke na faka-longo pē: ka na'e 'āsili ai 'ena tangi, 'o pehē, "'E 'Eiki, Foha 'o Tevita, 'alo'ofa mai kiate kimaua."

³² Pea tu'u mai 'a Sisu, 'o ui kiate kinaua, 'o pehē, "'Ko e hā ho mo loto ke u fai kiate kimoua?"

³³ Pea na talaange kiate ia, "'Eiki, ke 'ā homa mata."

³⁴ Pea 'alo'ofa 'a Sisu, 'o ne tuhu'i hona mata; pea 'ā ai leva hona mata, 'o na muimui 'iate ia.

21

1 'Oku 'alu 'a Kalaisi ki Selūsalema 'oku heka 'i he 'asi, 12 'Oku ne kapusi mei he falelotu lahi 'ae kakai fakatau, 17 'Oku ne fakamala'ia 'ae 'akau ko e fiki, 23 'Oku fakalongo 'iate ia 'ae kau taula'eiki mo e mātu'a, 28 'O ne valoki 'aki 'akinautolu 'ae lea fakatatau ki he ongo foha, 33 Mo e kau tauhi ngoue, na'a nau tāmata'i 'ae kakai na'e fekau kiate kinautolu.

¹ Pea 'i he'enau ofi ki Selūsalema, 'o hoko ki Petefesi, ki he mo'unga ko 'Olive, na'e toki fekau 'e Sisu 'ae ākonga 'e toko ua,

² 'O ne pehē kiate kinaua, "'Mo ō ki he potu kakai 'oku hangatonu mai, pea te mo 'ilo leva 'ae 'asi 'oku

no‘otaki, mo hono ‘uhiki: vevete ‘o tataki mai kiate au.

³ Pea kapau ‘e lea ha taha kiate kimoua, te mo pehē, “Oku na ‘aonga ki he ‘Eiki;’ pea te ne tuku mai leva ia.”

⁴ Na ‘e fai eni kotoa pē, koe‘uhi ke fakamo‘oni ‘aia na ‘e lea ‘aki ‘e he palōfita, ‘o pehē,

⁵ “Mou tala ki he ta‘ahine ‘o Saione,
‘Vakai, ‘oku ha‘u ho Tu‘i kiate koe,
‘oku angamalū, ‘o heka ki he ‘asi,
mo e ‘uhiki ko e fānau ‘ae ‘asi.’ ”

⁶ Pea na ‘e ‘alu ‘ae ongo ākongā ‘o na fai ‘o hangē ko e fekau ‘a Sisu kiate kināua,

⁷ ‘o ‘omi ‘ae ‘asi, mo e ‘uhiki, pea nau ‘ai ki ai honau kofu, ‘onau fakaheka, *ia* ki ai.

⁸ Pea folahi atu ‘e he kakai tokolahi honau kofu ‘i he hala; pea na ‘e tutu‘u hifo ‘e he ni‘ihi ‘ae ‘ulu‘ulu‘i ‘akau, ‘o falikiliki ‘aki ‘ae hala.

⁹ Pea ko e kakai tokolahi na ‘e mu‘omu‘a mo muimui atu, na ‘a nau kalanga, ‘o pehē, “Hosana ki he Foha ‘o Tevita: “Oku monū‘ia ia ‘oku ha‘u ‘i he huafa ‘o Sihova;’ Hosana ‘i ‘olunga.”

¹⁰ Pea ‘i he‘ene hoko ki Selūsalema, na ‘e ngatū ‘ae kolo kotoa, ‘o pehē, “Ko hai eni?”

¹¹ Pea pehē ‘e he kakai, “Ko Sisu eni, ko e palōfita ‘o Nāsaleti ‘i Kaleli.”

¹² ¶ Pea hū ‘a Sisu ki he falelotu lahi ‘oe ‘Otua, ‘o kapusi kitu‘a ‘akinautolu kotoa pē na ‘e fefakatau‘aki ‘i he falelotu lahi, ‘o ne fulihi ‘ae ngaahi palepale ‘oe kau fetongi pa‘anga, mo e nofo‘a ‘onautolu na ‘e fakatau lupe,

¹³ ‘o ne pehēange kiate kinautolu, “Kuo tohi, “E ui hoku fale ko e falelotu;’ ka kuo mou ngaohi ia ko e ‘ana ‘oe kau kaiha‘a.”

14 Pea na'e ha'u kiate ia, 'i he falelotu lahi, 'ae kui mo e pipiki; pea ne fakamo'ui 'akinautolu.

15 Pea kuo mamata 'ae kau taula'eiki lahi mo e kau tangata tohi ki he ngaahi me'a mana na'a ne fai, mo e kalanga 'ae tamaiki 'i he falelotu lahi, 'o pehē, "Hosana ki he foha 'o Tevita;" na'a nau 'ita lahi,

16 'onau pehē kiate ia, "'Oku ke ongo'i 'enau lea?" Pea talaange 'e Sisu kiate kinautolu, "'Io; pea 'oku te'eki si'i ke mou lau, 'Kuo ke ma'u 'ae fakamālō mei he ngutu 'oe kau valevale mo e kei huhū?" "

17 ¶ Pea tuku 'e ia 'akinautolu, kae 'alu ia mei he kolo ki Pētani; pea mohe ai.

18 Pea pongipongi ai, 'i he'ene liu mai ki he kolo, kuo fiekaia ia.

19 Pea mamata ia ki he 'akau ko e fiki 'i he hala, pea 'alu ia ki ai, ka na'e 'ikai te ne 'ilo ai ha me'a ka ko e lau pe, pea pehē 'e ia ki ai, "Ngata 'i heni, ke 'oua na'a tupu ha fua 'iate koe 'o lauikuonga." Pea mate leva 'ae 'akau ko e fiki.

20 Pea kuo mamata ki ai 'ae kau ākonga, pea nau ofo, 'o pehē, "Kuo mate vave 'ae 'akau ko e fiki!"

21 Pea lea 'a Sisu, 'o pehēange kiate kinautolu, "Ko 'eku tala mo'oni atu kiate kimoutolu, Kapau 'oku mou ma'u 'ae tui, pea 'oua na'a fakata'eta'etui, 'e 'ikai te mou fai pe 'a ia *kuo fai* ki he 'akau ko e fiki, ka 'oka mou ka tala ki he mo'unga ni foki, 'Ke hiki koe, mo li koe ki he tahi;' 'e fai ia.

22 Pea ko e me'a kotoa pē 'aia te mou kole 'i he lotu, 'i he tui, te mou ma'u."

23 ¶ Pea kuo hū ia ki he falelotu lahi, pea ha'u kiate ia 'ae kau taula'eiki lahi mo e mātu'a 'oe kakai, 'i he'ene kei malanga, 'onau pehē, "Ko e pule

fē ‘oku ke fai ai ‘ae ngaahi me‘a ni? Pea ko hai na‘a ne tuku ‘ae pule ni kiate koe?”

24 Pea lea ‘a Sisu, ‘o pehēange kiate kinautolu, “Te u fehu‘i kiate kimoutolu foki ki he me‘a ‘e taha, pea kapau te mou tala ia kiate au, te u tala foki kiate kimoutolu ‘ae pule ko ia ‘oku ou fai ai ‘ae ngaahi me‘a ni.

25 Ko e papitaiso ‘a Sione, na‘e mei fē? Mei he langi, pe mei he tangata?” Pea nau fealēlea‘aki, ‘o pehē, “Kapau te tau pehē, ‘Mei he langi,’ pea ‘e pehē ‘e ia kiate kitautolu, ‘Pea ko e hā na‘e ‘ikai ai te mou tui kiate ia?”

26 Pea kapau te tau pehē, ‘Mei he tangata;’ ‘oku tau manavahē ki he kakai; he ‘oku lau kotoa pē ko e palōfita ‘a Sione.”

27 Pea nau talaange kia Sisu, ‘o pehē, “‘Oku ‘ikai te mau ‘ilo.” Pea pehē ‘e ia kiate kinautolu, “Pea ‘e ‘ikai te u tala kiate kimoutolu ‘ae pule ko ia ‘oku ou fai ai ‘ae ngaahi me‘a ni.

28 ¶ “Ka ko e hā homou loto? Na‘e ai ‘ae tangata ‘e taha na‘e toko ua hono foha; pea ha‘u ia ki hono ‘uluaki, ‘o ne pehē, ‘Foha, ‘alu ‘o ngāue ‘i he‘eku ngoue vaine he ‘aho ni.’

29 Pea talaange ‘e ia ‘o pehē, “E ‘ikai:’ kae hili ia ne ne fakatomala pea ‘alu.

30 Pea ha‘u ia ki hono toko ua, ‘o ne lea pehē pe foki. Pea lea ia, ‘o pehē, “Eiki, te u ‘alu:’ ka na‘e ‘ikai ‘alu ia.

31 Ko hai ia ‘iate kinaua na‘e fai ‘ae loto ‘o ‘ena tamai?” Pea nau talaange kiate ia, “Ko e ‘uluaki.” Pea pehē ‘e Sisu kiate kinautolu, “‘Oku ou tala mo‘oni atu kiate kimoutolu, ‘Oku tomu‘a hoko ‘ae kau tānaki tukuhau mo e kau fa‘a fe‘auaki ki he

pule‘anga ‘oe ‘Otua ‘iate kimoutolu.

³² He na‘e ha‘u ‘a Sione kiate kimoutolu ‘i he hala ‘oe mā‘onī‘onī, pea na‘e ‘ikai te mou tui kiate ia: ka na‘e tui kiate ia ‘ae kau tākaki tukuhau mo e kau fa‘a fe‘auaki: pea hili ho‘omou mamata ki ai, na‘e ‘ikai te mou fakatomala ai, ke mou tui kiate ia.”

³³ ¶ “Fanongo ki he fakatātā ‘e taha: Na‘e ai ‘ae ‘eiki ‘e taha, na‘a ne tō ‘ae ngoue vaine, ‘o takatakai ‘aki ia ‘ae ‘ā, ‘o keli ‘i ai ‘ae tata‘o‘anga uaine, ‘o ne langa ‘ae fale le‘o, ‘o ne tuku ia ki he kau tangata tauhi ngoue, kae ‘alu ia ki he fonua mama‘o:

³⁴ Pea kuo ofi hono to‘ukai vaine, pea fekau ‘e ia ‘ene kau tamaio‘eiki ki he kau tauhi ngoue, koe‘uhi ke nau ma‘u hono ngaahi fua.

³⁵ Pea puke ‘e he kau tangata ngoue ‘ene kau tamaio‘eiki, ‘o haha ‘ae tokotaha, mo tāmata‘i ‘ae tokotaha, pea tolongaki ‘aki ‘ae maka ‘ae tokotaha.

³⁶ Pea toe fekau ‘e ia ‘ae kau tamaio‘eiki lahi hake ‘i he ‘uluaki: pea nau fai pehē pe kiate kinautolu.

³⁷ Pea fekau fakamui ‘e ia ‘a hono foha kiate kinautolu, ‘o ne pehē, “Te nau faka‘apa‘apa ki hoku foha.”

³⁸ Ka kuo mamata ‘ae kau tauhi ngoue ki he foha, pea nau fealēlea‘aki, *‘o pehē*, “Ko eni ‘ae foha hoko; ha‘u, ke tau tāmata‘i ia, pea tau ma‘u hono tofi‘a.”

³⁹ Pea na‘a nau puke ia, ‘o lī ia kitua‘ā ngoue vaine, ‘o tāmata‘i ia.

⁴⁰ “Pea ko ia, ‘oka ha‘u ‘ae ‘eiki ‘oe ngoue vaine, ko e hā te ne fai ki he kau tauhi ngoue ko ia?”

⁴¹ Pea nau talaange kiate ia, “Te ne faka‘auha fakamamahi ‘ae kau tangata angakovi ko ia, pea

tuku 'ene ngoue ki he kau tauhi kehe, te nau 'oatu kiate ia 'ae fua 'i hono ngaahi fa'ahita'u.”

⁴² Pea pehēange 'e Sisu kiate kinautolu, “Oku te'eki si'i te mou lau 'i he tohi,

'Ko e maka ko ia na'e li'aki 'e he kau tufunga,
ko ia ia kuo hoko ko e fungani 'oe tuliki;

ko e ngāue eni 'a Sihova,

pea ko e me'a fakaofa 'i hotau 'ao?’

⁴³ “Ko ia 'oku ou tala atu ai kiate kimoutolu, 'E 'ave 'ae pule'anga 'oe 'Otua 'iate kimoutolu, pea 'e 'oatu ia ki ha kakai 'e tupu ai hono ngaahi fua.

⁴⁴ Pea ko ia 'e tō ki he maka ni, 'e mafesi ai ia: ka ko ia fulipē 'e tō ia ki ai, te ne momosi ia ke efuefu.”

⁴⁵ Pea kuo fanongo 'ae kau taula'eiki lahi mo e Fālesi ki he'ene ngaahi fakatātā, na'a nau 'ilo ko 'ene lea kiate kinautolu.

⁴⁶ Ka 'i he'enau holi ke puke ia, na'a nau man-avahē ki he kakai, he na'a nau pehē, “Ko e palōfita ia.”

22

1 Ko e fakatātā 'oe ta'ane 'ae foha 'oe tu'i. 9 Ko e ui 'oe Senitaile. 12 Ko e tautea 'o ia na'e masiva 'i he kofu ta'ane. 15 Totonu ke 'oatu 'ae tukuha kia Sisa. 23 'Oku fakalongo 'ae kau Sātusi 'ia Kalaisi, ki he toetu'u 'oe mate: 34 'Oku ne tali 'ae fehu'i 'ae akonaki ki he 'uluaki fekau mo lahi: 41 'Oku fehu'i ia ki he kau Fālesi ki he Misaia.

¹ Pea lea 'a Sisu, 'o toe pehēange kiate kinautolu 'i he fakatātā;

² “Oku tatau 'ae pule'anga 'oe langi mo e tu'i 'e tokotaha, 'aia na'e fai 'ae kātōanga 'i he ta'ane 'a hono foha,

³ ‘O ne fekau atu ‘ene kau tamaio‘eiki ke ui ‘akinautolu na‘e tala ki ai ‘ae ta‘ane: ka na‘e ‘ikai te nau fie ha‘u.

⁴ Pea toe fekau atu ‘e ia ‘ae kau tamaio‘eiki kehe, ‘o ne pehē, ‘Fakahā kiate kinautolu na‘e tala *ki ai*, “Vakai, kuo ‘osi ‘eku teu ‘ae kai: kuo tāmāte‘i ‘eku fanga pulu mo e fanga manu sino, pea kuo ‘osi hono teu ‘oe me‘a kotoa pē: ha‘u ki he ta‘ane.”

⁵ Ka na‘a nau fakava‘iva‘inga ‘aki ia, ‘o *taki taha* ‘alu, ko e taha ki he‘ene ngoue, ko e taha ki he‘ene me‘a fakatau:

⁶ Pea puke ‘o ngaohikovi‘i mo tāmāte‘i, ‘e he ni‘ihi, ‘a ‘ene kau tamaio‘eiki.

⁷ Ka kuo fanongo ki ai ‘ae tu‘i, pea houhau: ‘o ne fekau atu ‘ene ngaahi kongakau, ke faka‘auha ‘ae kau fakapō ko ia, pea tutu ‘enau kolo,

⁸ Pea toki pehē ‘e ia ki he‘ene kau tamaio‘eiki, ‘Kuo ‘osi hono teu ‘ae kātōanga ta‘ane, ka ko kinautolu kuo tala ki ai, ‘oku ‘ikai ‘aonga.

⁹ Ko ia mou ‘alu ki he ngaahi hala motu‘a, pea ko kinautolu te mou ‘ilo, fakahā ki ai ‘ae ta‘ane.’

¹⁰ Pea na‘e ‘alu atu ai ‘ae kau tamaio‘eiki ko ia ki he ngaahi hala *motu‘a*, ‘o fakakātōa kotoa pē na‘a nau ‘ilo, ‘ae kovi mo e lelei: pea tokolahī ai ‘ae kakai ‘i he ta‘ane.

¹¹ ¶ “Pea ‘i he ha‘u ‘ae tu‘i ke mamata ki he kakai, na‘a ne ‘ilo‘i ‘ae tangata kuo ‘ikai ‘i ai ha kofu ta‘ane.

¹² Pea pehē ‘e ia kiate ia, ‘Kāinga, na‘e fēfee‘i ho‘o hū mai ki heni ‘oku ‘ikai hao kofu ta‘ane?’ Pea fakalongo pē ia.

¹³ Pea toki pehē ‘e he tu‘i ki he kau tamaio‘eiki, ‘Ha‘i hono va‘e mo e nima pea ‘ave, ‘o lī ia ki he po‘uli ‘i tua‘ā: pea ‘e ‘i ai ‘ae tangi mo e fengai‘itaki

‘oe nifo.’

14 “He ‘oku ui ‘ae tokolahi, ka ‘oku fili ‘ae tokosi’i.”

15 ¶ Pea toki ‘alu ‘ae kau Fālesi, ‘onau fakakaukau pe fēfee’i ‘enau femioekina ia ‘i he alea.

16 Pea nau fekau kiate ia ‘enau kau ākongā mo e kau Helotiane, ‘o pehē, “Eiki, ‘oku mau ‘ilo ‘oku ke mo‘oni koe, pea ‘oku ke ako mo‘oni ‘aki ‘ae hala ‘oe ‘Otua, pea ‘oku ‘ikai te ke tokanga ki ha tangata: he ‘oku ‘ikai te ke filifilimānako ki he tangata.

17 Ko ia ke ke tala mai kiate kimautolu, Ko e hā ho lotu? ‘Oku ngofua ke ‘oatu ‘ae tukuhau kia Sisa, pe ‘ikai?”

18 Ka na‘e ‘ilo ‘e Sisu ‘enau angakovi, pea pehē ‘e ia, “‘Ae kau mālualoī, ko e hā ‘oku mou ‘ahi‘ahi’i ai au?”

19 Fakahā mai ‘ae pa‘anga tukuhau.” Pea na‘a nau ‘omi kiate ia ‘ae tenali.

20 Pea pehē ‘e ia kiate kinautolu, “Ko e mata eni mo e tohi ‘a hai?”

21 Pea nau talaange kiate ia, “‘A Sisa.” Pea toki pehē ‘e ia kiate kinautolu, “Ko ia ‘oange kia Sisa ‘ae ngaahi me‘a ‘a Sisa; pea ‘oange ki he ‘Otua ‘ae ngaahi me‘a ‘ae ‘Otua.”

22 Pea kuo nau fanongo ki ai, na‘a nau ofo, ‘o tuku ia, ka nau ‘alu.

23 ¶ Pea ha‘u kiate ia ‘i he ‘aho ko ia ‘ae kau Sātusi, ‘akinautolu ‘oku pehē, ‘oku ‘ikai ha toetu‘u, ‘onau fehu‘i kiate ia,

24 ‘o pehē, “Eiki, na‘e pehē ‘e Mōsese, Kapau ‘e mate ha tangata, kae ‘ikai ha‘ane fānau, ‘e fakama‘u hono tokoua mo hono uaihi, ‘o fakatupu ‘ae hako ki hono tokoua.

25 Pea ko eni, na'e 'iate kimautilu 'ae kāinga 'e toko fitu; ko e 'uluaki na'e fakama'u mo e uaifi, pea mate ia, kuo 'ikai ha'ane fānau, pea tuku hono uaifi ki hono tokoua.

26 Pea pehē pe foki hono toko ua, mo hono toko tolu, 'o hoko ki hono toko fitu.

27 Pea mate fakamui 'ae fefine.

28 Pea ko ia 'i he toetu'u 'e hoko ia ko e uaifi 'o hai 'i he toko fitu? He na'e ma'u ia 'ekinaitolu kotoa pē."

29 Pea lea 'a Sisu, 'o pehēange kiate kinautilu, "Oku mou hē, 'i he ta'e'ilo ki he ngaahi tohi, mo e mālohi 'ae 'Otua.

30 Koe'uhi 'i he toetu'u 'e 'ikai te nau mali, pe foaki ke mali, ka 'e tatau mo e kau 'āngelo 'ae 'Otua 'i he langi.

31 Ka koe'uhi ko e toetu'u 'oe mate, 'oku te'eki te mou lau 'aia na'e lea 'aki kiate kimoutolu 'e he 'Otua, 'o pehē,

32 'Ko au ko e 'Otua 'o 'Epalahame, pea ko e 'Otua 'o 'Aisake, pea ko e 'Otua 'o Sēkope?' 'Oku 'ikai ko e 'Otua 'oe mate 'ae 'Otua, ka ko e mo'ui."

33 Pea kuo fanongo 'ae kakai, na'a nau ofo 'i he'ene akonaki.

34 ¶ Pea 'i he fanongo 'ae kau Fālesi kuo ne fakalongo 'ae kau Sātusi, na'e fakataha leva 'akinautilu.

35 Pea fehu'i 'ahi'ahi kiate ia 'e honau tokotaha, ko e akonaki 'i he fono, 'o pehē,

36 "Eiki, ko e fekau fē 'i he fono 'oku lahi?"

37 Pea tala 'e Sisu kiate ia, " 'Ke ke 'ofa kia Sihova ko ho 'Otua 'aki ho laumālie kotoa, mo ho'o mo'ui kotoa, mo ho loto kotoa.'

38 Ko e 'uluaki pea ko e lahi ia 'oe fekau.

39 Pea ko hono ua ‘oku tatau mo ia, Ke ke ‘ofa ki ho kaungā‘api ‘o hangē pe ko koe.’

40 Ko e fekau ni ‘e ua ‘oku tautau ai ‘ae fono kotoa mo e kau palōfita.”

41 ¶ Pea ‘i he kei fakataha ‘ae kau Fālesi, na‘e fehu‘i ‘e Sisu kiate kinautolu,

42 ‘O pehē, “Ko e hā homou loto ki he Kalaisi? Ko e foha ia ‘o hai?” Pea nau talaange kiate ia, “O Tevita.”

43 Pea pehēange ‘e ia kiate kinautolu, “‘Oku fēfē ai hono uī ia ‘e Tevita ‘i he Laumālie, “Eiki,’ ‘i he‘ene pehē,

44 ‘Na‘e pehē ‘e Sihova ki hoku ‘Eiki,
 Nofo koe ki hoku nima to‘omata‘u,
 kae‘oua ke u ngaohi ho ngaahi fili ko ho tu‘ungava‘e” ’?

45 Pea kapau ‘oku ui ia ‘e Tevita, “Eiki,’ pea ko hono foha fēfee‘i ia?”

46 Pea na‘e ‘ikai ha lea ‘e fa‘a lea ‘aki ‘e ha tangata kiate ia; talu mei he ‘aho ko ia na‘e ‘ikai fa‘a fehu‘i ‘e ha taha kiate ia.

23

1 ‘Oku enginaki ‘e Kalaisi ‘ae kakai ke nau muimui ki he akonaki lelei, kae‘oua na‘a muimui ki he kau tangata tohi mo e Fālesi, 5 Ke vakai ‘a ‘ene kau ākongā telia ‘enau fielahī. 13 ‘Oku ne fakahā ‘ae mala‘ia ‘e valu ki he‘enau mālualoī mo ‘enau kui: 34 ‘Oku ne fakahā ‘e faka‘auha ‘a Selūsalema.

1 Pea toki lea ai ‘a Sisu ki he kakai, mo ‘ene kau ākongā.

2 ‘o pehēange, “‘Oku nofo ‘ae kau tangata tohi mo e Fālesi ‘i he nofo‘a ‘o Mōsese:

³ “Ko ia ko e me‘a kotoa pē ‘oku nau fekau ke mou tokanga ki ai, mou tokanga ki ai ‘o fai: kae‘oua na‘a mou fa‘ifa‘itaki ki he‘enau ngāue: he ‘oku nau enginaki, kae ‘ikai fai.

⁴ He ‘oku nau ha‘iha‘i ‘ae ngaahi kavenga mafa, mo fakamamahi ke fua, ‘o hilifaki ia ki he uma ‘oe kakai; ka ‘oku ‘ikai ala ‘ekinautolu hanau tuhu ki ai.

⁵ Ka ‘oku nau fai ‘enau ngāue kotoa pē ke mata ki ai ‘ae kakai: he ‘oku nau fakalaulahi honau failaketeli, mo fakalahi ‘ae tapa ‘o honau kofu,

⁶ ‘O nau manako ki he nofo‘a mā‘olunga ‘i he ngaahi kātōanga, mo e nofo‘anga lahi ‘i he ngaahi falelotu,

⁷ Mo e fetapa ‘i he ngaahi faianga fakatau, pea ke ui ‘akinautolu ‘e he kakai, ‘Lāpai, Lāpai.’

⁸ Kae ‘oua na‘a ui ‘akimoutolu ‘Lāpai:’ he ‘oku taha pe homou ‘Eiki, ko Kalaisi; pea ko e kāinga pe ‘akimoutolu kotoa pē.

⁹ Pea ‘oua na‘a ui ha tokotaha ‘i māmani ko ho‘omou tamai; he ‘oku taha pe ho‘omou Tamai, ‘aia ‘oku ‘i he langi.

¹⁰ Pea ‘oua na‘a ui ‘akimoutolu ko e takimu‘a; he ‘oku taha pe homou Takimu‘a, ko Kalaisi.

¹¹ Ka ko ia ‘oku lahi ‘iate kimoutolu, ‘e hoko ia ko homou tauhi.

¹² Pea ko ia te ne hiki hake ia, ‘e fakavaivai‘i ia; ka ko ia ‘e fakavaivai‘i ia, ‘e hiki hake ia.

¹³ ¶ “Ka ‘e mala‘ia ‘akimoutolu, ko e kau tangata tohi mo e Fālesi, ko e mālualo! He ‘oku mou tāpuni ‘ae pule‘anga ‘oe langi ki he kakai: he ‘oku ‘ikai te mou hūki ai, pe tuku ke hūki ai ‘akinautolu ‘oku fai ke hūki ai.

14 'E mala'ia 'akimoutolu, ko e kau tangata tohi mo e Fālesi, ko e mālualoi! He 'oku mou fa'ao 'ae fale 'oe kau fefine kuo mate honau husepāniti, 'o fakakākā 'aki 'ae lotu fuoloa: ko ia te mou mala'ia lahi ai.

15 "'E mala'ia 'akimoutolu, ko e kau tangata tohi mo e Fālesi, ko e mālualoi; he 'oku mou foli 'ae tahi mo e fonua, ke fakatafoki ha tokotaha, pea ka tafoki ia, 'oku mou ngaohi ia ko e tama 'o heli 'o kovi lahi hake 'iate kimoutolu.

16 "'E mala'ia 'akimoutolu, ko e kau takimu'a kui, 'aia 'oku lea pehē, 'Ko e me'a noa pē 'ae fuakava 'aki 'ae falelotu lahi: ka ko ia 'e fuakava 'aki 'ae koula 'oe falelotu lahi, 'e ma'u ia.'

17 Ko e kau vale mo e kui: he 'oku lahi 'ae fē, 'ae koula, pe 'ae falelotu lahi 'aia 'oku ne fakatapui 'ae koula?

18 Pea, 'Ko ia 'e fuakava 'aki 'ae 'esifeilaulau, ko e me'a noa pē: ka ko ia 'oku fuakava ki he me'a foaki 'oku tuku ai, 'e ma'u pe ia.'

19 Ko e kau vale mo e kui: he 'oku lahi 'ae fē, 'ae me'a foaki, pe ko e 'esifeilaulau 'oku ne fakatapui 'ae me'a foaki?

20 Pea ko ia 'oku ne fuakava 'aki 'ae 'esifeilaulau, 'oku fuakava ki ai ia, pea mo e me'a kotoa pē 'oku 'i ai.

21 Pea ko ia 'oku fuakava 'aki 'ae falelotu lahi, 'oku ne fuakava ki ai, pea mo ia 'oku nofo 'i ai.

22 Pea ko ia te ne fuakava 'aki 'ae langi, 'oku fuakava ki he 'afio'anga 'oe 'Otua, pea mo ia 'oku nofo 'i ai.

23 "'E mala'ia 'akimoutolu, ko e kau tangata tohi mo e Fālesi, ko e mālualoi! Koe'uhi 'oku mou tukuhau 'i he mini, mo e 'aneto, mo e kumino, ka 'oku mou ta'etokanga ki he ngaahi me'a mamafa

‘oe fono, ko e fai totonu, mo e loto ‘ofa, mo e tui: na’e totonu ho‘omou fai eni, kae‘oua na‘a li‘aki ‘ena.

²⁴ Ko e kau takimu‘a kui, ‘oku mou heu‘i ‘ae lango, kae folo ‘ae kāmeli.

²⁵ “‘E mala‘ia ‘akimoutolu, ko e kau tangata tohi mo e Fālesi, ko e mālualo! He ‘oku mou fakama‘a ‘ae tu‘a ipu inu mo e ipu kai, ka ‘oku fonu ‘i loto ‘i he fakamālohi mo e holi kovi.

²⁶ ‘Ae Fālesi kui, tomu‘a fakama‘a ‘ae loto ipu inu mo e ipu kai, koe‘uhi ke ma‘a ai foki ‘ae tu‘a ipu.

²⁷ “‘E mala‘ia ‘akimoutolu, ko e kau tangata tohi mo e Fālesi, ko e mālualo! He ‘oku mou tatau mo e fonualoto kuo vali hinehina, ‘aia ‘oku mata-matalelei mo‘oni ‘itu‘a, ka ‘oku fonu ‘i loto ‘i he ngaahi hui ‘oe kakai mate, mo e me‘a fakalielia kotoa pē.

²⁸ ‘Oku pehē pe ‘akimoutolu foki, ‘oku mou ha mā‘oni‘oni ‘itu‘a ki he kakai, ka ‘oku mou fonu ‘i loto ‘i he mālualo mo e angahia.

²⁹ “‘E mala‘ia ‘akimoutolu, ko e kau tangata tohi mo e Fālesi, ko e mālualo! He ‘oku mou ngaohi ‘ae tanu‘anga ‘oe kau palōfita, ‘o fakasanisani ‘ae fonualoto ‘oe kakai mā‘oni‘oni,

³⁰ ‘o mou pehē, ‘Ka ne mau mo‘ui ‘i he ‘aho ‘o ‘emau ngaahi tamai, pehē, ‘e ‘ikai te mau kau mo kinautolu ‘i he toto ‘oe kau palōfita.’

³¹ “Ko ia ko e kau fakamo‘oni ‘akimoutolu kiate kimoutolu, ko e fānau ‘akimoutolu ‘anautolu na’e tāmāte‘i ‘ae kau palōfita.

³² Ko ia mou fakafonu ‘ae ipu fuofua ‘a ho‘omou ngaahi tamai.

³³ ‘Ae fanga ngata, ‘ae fānau ‘ae ngata fekai! Te mou hao fēfee‘i mei he mala‘ia ‘o heli?

34 ¶ Ko ia, vakai, ‘oku ou fekau atu kiate kimoutolu ‘ae kau palōfita, mo e kau tangata poto, mo e kau tangata tohi: pea ko honau ni‘ihi te mou tāmāte‘i ‘o tutuki ki he ‘akau: pea ko honau ni‘ihi te mou haha ‘i homou ngaahi falelotu, ‘o fakatanga‘i mei he kolo ki he kolo:

35 Koe‘uhi ‘e ‘eke ‘iate kimoutolu ‘ae toto mā‘oni‘oni kotoa pē kuo lilingi ‘i māmani mei he toto ‘o ‘Epeli mā‘oni‘oni, ‘o hoko ki he toto ‘o Sakalaia ko e foha ‘o Palakia, ‘aia na‘a mou tāmāte‘i ‘i he vaha‘a ‘oe potu toputapu mo e ‘esifeilaulau.

36 Ko ‘eku tala mo‘oni atu kiate kimoutolu, ‘E hoko ‘ae ngaahi me‘a ni kotoa pē ki he to‘utangata ni.

37 “E Selūsalema, Selūsalema, ‘a Koe ‘oku ke tāmāte‘i ‘ae kau palōfita, mo ke tolongaki ‘aki ‘ae maka ‘akinautolu ‘oku fekau atu kiate koe, kuo liunga fiha ‘eku fie tātaki fakataha ho‘o fānau, ‘o hangē ko e tātaki fakataha ‘e he motu‘a moa ‘ene fānau ‘i hono lalo kapakau, ka na‘e ‘ikai te mou lotoki ai!

38 Vakai, kuo si‘aki homou fale kiate kimoutolu ke lala ‘aupito.

39 He ‘oku ou tala atu kiate kimoutolu, Ngata mei heni, ‘e ‘ikai te mou mamata kiate au, kae‘oua ke mou pehē, “Oku monū‘ia ia ‘oku ha‘u ‘i he huafa ‘oe ‘Eiki.’”

24

1 ‘Oku fakahā ‘e Kalaisi ‘e faka‘auha ‘ae falelotu lahi, 3 Mo hono lahi ‘oe ngaahi me‘a fakamamahi ‘e mu‘aki hoko ki ai: 29 Ko e ngaahi faka‘ilonga ‘o ‘ene ha‘u ki he fakamaau. 36 Pea ‘i he ‘ikai ‘ilo ‘ae ‘ahomo e feitu‘ula‘ā ko ia, 42 ‘Oku lelei ‘etau le‘o pe, ‘o hangē

ko e kau tamaio'eiki lelei, 'oku 'amanaki ma'uaipe 'e ha'u hotau 'Eiki.

¹ Pea hū atu 'a Sisu mei he falelotu lahi, pea ha'u 'ene kau ākongā ke fakahā kiate ia hono ngaahi potu 'oe falelotu lahi.

² Pea pehēange 'e Sisu kiate kinautolu, "Ikai 'oku mou mamata ki he ngaahi me'a ni kotoa pē? 'Oku ou tala mo'oni atu kiate kimoutolu, 'E 'ikai 'i heni ha maka kuo fokotu'u ki ha maka, 'e ta'elaku ki lalo."

³ ¶ Pea 'i he'ene nofo 'i he mo'unga 'oe 'Olive, na'e ha'u fakafufū 'ae kau ākongā kiate ia, 'onau pehē, "Fakahā kiate kinautolu, 'e hoko 'afe 'ae ngaahi me'a ni? Pea ko e hā 'ae faka'ilonga 'o ho'o ha'u, pea mo e ngata'anga 'o māmani?"

⁴ Pea lea 'a Sisu, 'o pehēange kiate kinautolu, "Vakai telia na'a kākaa'i 'akimoutolu 'e ha tangata.

⁵ Koe'uhi 'e ha'u 'ae tokolahi 'i hoku hingoa, 'o pehē, 'Ko au ko e Kalaisi;' pea 'e kākaa'i 'ae tokolahi:

⁶ Pea te mou fanongo ki he ngaahi tau mo e ongoongo 'oe tau: kae'oua na'a mou manavahē: koe'uhi 'e hokoeni kotoa pē, kae te'eki hoko 'ae ngata'anga.

⁷ Koe'uhi 'e tu'u hake 'ae kakai ki he kakai, mo e pule'anga ki he pule'anga: pea 'e ai 'ae ngaahi honge, mo e mahaki lahi, mo e mofuike, 'i he potu kehekehe.

⁸ Ka ko e ngaahi me'a ni kotoa pē ko e kamata'anga pe 'oe ngaahi mamahi.

⁹ "Pea te nau toki tukuange 'akimoutolu ke tautea, mo tāmata'i 'akimoutolu: pea ko e fehi'anekina 'akimoutolu 'e he pule'anga kotoa pē koe'uhi ko hoku hingoa.

10 Pea 'e toki hinga ai 'ae tokolahi, 'o felavaki'i'aki 'akinautolu, mo fetāufehi'a'aki.

11 Pea tokolahi 'ae kau palōfita loi 'e tupu ai, 'onau kākaa'i 'ae tokolahi.

12 Pea ko e me'a 'i he lahi 'aupito 'oe angahala, 'e momoko ai 'ae 'ofa 'ae tokolahi.

13 Ka ko ia 'e fa'a kātaki 'o a'u ki he ngata'anga, ko ia ia 'e mo'ui.

14 Pea ko e ongoongolelei ni 'oe pule'anga 'e malanga'aki 'i māmani kotoa pē, ko e me'a fakamo'oni ki he pule'anga kotoa pē, pea 'e toki hoko mai 'ae iku'anga.

15 "Ko ia 'oka mou ka mamata 'oku tu'u 'i he potu tapu, 'ae me'a 'fakalielia 'oe faka'auha,' na'e lea ki ai 'ae palōfita ko Taniela," (pea ko ia 'oku ne lau ia, ke tokanga ia *ki ai*.)

16 "Pea ke toki feholaiki ki he ngaahi mo'unga 'akinautolu 'oku nofo 'i Siutea:

17 Pea ko ia 'oku 'i he tu'a fale, ke 'oua na'a 'alu hifo ia, ke to'o ha me'a 'e taha mei hono fale:

18 Pea ko ia 'oku 'i he ngoue, ke 'oua na'a liu mai ia, ke to'o hono ngaahi kofu.

19 Ka 'e mala'ia 'akinautolu 'oku feitama, mo kinautolu 'oku toutama, 'i he ngaahi 'aho ko ia!

20 Ka mou kole ke 'oua na'a hoko ho'omou feholaiki 'i he fa'ahita'u momoko, pe 'i he 'aho Sāpate:

21 Ka koe'uhi 'e toki hoko 'ae mamahi lahi, na'e 'ikai hano tatau talu mei he kamata'anga 'o māmani, 'o a'u ki he 'aho ni, pea 'e 'ikai 'o lauikuonga.

22 Pea kapau 'e 'ikai fakasi'isi'i ki he ngaahi 'aho ko ia, 'e 'ikai mo'ui ha tokotaha: ka koe'uhi ko e kakai kuo fili 'e fakasi'isi'i ai 'ae ngaahi 'aho ko ia.

23 "Pea kapau 'e toki pehē ai 'e ha taha kiate

kimoutolu, ‘Vakai, ‘oku ‘i heni ‘a Kalaisi,’ pe “i hena;” ‘oua na‘a tui *ki ai*.

²⁴ Koe‘uhi ‘e ai ‘ae ngaahi Kalaisi loi, mo e kau palōfita loi, ‘onau fakahā ‘ae ngaahi faka‘ilonga lahi, mo e me‘a fakaofu: ke nau kākā ‘aki ‘ae kakai kuo fili, ‘oka ne faingofua.

²⁵ Vakai, kuo u tomu‘a tala ia kiate kimoutolu.

²⁶ “Ko ia kapau te nau pehē kiate kimoutolu, ‘Vakai, ‘oku ‘i he toafa ia;’ ‘oua na‘a ‘alu atu: ‘Vakai, ‘oku ‘i he ngaahi potu lilo:’ ‘oua na‘a tui *ki ai*.

²⁷ He ‘oku hangē ko e ‘asi mai ‘oe ‘uhila mei he potu hahake, pea ulo ‘o a‘u ki he potu lulunga; ‘e pehē foki ‘ae ha‘u ‘ae Foha ‘oe tangata.

²⁸ “He ko e potu ko ia ‘oku ‘i ai ‘ae ‘anga‘anga, ‘e kātoa ki ai ‘ae fanga ‘ikale foki.

²⁹ ¶ “Pea hili ‘ae mamahi ‘oe ngaahi ‘aho ko ia ‘e fakapo‘uli leva ‘ae la‘ā, pea ‘e ‘ikai ulo mai ‘ae māhina, pea ‘e ngangana ‘ae ngaahi fetu‘u mei he langi, pea ‘e ngalulu ‘ae ngaahi mālohi ‘oe langi:

³⁰ Pea ‘e toki hā mai ‘ae faka‘ilonga ‘oe Foha ‘oe tangata ‘i he langi: pea ‘e toki tangi ‘ae ngaahi fa‘ahinga kotoa pē ‘o māmani, pea te nau mamata ki he Foha ‘oe tangata ‘oku ha‘u ‘i he ngaahi ‘ao ‘oe langi, ‘i he mālohi mo e nāunau lahi.

³¹ Pea ‘e fekau ‘e ia ‘ene kau ‘āngelo mo e me‘a lea le‘o lahi, pea te nau tānaki fakataha ‘ene kakai kuo fili mei hono feitu‘u langi ‘e fā, mei he ngata‘anga ‘e taha ‘oe langi ‘o a‘u ki he ngata‘anga ‘e taha.

³² “Pea mou tokanga ki he fakatātā ‘oe ‘akau ko e fiki: ‘Oka kei litolito hono va‘a, pea tupu hono lau, ‘oku mou ‘ilo ‘oku ofi ‘ae fa‘ahita‘u mafana:

³³ Pea pehē foki, ‘oka mou ka mamata ki he ngaahi me‘a ni kotoa pē, mou ‘ilo ‘oku ofi ia, ‘io,

‘oku ‘i he matapā.

³⁴ ‘Oku ou tala mo‘oni atu kiate kimoutolu, ‘E ‘ikai ‘osi ‘ae to‘utangata ni, kae‘oua ke fakamo‘oni ‘a eni kotoa pē.

³⁵ ‘E mole ‘ae langi mo māmani, kae ‘ikai mole ‘eku lea.

³⁶ ¶ “Ka ko e ‘aho mo e feitu‘ula‘ā ko ia, ‘oku ‘ikai ‘ilo ki ai ha taha, pe ‘ilo ‘e he kau ‘āngelo ‘oe langi, ka ko ‘eku Tamai pe.

³⁷ Kae hangē ko e ngaahi ‘aho ‘o Noa, ‘e pehē pe foki ‘ae ha‘u ‘ae Foha ‘oe tangata.

³⁸ He koe‘uhi ‘i he ngaahi ‘aho na‘e mu‘omu‘a ‘i he lōmaki na‘a nau kai mo inu, mo mali, mo foaki ke fakama‘u, ‘o a‘u ki he ‘aho na‘e hū ai ‘a Noa ki he vaka,

³⁹ Pea na‘e ‘ikai te nau ‘amanaki, mo ‘ene hoko mai ‘ae vai lahi, ‘o ‘ave ‘akinautolu kotoa pē; ‘e pehē pe ‘ae ha‘u foki ‘ae Foha ‘oe tangata.

⁴⁰ ‘E ‘i he ngoue ‘ae toko ua; ‘e ‘ave ‘ae tokotaha, ka ‘e tuku ‘ae tokotaha.

⁴¹ ‘E ai ‘ae fefine ‘e toko ua ‘oku ngāue ‘i he me‘a momosi; ‘e ‘ave ‘ae tokotaha, ka ‘e tuku ‘ae tokotaha.

⁴² ¶ “Ko ia le‘o: he ‘oku ‘ikai te mou ‘ilo ‘ae feitu‘ula‘ā ko ia ‘e ha‘u ai homou ‘Eiki.

⁴³ Kae ‘ilo eni, ka ne ‘ilo ‘e he ‘eiki ‘oe fale ‘ae lakanga le‘o ko ia ‘e ha‘u ai ‘ae kaiha‘a, *pehē*, kuo ne le‘o, kae ‘ikai tuku ke haea hono fale.

⁴⁴ Ko ia ke tali teu pe ‘akimoutolu foki: koe‘uhi ‘e ha‘u ‘ae Foha ‘oe tangata ‘i he feitu‘ula‘ā ‘oku ‘ikai te mou ‘amanaki ki ai.

⁴⁵ “Pea ko hai ‘ae tamaio‘eiki angatonu mo poto, kuo fakanofu ‘e he‘ene ‘eiki ke pule ki hono

kaungā‘api, mo tufaki kiate kinautolu ‘ae me‘akai
‘i hono taīmi totonu?

⁴⁶ ‘Oku monū‘ia ‘ae tamaio‘eiki ko ia, ‘oka ha‘u ‘a
‘ene ‘eiki, ‘o ‘ilo ia ‘oku ne fai pehē.

⁴⁷ Ko ‘eku tala mo‘oni atu kiate kimoutolu, te ne
fakanofu ia ke ne pule‘i ‘ene me‘a kotoa pē.

⁴⁸ Pea kapau ‘e pehē ‘e he tamaio‘eiki angakovi
‘i hono loto, “Oku fakatuai ne ha‘u ‘a ‘eku ‘eiki;”

⁴⁹ pea ne kamata te‘ia ‘ene kaungā tamaio‘eiki,
pea kai ia mo inu fakataha mo e kau konā;

⁵⁰ ‘E ha‘u ‘ae ‘eiki ‘ae tamaio‘eiki ko ia, ‘i ha ‘aho
‘oku ‘ikai te ne ‘amanekina, pea ‘i ha feitu‘ula‘ā
‘oku ‘ikai te ne ‘ilo,

⁵¹ Pea ‘e tu‘uua ia, ‘o tu‘utu‘uni ke ‘inasi fakataha
ia mo e kau mālualo: pea ‘e ‘i ai ‘ae tangi mo e
fengai‘itaki ‘oe nifo.

25

*1 Ko e lea fakatātā ‘oe tāupo‘ou ‘e toko hongofulu,
14 Pea mo e ngaahi taleniti. 31 Pea mo hono faka-
matala ‘oe fakamaau fakamui.*

¹ “Pea ‘e toki tatau ‘ae pule‘anga ‘oe langi mo e
kau tāupo‘ou ‘e toko hongofulu, na‘a nau to‘o ‘enau
ngaahi tūhulu, ‘o ‘alu atu ke fakafetaulaki ki he
tangata ta‘ane.

² Na‘e poto honau toko nima, kae vale ‘ae toko
nima.

³ Ko kinautolu na‘e vale na‘e ‘ave ‘enau tūhulu,
ka na‘e ‘ikai ‘ave mo ha‘anau lolo;

⁴ Ka na‘e ‘ave ‘e he poto ‘ae lolo ‘i he‘enau ngaahi
ipu, pea mo ‘enau tūhulu

⁵ Pea ‘i he tuai mai ‘ae tangata ta‘ane, na‘a nau
tulemohe kotoa pē ‘o mohe.

6 “Pea tu‘uapō mālie mo ‘ene pa mai ‘ae kalanga, ‘Vakai, ‘oku ha‘u ‘ae tangata ta‘ane; mou ‘alu atu ‘o fakafetaulaki kiate ia.’

7 Pea toki tu‘u hake ‘ae kau tāupo‘ou kotoa pē ko ia, ‘o teuteu ‘enau tūhulu.

8 Pea lea ‘ae vale ki he poto, ‘Foaki mai ma‘amautolu ‘i ho‘omou lolo; he ‘oku tei mate ‘emau tūhulu’

9 Ka na‘e lea ‘ae poto, ‘o pehēange, ‘Ka koe‘uhi na‘a si‘i ia kiate kimautolu mo kimoutolu: ka mou ‘alu kiate kinautolu ‘oku fakatau, ‘o fakatau ma‘amoutolu.’

10 Pea lolotonga ‘enau ‘alu ke fakatau, mo ‘ene ha‘u ‘ae tangata ta‘ane, pea ko kinautolu na‘e teuteu na‘e hū mo ia ki he ta‘ane: pea tāpuni ‘ae matapā.

11 “Hili ia, mo ‘ene ha‘u foki ‘ae kau tāupo‘ou na‘e ‘alu, ‘onau pehē, “Eiki, ‘Eiki, to‘o kiate kimautolu.’

12 Ka na‘e lea ia, ‘o pehēange, “Oku ou tala mo‘oni atu kiate kimoutolu, ‘oku ‘ikai te u ‘iloa ‘akimoutolu.’

13 “Ko ia mou le‘o, he ‘oku ‘ikai te mou ‘ilo ‘ae ‘aho pe ‘ae feitu‘ula‘ā ‘e ha‘u ai ‘ae Foha ‘oe tangata.

14 ¶ “Pea ‘oku hangē foki ko e tangata ‘oku te u fononga ki ha fonua mama‘o, pea ui ‘ene kau tamaio‘eiki ‘a‘ana, ‘o ne tuku kiate kinautolu ‘ene ngaahi me‘a.

15 Na‘e tuku ki he tokotaha ‘ae taleniti ‘e nima, pea ua ki he tokotaha, pea taha ki he tokotaha; ki he tangata taki taha ‘o fakatatau ki he‘ene fa‘a fai, pea ‘alu leva hono fononga.

16 Pea ko ia na‘e ma‘u ‘ae taleniti ‘e nima, na‘e ‘alu ia, ‘o fakatau‘aki ia, ‘o ne fakalahi ‘aki ia ‘ae taleniti kehe ‘e nima.

17 Pea ko ia foki na'e ua, na'a ne ma'u 'aki ia 'ae ua kehe.

18 Ka ko ia na'e ma'u 'ae taha, na'e 'alu ia, 'o keli 'i he kelekele, 'o tanu 'ae koloa 'a 'ene 'eiki.

19 "Pea fuoloa, pea *toki* ha'u 'ae 'eiki 'oe kau tamaio'eiki ko ia, 'o ne fakamaau'i 'akinautolu.

20 Pea ha'u ia 'aia na'a ne ma'u 'ae taleniti 'e nima, 'o ne 'omi mo e taleniti kehe 'e nima, 'o ne pehē, "Eiki, na'a ke tuku mai kiate au 'ae taleniti 'e nima: vakai, kuo u ma'u mo ia 'ae taleniti kehe 'e nima.'

21 Pea pehēange 'e he'ene 'eiki kiate ia, 'Mālō, ko e tamaio'eiki lelei mo angatonu: kuo ke fai totonu 'i he me'a si'i, te u fakanofu koe ke ke pule ki he me'a lahi: hū koe ki he fiefia'anga 'o ho'o 'eiki.'

22 Pea ha'u foki ia na'a ne ma'u 'ae taleniti 'e ua, 'o ne pehē, "Eiki, na'a ke tuku mai kiate au 'ae taleniti 'e ua: vakai, kuo u ma'u mo ia 'ae taleniti kehe 'e ua.'

23 Pea pehēange 'e he'ene 'eiki kiate ia, 'Mālō, ko e tamaio'eiki lelei mo angatonu: kuo ke fai totonu 'i he me'a si'i, te u fakanofu koe ke ke pule ki he me'a lahi: hū koe ki he fiefia'anga 'o ho'o 'eiki.'

24 Pea *toki* ha'u ia na'a ne ma'u 'ae taleniti 'e taha, 'o ne pehē, "Eiki, ne u 'ilo koe ko e tangata faingata'a, 'oku ke tu'usi 'i he potu na'e 'ikai te ke tūtuu'i ai, 'o tānaki 'i he potu na'e 'ikai te ke tufaki ai:

25 Pea ne u manavahē, pea u 'alu 'o fufū ho'o taleniti 'i he kelekele: vakai, 'oku ke ma'u 'aia 'oku 'a'au.'

26 "Pea lea 'ene 'eiki, 'o pehēange kiate ia, "Ae tamaio'eiki angakovi mo fakapikopiko, na'a ke 'ilo 'oku ou tu'usi 'i he potu na'e 'ikai te u tūtuu'i ai, mo tānaki 'i he potu na'e 'ikai te u tufaki ai:

27 Na'e totonu ai ha'o 'atu 'eku koloa ki he kau fakatau, koe'uhi 'i he'eku ha'u te u ma'u 'aia 'oku 'a'aku mo hono fakalahi.

28 Ko ia to'o 'ae taleniti meiate ia, 'o 'oatu kiate ia 'oku hongofulu 'ene taleniti.

29 He ko ia fulipē 'oku ma'u, 'e *toe* 'oatu kiate ia, pea te ne ma'u 'o lahi 'aupito: ka ko ia 'oku 'ikai ma'u, 'e to'o meiate ia 'aia 'oku ne ma'u.

30 Pea mou lī 'ae tamaio'eiki ta'e'aonga ki he po'uli 'i tua'ā: pea 'e 'i ai 'ae tangi mo e fengai'itaki 'oe nifo.'

31 ¶ “Oka ha'u 'ae Foha 'oe tangata 'i hono nāunau, mo e kau 'āngelo mā'oni'oni kotoa pē mo ia, 'e toki nofo ia 'i he nofo'a 'o hono nāunau:

32 pea 'e fakakātoa 'i hono 'ao 'ae ngaahi kakai kotoa pē: pea 'e vahe ua 'e ia 'akinautolu, 'o hangē ko e vahe'i 'e he tauhi sipi 'a 'ene sipi mei he kosi:

33 Pea 'e tuku 'e ia 'ae fanga sipi ki hono nima to'omata'u, ka ko e fanga kosi ki he to'ohema.

34 Pea 'e toki pehē 'e he Tu'i kiate kinautolu 'i hono nima to'omata'u, 'Ha'u, 'akimoutolu kuo monū'ia 'i he'eku Tamai, 'o ma'u 'ae pule'anga kuo teu mo'omoutolu talu mei he kamata'anga 'o māmani:

35 He na'aku fiekaia, pea na'a mou foaki 'ae me'akai kiate au: na'aku fieinua, pea na'a mou foaki 'ae inu kiate au: ko e muli au, pea na'a mou faka'afe'i au:

36 Telefua, pea na'a mou fakakofu'i au: na'aku mahaki, pea na'a mou 'a'ahi mai kiate au: na'aku 'i he fale fakapōpula, pea na'a mou ha'u kiate au.'

37 “Pea 'e toki lea 'ae mā'oni'oni, 'o pehēange kiate ia, “Eiki, na'a mau mamata kiate koe 'anefē

‘oku ke fiekaia, pea mau fafanga’i *koe*? Pea fieinua, pea mau foaki ‘ae inu *kiate koe*?

³⁸ Na‘a mau mamata kiate koe ‘anefē ko e muli, pea mau fakaafe’i *koe*? Pe telefua, pea mau fakakofu’i *koe*?

³⁹ Pea na‘a mau mamata kiate koe ‘anefē ‘oku ke mahaki, pe ‘i he fale fakapōpula, pea mau ‘alu atu kiate koe?’

⁴⁰ Pea ‘e lea ‘ae Tu’i, ‘o pehēange kiate kinautolu, ‘Ko ‘eku tala mo‘oni atu kiate kimoutolu, Ko e me‘a ‘i ho‘omou fai ia ki ha taha ‘oku kihi’i si’i hifo ‘i hoku kāinga ni, ko ho‘omou fai *ia* kiate au.’

⁴¹ “Pea ‘e toki tala ‘e ia foki kiate kinautolu ‘i *hono* nima to‘ohema, “Alu ‘iate au, ‘akimoutolu kuo mala‘ia, ki he afi ta‘emate, na‘e teu ki he tēvolo mo ‘ene kau ‘āngelo:

⁴² He na‘aku fiekaia, pea na‘e ‘ikai te mou foaki ha me‘akai kiate au: na‘aku fieinua, pea na‘e ‘ikai te mou foaki ha inu kiate au:

⁴³ Ko e muli au, pea na‘e ‘ikai te mou fakaafe’i au: telefua, pea na‘e ‘ikai te mou fakakofu’i au: mahaki, pea ‘i he fale fakapōpula, pea na‘e ‘ikai te mou ‘a‘ahi kiate au.’

⁴⁴ “Pea ‘e toki lea ai ‘akinautolu kiate ia foki, ‘o pehēange, “Eiki, na‘a mau mamata kiate koe ‘anefē ‘oku ke fiekaia, pe ko e fieinua, pe ko e muli, pe telefua, pe mahaki, pe ‘i he fale fakapōpula, kae ‘ikai te mau tauhi koe?’

⁴⁵ Pea ‘e toki lea ia kiate kinautolu, ‘o pehē, ‘Ko ‘eku tala mo‘oni atu kiate kimoutolu, Ko e me‘a ‘i ho‘omou ta‘efai *ia* ki ha tokotaha ‘oku kihi’i si’i hifo ‘iate kinautolu ni, ko ho‘omou ta‘efai *ia* kiate au.’

⁴⁶ Pea ‘e ‘alu atu ‘akinautolu ni ki he mala‘ia ta‘engata: ka ko e mā‘oni‘oni ki he mo‘ui ta‘engata.”

26

1 'Oku puleaki'i 'a Kalaisi 'e he kau pule. 6 Ko e tākai hono 'ulu 'e he fefine. 15 Ko e fakatau ia 'e Siutasi. 17 Ko e kai 'e Kalaisi 'ae pāsova: 26 Mo ne fokotu'u 'ae 'ohomohe mā'oni'oni: 36 'Oku lotu ia 'i he ngoue: 47 'Oku lavaki 'aki ia 'ae 'uma, 57 'Oku taki ia kia Kaiafasi, 69 Pea fakafasi 'e Pita kiate ia.

¹ Pea kuo faka'osi 'e Sisu 'ae ngaahi akonaki ni kotoa pē, pea pehē 'e ia ki he'ene kau ākongā,

² “'Oku mou 'ilo ka hili 'ae 'aho 'e ua 'e hoko 'a e kātōanga 'oe Lakaatu, pea 'e lavaki'i 'ae Foha 'oe tangata ke tutuki ki he 'akau.”

³ Pea toki fakataha ai 'ae kau taula'eiki lahi, mo e kau tangata tohi, mo e kau mātu'a 'oe kakai, ki he fale 'oe taula'eiki lahi na'e ui ko Kaiafasi,

⁴ 'onau fakakaukau pe fēfē 'enau puke ia, kae tāmāte'i ia?

⁵ Ka na'a nau pehē, “Kae 'ikai 'i he kātōanga, telia na'a ai ha maveuveu 'i he kakai.”

⁶ ¶ Pea na'e 'i Pētani 'a Sisu, 'i he fale 'o Saimone ko e kilia,

⁷ Mo 'ene ha'u kiate ia ha fefine, na'e 'omi 'ae puha 'alapasita 'oe lolo mahu'inga lahi 'aupito, 'o ne lilingi ia ki hono fofonga, 'i he'ene nofo 'o taumafa.

⁸ Ka 'i he mamata ki ai 'ene kau ākongā, na'a nau lea 'ita, 'o pehē, “Ko e hā kuo maumau 'i ai eni?”

⁹ He na'e mei fakatau 'ae lolo ni 'aki 'ae koloa lahi, pea foaki ia ki he masiva.”

¹⁰ Pea kuo 'ilo'i 'e Sisu, pea pehē 'e ia kiate kinautolu, “Ko e hā 'oku mou fakamamahi ai ki he fefine? He kuo fai 'e ia 'ae ngāue lelei kiate au.

¹¹ He 'oku 'iate kimoutolu ma'uaipē 'ae masiva; ka 'oku 'ikai te mou ma'u ma'uaipē au.

12 Koe‘uhi ‘i he‘ene lilingi ‘ae lolo ni ki hoku sino, kuo ne fai ia ko e teu ki hoku putu.

13 Ko ‘eku tala mo‘oni atu kiate kimoutolu, Ko e potu kotoa pē ‘o māmani ‘e malanga‘aki ai ‘ae ongoongolelei ni, ‘e fakahā ai foki ‘aia kuo fai ‘e he fefine ni, ko hono fakamanatu‘i.”

14 ¶ Pea toki ‘alu ki he kau taula‘eiki lahi ha taha ‘oe toko hongofulu ma toko ua, na‘e ui ko Siutasi ‘Isikaliote,

15 ‘o ne pehē, “Ko e hā te mou ‘omi kiate au, kau lavaki‘i ia kiate kimoutolu?” Pea nau alea mo ia ki he kongā siliva ‘e tolungofulu.

16 Pea talu mei ai mo ‘ene lamasi ia ke tu‘umālie ‘a hono lavaki‘i.

17 ¶ Pea na‘e ha‘u kia Sisu ‘ae kau ākongā ‘i he ‘uluaki ‘aho ‘oe mā ta‘eme‘afakatupu, ‘onau pehē kiate ia, “Oku ke loto ke mau teuteu ‘i fē ke ke kai ai ‘i he Lakaatu.”

18 Pea pehē ‘e ia, “Mou ō ki he tangata ko ia ‘i he kolo, ‘o tala kiate ia, “Oku pehē mai ‘ae ‘Eiki, “Kuo ofi hoku ‘aho, pea te mau kai ‘ae Lakaatu ‘i ho fale mo ‘eku kau ākongā.” ’ ’ ”

19 Pea na‘e fai ‘e he kau ākongā ‘o hangē ko e fekau ‘a Sisu kiate kinautolu; pea nau teu ‘a e *kātoanga* ‘oe Lakaatu.

20 Pea kuo hoko ‘ae efiāfi, pea nofo ia mo e toko hongofulu ma toko ua.

21 Pea ‘i he‘enau kai, na‘e pehē ‘e ia, “Ko ‘eku tala mo‘oni atu kiate kimoutolu, ‘e lavaki‘i au ‘e homou tokotaha.”

22 Pea na‘a nau mamahi lahi, ‘onau taki taha kamata fehu‘i kiate ia, ‘o *pehē*, “Eiki, ko au ia?”

23 Pea lea ia ‘o pehē, “Ko ia ‘okuma ‘ai mo au homa nima ki he ipu kai, ko ia ia te ne lavaki‘i au.

24 ‘Oku ‘alu ‘ae Foha ‘oe tangata ‘o hangē ko ia kuo tohi kiate ia: kae mala‘ia ‘ae tangata ko ia ‘aia ‘oku lavaki‘i ai ‘ae Foha ‘oe tangata! Na‘e lelei ki he tangata ko ia ‘oka ne ‘ikai fanau‘i ia.”

25 Pea toki lea ‘a Siutasi, ‘aia ne lavaki‘i ia, ‘o pehēange, “Eiki, ko au ia?” Pea talaange ‘e ia kiate ia, “Ko ia pe.”

26 ¶ Pea ‘i he‘enau kai, na‘e to‘o ‘e Sisu ‘ae mā, ‘o ne fakafeta‘i, mo tofitofi, pea ‘atu ki he kau ākongā, ‘o ne pehē, “To‘o, ‘o kai; ko eni hoku sino.”

27 Pea ne to‘o ‘ae ipu inu, ‘o fakafeta‘i, pea ‘oatu kiate kinautolu, mo ne pehē, “Mou inu ai kotoa pē:

28 He ko hoku toto eni ‘oe fuakava fo‘ou, ‘aia ‘oku lilingi ke fakamolemole ai ‘ae angahala ‘ae tokolahi.

29 Ka ‘oku ou tala atu kiate kimoutolu, Ngata heni, ‘e ‘ikai te u toe inu ‘i he fua ni ‘oe vaine, kae‘oua ke hokosia ‘ae ‘aho ko ia te u inu fo‘ou ia mo kimoutolu ‘i he pule‘anga ‘o ‘eku Tamai.”

30 Pea kuo hili ‘enau hiva, pea nau ‘alu atu ki he mo‘unga ‘oe ‘Olive.

31 Pea toki pehē ai ‘e Sisu kiate kinautolu, “E tūkia ‘akimoutolu kotoa pē ‘i he poōni ‘iate au: he kuo tohi, ‘Te u taa‘i ‘ae tauhi, pea ‘e movetevete ai ‘ae fanga sipi.’

32 Kae hili ‘eku toetu‘u, te u mu‘omu‘a ‘iate kimoutolu ki Kaleli.”

33 Pea lea ‘a Pita, ‘o pehēange kiate ia, “Kapau ‘e tūkia kotoa pē ‘iate koe, ‘e ‘ikai te u tūkia ‘o lauikuonga.

34 Pea talaange ‘e Sisu kiate ia, “Oku ou tala mo‘oni atu kiate koe, ‘E te‘eki ai ‘u‘ua ‘ae moa ‘i he poōni, ka ‘e liunga tolu ho‘o fakafisi ‘iate au.”

35 Pea talaange 'e Pita kiate ia, “Kapau te u mate ai mo koe, kae 'ikai te u fakafisi'i koe.” Pea lea pehē pe foki 'ae kau ākongā kotoa pē.

36 ¶ Pea toki ha'u ai 'a Sisu mo kinautolu ki he potu 'oku ui ko Ketisemani, 'o ne pehē ki he kau ākongā, “Mou nofo 'i heni, kau 'alu ki hena 'o lotu.”

37 Pea ne 'ave 'a Pita mo e foha 'e toko ua 'o Sepeti, pea kamata mamahi'ia ia mo māfasia lahi.

38 Pea toki pehē 'e ia kiate kinautolu, “Oku mamahi lahi 'aupito, 'o hangē ka mate, hoku laumālie: mou nofo pe 'i heni, ke tau le'o mo au.”

39 Pea 'alu si'i atu ia, 'o tō fakafo'ohifo, 'o pehē 'ene lotu, “A 'eku Tamai, kapau 'e fa'a fai, pea 'ave 'ae ipu ni 'iate au: kae'oua na'a fa'iteliha pe au, ka ko koe pe.”

40 Pea ha'u ia ki he kau ākongā, 'o ne 'ilo 'akinautolu 'oku mohe, pea ne pehē kia Pita, “He 'oku pehē, kuo 'ikai te mou fa'a le'o mo au 'i he feitu'u pō 'e taha?

41 Le'o mo lotu, telia na'a lava'i 'akimoutolu 'e he 'ahi'ahi: ko e mo'oni 'oku fie fai 'e he laumālie, ka 'oku vaivai 'ae kakano.”

42 Pea toe 'alu atu ia ko hono liunga ua, 'o lotu, 'o pehē, “A 'eku Tamai, kapau 'e 'ikai lelei ke 'ave 'ae ipu ni 'iate au, ka 'i he'eku inumia ia, ke fai pe ho'o fa'iteliha.”

43 Pea ha'u ia 'o ne 'ilo 'oku nau toe mohe: he na'e māfasia honau mata.

44 Pea tuku ai pe 'e ia 'akinautolu, kae toe 'alu atu, 'o lotu ko hono liunga tolu, 'o ne toe fai pē 'ae lea ko ia.

45 Pea toki ha'u ia ki he'ene kau ākongā, 'o ne pehē kiate kinautolu, “Ma'u pe ho'omou mohe ni,

pea mālōlō: vakai, kuo ofi ‘ae feitu‘u pō ‘e lavaki‘i ai ‘ae Foha ‘oe tangata ki he nima ‘oe kau angahala.

⁴⁶ Tu‘u hake, ke tau ‘alu: vakai, ‘oku ‘i heni ia ‘oku ne lavaki‘i au.”

⁴⁷ ¶ Pea lolotonga ‘ene lea, ‘iloange, ko Siutasi, ko e taha ‘oe toko hongofulu ma toko ua, na‘e ha‘u ia mo e kakai tokolahi, mo e ngaahi heletā, mo e ‘akau, mei he kau taula‘eiki lahi mo e kau mātu‘a ‘oe kakai.

⁴⁸ Pea ko ia na‘a ne lavaki‘i ia, na‘a ne tuku kiate kinautolu ‘ae faka‘ilonga, ‘o ne pehē, “Ka ‘ilonga ‘aia te u ‘uma ki ai, ko ia ia: puke ia ke ma‘u.”

⁴⁹ Pea ha‘u leva ia kia Sisu, ‘o ne pehē, “Lāpai, si‘oto‘ofa:” pea ‘uma kiate ia.

⁵⁰ Pea pehē ‘e Sisu kiate ia, “Kāinga, ko e hā kuo ke ha‘u ai?” Pea toki ha‘u ‘akinautolu, ‘o ala honau nima kia Sisu, ‘o puke ia.

⁵¹ Pea vakai, ko e taha ‘onautolu na‘e ‘ia Sisu, na‘e ‘ai hono nima ki he‘ene heletā ‘o toho, ‘o ne taa‘i ‘aki ‘ae tamaio‘eiki ‘ae taula‘eiki lahi, pea motuhi hono telinga.

⁵² Pea toki pehē ‘e Sisu kiate ia, “Toe ‘ai ho‘o heletā ki hono ‘ai‘anga: he ko kinautolu kotoa pē ‘oku to‘o heletā te nau ‘auha ‘i he heletā.

⁵³ ‘Oku ke mahalo ‘e ‘ikai te u fa‘a lotu ni ki he‘eku Tamai, pea te ne tuku leva ni kiate au ‘ae kau ‘āngelo ke lahi ‘i he lisione ‘e hongofulu ma ua?

⁵⁴ Kae fakamo‘oni fēfē ‘ae ngaahi tohi, ‘aia ‘oku fakahā ai ‘e pehē ni pe?”

⁵⁵ ‘I he feitu‘u pō ko ia na‘e lea ai ‘a Sisu ki he kakai lahi, “Oku mou ha‘u mo e ngaahi heletā mo e ‘akau ke puke au, ‘o hangē ko ha kaiha‘a? Na‘aku nofo mo kimoutolu ‘o ako ‘i he falelotu lahi, ‘i he ‘aho kotoa pē, pea na‘e ‘ikai te mou puke au.

56 Ka kuo fai ‘ae ngaahi me‘a ni kotoa pē, ke fakamo‘oni ‘ae ngaahi tohi ‘ae kau palōfita.” Pea na‘e toki li‘aki ia ‘e he kau ākongā kotoa pē, ka nau fehōlaki.

57 ¶ Pea ko kinautolu na‘e puke ‘a Sisu na‘a nau tataki ia kia Kaiafasi ko e taula‘eiki lahi, pea kātoa ai ‘ae kau tangata tohi mo e kau mātu‘a.

58 Ka na‘e muimui mama‘o atu kiate ia ‘a Pita, ki he fale ‘oe taula‘eiki lahi, pea hū ki ai, ‘onau nonofo mo e kau tamaio‘eiki, ke mamata ki hono iku‘anga.

59 Pea kumi ‘e he kau taula‘eiki lahi, mo e mātu‘a, mo e kau fakamaau kotoa pē, ‘ae fakamo‘oni loi kia Sisu, kae tāmāte‘i ia;

60 Ka na‘e ‘ikai ‘ilo *ha taha*: na‘e ha‘u ‘ae fakamo‘oni loi tokolahi, ka na‘e ‘ikai te nau ma‘u ha *taha*. Pea toki ‘omi fakamui ‘ae ongo fakamo‘oni loi ‘e toko ua,

61 ‘o na pehē, “na‘e pehē ‘e ia, “Oku ou fa‘a fai ke veteki ‘ae falelotu lahi ‘oe ‘Otua, mo toe langa ia ‘i he ‘aho ‘e tolu.’ ”

62 Pea tu‘u hake ‘ae taula‘eiki lahi, ‘o ne pehē kiate ia, “Oku ‘ikai hao lea ki ai? Ko e hā ia ‘oku nau faka‘ilo ni kiate koe?”

63 Ka na‘e longo pē ‘a Sisu. Pea lea ‘ae taula‘eiki lahi, ‘o pehēange kiate ia, “Oku ou fekau mālohi kiate koe ‘i he ‘Otua mo‘ui, ke ke fakahā mai kiate kimautolu, pe ko e Kalaisi ‘a koe, ko e ‘Alo ‘oe ‘Otua.”

64 Pea talaange ‘e Sisu kiate ia, “Ko ia pe: ka ‘oku ou tala atu kiate kimoutolu, Te mou mamata ‘a mui ki he Foha ‘oe tangata ‘oku nofo ki he nima to‘omata‘u ‘oe māfimafi, pea mo ‘ene ha‘u ‘i he ngaahi ‘ao ‘oe langi.”

65 Pea toki haehae 'e he taula'eiki lahi hono kofu, 'o ne pehē, "Kuo lea fie 'Otua ia; koe'uma'ā kiate kitautolu ha toe fakamo'oni? Vakai, kuo mou fanongo ni ki he'ene lea fie 'Otua.

66 Ko e hā homou loto?" Pea nau lea, 'o pehēange, "Oku totonu ke ne mate."

67 Pea na'a nau toki 'a'anu ki hono mata, 'o tuki'i ia; pea sipi'i ia 'e he ni'ihi 'aki honau 'aofinima,

68 'o pehēange, "A koe, Kalaisi, mate mai kiate kimautolu, ko hai ia na'a ne sipi'i koe?"

69 ¶ Pea na'e nofo 'itu'a 'a Pita 'i he loto'ā; pea ha'u 'ae fefine kaunanga kiate ia, 'o ne pehē, "Ko koe foki na'a ke 'ia Sisu 'o Kaleli."

70 Ka na'e fakafisi *leva* ia 'i he 'ao 'okinautolu kotoa pē, mo ne pehē, "Oku 'ikai te u 'ilo ho'o lea."

71 Pea 'alu atu ia ki he potu 'e taha 'oe fale, pea mamata kiate ia 'a e *kaunanga* 'e taha, 'o ne pehē kiate kinautolu, na'e 'i ai, "Na'e 'ia Sisu 'o Nāsaleti 'ae tangata ni foki."

72 Pea toe fakafisi ia mo fuakava, "Oku 'ikai te u 'iloa 'ae tangata."

73 Pea fuoloa si'i pea ha'u kiate *ia* 'akinautolu na'e tutu'u ai, 'onau pehē kia Pita, "Ko e mo'oni ko e tokotaha koe 'okinautolu; he 'oku faka'ilo koe 'e ho'o lea."

74 Pea toki kamata kape ia mo fuakava, 'o *pehē*, "Oku 'ikai te u 'iloa 'ae tangata." Pea na'e 'u'ua *leva* 'ae moa.

75 Pea manatu ai 'e Pita ki he lea 'a Sisu, 'aia na'e pehē kiate ia, "E te'eki ai 'u'ua 'ae moa, kae tu'o tolu ha'o fakafisi'i au." Pea 'alu kitua'ā ia, 'o tangi mamahi.

27

1 Ko e tuku 'a Kalaisi kuo ha'i kia Pailato. 3 Ko e mala-fai-'e-tangata 'a Siutasi. 19 'Oku valoki 'a Pailato 'e hono uaifi, 24 'Oku fanofano hono nima: 26 'O ne tukuange 'a Palāpasa. 29 Kuo tatā 'aki 'a Kalaisi 'ae 'akau talatala, 34 Ko e tutuki ia ki he 'akau, 40 Kuo manuki'i ia, 50 Kuo pekia ia, pea tanu: 66 'Oku pulusi'i hono fonualoto, pea le'ohi ia.

¹ Pea kuo pongipongi hake, pea fealēlea'aki 'ae kau taula'eiki lahi kotoa pē mo e kau mātu'a 'oe kakai kia Sisu, ke tāmata'i ia:

² Pea hili 'enau ha'i ia, na'a nau toki 'ave ia kia Ponito Pailato ko e pule.

³ ¶ Pea ko Siutasi, 'aia na'a ne lavaki'i ia, 'i he'ene mamata kuo fakamaau ia ke mate, na'e fakatomala ia, 'o ne toe 'omi 'ae kongā siliva 'e tolungofulu ki he kau taula'eiki lahi mo e kau mātu'a,

⁴ 'o ne pehē, "Kuo u fai angahala 'i he'eku lavaki'i 'ae toto mā'oni'oni." Pea nau pehē, "Ko e hā ia kiate kimautolu? Vakai pe 'e koe."

⁵ Pea lī 'e ia 'ae ngaahi kongā siliva ki lalo 'i he falelotu lahi, 'o ne 'alu atu 'o no'ou'a ia.

⁶ Pea to'o mai 'e he kau taula'eiki lahi 'ae ngaahi kongā siliva, 'onau pehē, "'Oku 'ikai ngofua ke 'ai ia ki he puha koloa, he ko e totongi ia 'oe toto."

⁷ Pea na'a nau fakakaukau, pea toki fakatau'aki ia 'ae ngoue 'ae tufunga ngaohi ipu, ke tanu ai 'ae kakai muli.

⁸ Ko ia na'e ui 'ae ngoue ko ia, "ko e ngoue 'oe toto", 'o a'u ki he 'aho ni.

⁹ Pea fakamo'oni ai ia 'aia na'e lea 'aki 'e he palōfita, ko Selemaia, 'o pehē, "Pea na'a nau to'o 'ae kongā siliva 'e tolungofulu,

ko hono totongi 'o ia na'e fakatau,
 'aia na'e fakataatau ia ki ai 'e he fānau 'a 'Isileli;
 10 'o totongi 'aki ia 'ae ngoue 'ae tufunga ngaohi
 ipu,
 'o hangē ko e fekau 'a Sihova kiate au.”

11 Pea tu'u 'a Sisu 'i he 'ao 'oe pule: pea fehu'i 'ae
 pule kiate ia, 'o pehē, “Ko e tu'i koe 'oe kakai Siu?”
 Pea talaange 'e Sisu kiate ia, “Ko ia pe.”

12 Pea 'i he talakovi'i ia 'e he kau taula'eiki lahi
 mo e kau mātu'a, na'e longo pe ia.

13 Pea toki lea 'a Pailato kiate ia, “Ikai te ke
 fanongo ki he ngaahi me'a lahi ni 'oku nau faka'ilo
 'iate koe?”

14 Ka na'e 'ikai 'aupito lea ia ki ai; ko ia na'e ofo
 lahi 'aupito ai 'ae pule.

15 Pea ko e me'a na'e fai 'e he pule 'i he katoanga
 ko ia, ko e vete 'o tuku atu ki he kakai ha pōpula 'e
 tokotaha, na'a nau loto ki ai.

16 Pea na'a nau ma'u 'i he ngaahi 'aho *ko ia* 'ae
 pōpula ongoongo, na'e ui ko Palāpasa.

17 Ko ia 'i he katoa fakataha 'akinautolu, na'e
 pehē ai 'e Pailato kiate kinautolu, “Ko hai 'oku mou
 loto ke u tuku atu kiate kimoutolu? 'A Palāpasa, pe
 ko Sisu 'aia 'oku ui ko Kalaisi?”

18 He na'a ne 'ilo ko e me'a 'i he meheka kuo nau
 tuku atu ai ia.

19 ¶ Pea kuo nofo ia 'i he nofo'anga fakamaau,
 pea fekau 'e hono uaifi kiate ia, 'o pehē, “Oua
 na'a ke kau 'i ha me'a ki he tangata mā'oni'oni na:
 he na'aku mamahi lahi he 'aho ni koe'uhi ko ia 'i
he'eku misi.”

20 Ka na'e ue'i 'ae kakai 'e he kau taula'eiki lahi
 mo e mātu'a ke nau kole 'a Palāpasa, kae tāmata'i 'a
 Sisu.

21 Pea lea ‘ae pule, ‘o pehēange kiate kinautolu, “Ko hai ‘iate kinaua ‘oku mou loto te u ‘oatu kiate kimoutolu?” Pea nau pehē, “Ko Palāpasa.”

22 Pea pehē ‘e Pailato kiate kinautolu, “Pea ko e hā te u fai kia Sisu ‘aia ‘oku ui ko Kalaisi?” Pea nau pehē kotoa pē, “Tuku ia ke tutuki ki he ‘akau.”

23 Pea pehē ‘e he pule, “He ko e hā, ko e hā ha kovi kuo ne fai?” Ka na ‘e ‘āsili ai ‘enau kalanga, ‘o pehē, “Tuku ia ke tutuki ki he ‘akau.”

24 ¶ Pea ‘i he ‘ilo ‘e Pailato ‘oku ‘ikai si‘i felave ‘ene lea, kae tupu pe ‘ae maveuveu, na ‘e to‘o ‘e ia ‘ae vai, ‘o fanofano hono nima ‘i he ‘ao ‘oe kakai, ‘o ne pehē, “Oku ou ma‘a au ‘i he toto ‘oe tangata angatonu ni: mou vakai *ki ai*.”

25 Pea lea ‘ae kakai kotoa pē, ‘o pehē, “Ke ‘iate kinautolu mo ‘emau fānau hono toto.”

26 ¶ Pea toki tukuange ai ‘e ia ‘a Palāpasa kiate kinautolu; pea hili ‘ene kau‘imaea ‘a Sisu, na ‘a ne tukuange *ia* ke tutuki ki he ‘akau.

27 Pea toki ‘ave ‘a Sisu ‘e he kau tau ‘oe pule ki he fale lahi, pea fakataha kiate ia ‘ae kautau kotoa.

28 Pea nau to‘o hono kofu, ‘o ‘ai kiate ia ‘ae pulupulu kula‘aho‘aho.

29 ¶ Pea hili ‘enau lalanga ‘ae tatā ‘aki ‘ae ‘akau talatala, na ‘a nau ‘ai *ia* ki hono fofonga, mo e va‘a kaho ‘i hono nima to‘omata‘u: pea nau tū‘ulutui ‘i hono ‘ao, ‘o manuki‘i ia, ‘o pehē, “Si‘oto‘ofa, Tu‘i ‘oe kakai, Siu!”

30 Pea nau ‘a‘anu kiate ia, ‘o to‘o ‘ae va‘a kaho, ‘o taa‘i ‘aki hono fofonga.

31 Pea hili ‘enau manuki‘i ia, na ‘a nau to‘o ‘ae pulupulu meiate ia, kae *toe* ‘ai hono kofu ‘o‘ona kiate ia, ‘o taki atu ke tutuki ki he ‘akau.

32 Pea 'i he'enau hū kitua'ā, na'a nau 'ilo ai 'ae tangata Sailine, ko Saimone hono hingoa: pea nau pule'i ia ke ne fua hono 'akau.

33 ¶ Pea kuo nau hoko ki he potu na'e ui ko Kolokota, ko hono 'uhinga, "ko e potu 'oe 'ulupoko."

34 Na'a nau 'oatu kiate ia 'ae vai mahi kuo hu'i 'aki 'ae 'ahu ke ne inu: pea na'a ne kamata ia, kae 'ikai te ne inu.

35 Pea na'a nau tutuki ia ki he 'akau, pea nau vahevahe hono ngaahi kofu 'i he talotalo: koe'uhi ke fakamo'oni 'aia na'e lea 'aki 'e he palōfita, "Na'a nau tufa hoku ngaahi kofu kiate kinautolu, mo nau talotalo ki hoku kofutu'a."

36 Pea nau nofo ki lalo, 'o le'ohi ia;

37 Pea na'a nau 'ai 'i 'olunga 'i hono fofonga hono talakovi'i kuo tohi, KO SISU ENI KO E TU'I 'OE KAKAI SIU.

38 Pea na'e tutuki ki he 'akau fakataha mo ia 'ae ongo kaiha'a 'e toko ua, ko e taha ki *hono* nima to'omata'u, mo e taha ki *hono* to'ohema.

39 ¶ Pea na'e manuki'i ia 'ekinautolu na'e fe'alu'aki ai, mo kalokalo honau 'ulu,

40 'onau pehē, "A koe 'oku ke faka'auha 'ae falelotu lahi, mo *toe* langa ia 'i he 'aho 'e tolu, fakamo'ui koe. Kapau ko e 'Alo koe 'oe 'Otua, 'alu hifo mei he 'akau."

41 Pea manuki'i foki ia 'e he kau taula'eiki lahi, mo e kau tangata tohi, mo e mātu'a, 'onau pehē,

42 "Na'a ne fakamo'ui 'ae ni'ihī; ka 'oku 'ikai te ne fa'a fakamo'ui ia. Kapau ko e Tu'i ia 'o 'Isileli, 'oku lelei ke 'alu hifo ia mei he 'akau, pea te tau tui kiate ia.

43 Na'e falala ia ki he 'Otua; 'oku lelei ke ne fakamo'ui ni ia, 'o kapau 'oku ne 'ofa kiate ia: he na'e pehē 'e ia, 'Ko e 'Alo au 'oe 'Otua.' ”

44 Pea ko e ongo kaiha'a, na'e tutuki ki he 'akau mo ia, na'e pehē foki 'ena manuki'i ia.

45 Pea na'e fakapo'uli 'ae fonua kotoa, mei hono ono 'oe feitu'ula'ā 'o a'u ki hono hiva 'oe feitu'ula'ā.

46 Pea hokosia hono hiva 'oe feitu'ula'ā, pea tangi le'o lahi 'a Sisu, 'o pehē, “'Iai, 'Iai, lama sapakatani?” Ko hono 'uhinga, “Ko hoku 'Otua, ko hoku 'Otua, ko e hā kuo ke li'aki ai au?”

47 Pea 'i he fanongo ki ai 'ae ni'ihi na'e tutu'u 'i ai, na'a nau pehē, “'Oku ui 'ae tangata ni kia 'Ilaisiā.”

48 Pea lele leva honau tokotaha, ke to'o mai 'ae oma, 'o fakapito ia 'i he vai mahi, 'o ne 'ai ia ki he va'a kaho, pea 'ohake ke ne inu.

49 Ka na'e pehē 'e he ni'ihi, “Tuku ai pe, ka tau vakai pe ha'u ai 'a 'Ilaisiā ke fakamo'ui ia.”

50 ¶ Pea kuo hili 'ae toe tangi le'o lahi 'a Sisu, na'a ne tuku hake hono laumālie.

51 Pea vakai, kuo mavaeua leva 'ae puipui 'oe falelotu lahi, mei he potu 'i 'olunga 'o a'u ki lalo; pea ngalulu 'ae fonua, pea mafahifahi 'ae ngaahi maka;

52 Pea mato'o 'ae ngaahi tanu'anga; pea tu'u hake 'ae sino 'oe kau mā'oni'oni ni'ihi na'e mohe,

53 'O nau ha'u mei honau ngaahi tanu'anga 'i he hili 'ene toetu'u, 'o 'alu ki he kolo tapu, 'o fakahā 'akinautolu ki he tokolahi.

54 Pea kuo mamata 'ae 'eikitau, mo kinautolu na'e 'iate ia, ke le'ohi 'a Sisu, ki he mofuike, mo e ngaahi me'a ko ia na'e fai, na'a nau ilifia lahi, 'onau pehē, “tā ko e mo'oni ko e 'alo 'eni 'oe 'Otua.”

55 Pea na'e ai 'ae kau fefine tokolahi, *na'e tutu'u* mei he mama'o 'o vakai, na'a nau muimui 'ia Sisu mei Kaleli, 'onau tauhi ia:

56 Ko honau ni'ihiki ko Mele Makitaline, mo Mele ko e fa'e 'a Semisi mo Sose, mo e fa'e 'ae fānau 'a Sepeti.

57 Pea hokosia 'ae efiāfi, pea ha'u 'ae tangata koloa'ia mei 'Alematea, ko Siosefa hono hingoa, ko e ākongā foki ia 'a Sisu:

58 Pea na'e 'alu ia kia Pailato 'o ne kole 'ae sino 'o Sisu. Pea toki fekau ai 'e Pailato ke 'oatu 'ae sino.

59 Pea kuo ma'u 'e Siosefa 'ae sino, na'a ne fakakoloa 'aki ia 'ae tupenu mahu'inga mo ma'a,

60 'O ne fakatokoto ia 'i hono fonualoto fo'ou, 'aia na'a ne tā 'i he loto maka: pea filifilihi 'e ia 'ae maka lahi ki he matapā 'oe fonualoto, pea *toki* 'alu ia.

61 Pea na'e nonofo ai, 'o hangatonu mai ki he fonualoto, 'a Mele Makitaline, pea mo e Mele 'e taha.

62 ¶ Pea 'i he pongipongi, 'aia na'e feholoji mo e 'aho teuteu, na'e ha'u fakataha kia Pailato 'ae kau taula'eiki lahi mo e kau Fālesi,

63 'onau pehē, "Eiki, 'oku mau manatu na'e lea 'ae kākā na 'i he'ene kei mo'ui, 'Ka hili 'ae 'aho 'e tolu te u toetu'u hake.'

64 Ko ia ke ke fekau ke le'ohi ma'u 'ae fonualoto, 'o hoko ki hono 'aho tolu, telia na'a ha'u 'ene kau ākongā 'i he pō, 'o kaiha'asi ia, pea nau tala ki he kakai, 'Kuo toetu'u ia mei he mate: pea 'e kovi lahi ai 'ae kākā ki mui ni 'i he 'uluaki.'

65 Pea pehē 'e Pailato kiate kinautolu, "Oku ai ho'omou kau le'o: mou ō, 'o fa'iteliha ki hono ngaohi ke ma'u."

66 Pea na'a nau 'alu, 'o ngaohi ke ma'u 'ae fonualoto, 'o pulusi 'ae maka, pea *fakanofa* 'ae le'o.

28

1 'Oku fakahā 'ae toetu'u 'a Kalaisi 'e he 'āngelo ki he ongo fefine. 9 'Oku ne fakahā 'e ia kiate kinaua. 11 'Oku foaki 'ae ngaahi pa'anga 'e he kau taula'eiki lahi ki he kau tau, ke nau tala na'e kaiha'asi ia mei he fonualoto. 16 Ko e fakahā 'a Kalaisi ki he'ene kau ākongā, 19 'O ne fekau atu 'akinautolu ke nau papitaiso, mo akonaki'i 'ae ngaahi pule'anga kotoa pē.

1 Pea kuo hili 'ae Sāpate, pea kamata hoko 'ae 'uluaki 'aho 'oe uike, mo 'ene omi 'a Mele Maki-taline, mo e Mele 'e taha, ke vakai ki he fonualoto.

2 Pea 'iloange, na'e mofuike lahi: he na'e 'alu hifo 'ae 'āngelo 'ae 'Eiki mei he langi, pea ne filifilihi 'ae maka mei he matapā, pea hekeheka ai.

3 Na'e tatau hono mata mo e 'uhila, pea hinehina hono kofu 'o hangē ko e 'uha hinehina.

4 Pea na'e tetetete 'ae kau le'o 'i he manavahē kiate ia, 'onau liliu 'o hangē ko e kau mate.

5 Pea lea 'ae 'āngelo ki he ongo fefine, 'o pehēange, "'Oua na'a mo manavahē 'akimoua: he 'oku ou 'ilo 'oku mo kumi 'a Sisu, 'aia na'e tutuki ki he 'akau.

6 'Oku 'ikai 'i heni ia: he kuo toetu'u, 'o hangē ko 'ene lea. Mo omi, 'o mamata ki he potu na'e tokoto ai 'ae 'Eiki.

7 Pea mo ō ke vave, 'o tala ki he'ene kau ākongā 'kuo toetu'u ia mei he mate; pea vakai, 'oku 'alu mu'omu'a ia 'iate kimoutolu ki Kaleli: te mou mamata kiate ia 'i ai:' vakai, kuo u tala ia kiate kimoua."

8 Pea ne na ō leva mei he fonualoto, 'i he manavahē mo e fiefia lahi, 'o na felele'i ke fakahā mai ki he'ene kau ākongā.

9 ¶ Pea 'i he'ena 'alu ke tala ki he'ene kau ākongā, 'iloange, kuo fakafetaulaki mai 'a Sisu kiate kināua, 'o ne pehē, "Si'oto'ofa." Pea na'a na omi 'o puke hono va'e, 'o hū kiate ia.

10 Pea toki pehē ai 'e Sisu kiate kināua, "'Oua 'e manavahē: 'alu 'o tala ki hoku ngaahi kāinga ke nau 'alu ki Kaleli, pea te nau mamata ai kiate au."

11 ¶ Pea 'i he'ena ō, vakai, na'e ha'u ki he kolo 'ae ni'ihī 'oe kau le'o, 'o fakahā ki he kau taula'eiki lahi 'ae ngaahi me'a kotoa pē kuo fai.

12 Pea kuo fakataha 'akinautolu mo e kau mātu'a, pea hili 'enau fakakaukau, na'a nau 'oatu 'ae ngaahi pa'anga lahi ki he kau tau,

13 'onau pehē, "Mou lea, 'o *pehē*, 'Na'e ha'u 'ene kau ākongā 'i he pō, 'o kaiha'asi ia lolotonga 'emau mohe.'

14 Pea kapau 'e ongo atu 'ae me'a ni ki he pule, te mau fakaloto'i ia, kae malu'i 'akimoutolu."

15 Ko ia na'a nau to'o ai 'ae ngaahi pa'anga, 'onau fai 'o hangē ko hono akonekina 'akinautolu: pea 'oku ma'u 'ae tala ni 'i he kakai Siu 'o a'u ki he 'aho ni.

16 ¶ Pea na'e 'alu ai 'ae kau ākongā 'e toko hongofulu ma tokotaha ki Kaleli, ki he mo'unga 'aia na'e fakahā 'e Sisu kiate kinautolu.

17 Pea kuo nau mamata kiate ia, pea nau hū kiate ia: ka na'e fakata'eta'etui 'ae ni'ihī.

18 Pea ha'u 'a Sisu 'o lea kiate kinautolu, 'o pehē, "Kuo tuku kiate au 'ae mālohi kotoa pē 'i he langi mo māmani.

19 Ko ia ke ‘alu ‘akimoutolu, ‘o fakalotu‘i ‘ae ngaahi pule‘anga kotoa pē, ‘o papitaiso ‘akinautolu ‘i he huafa ‘oe Tamai, mo e ‘Alo, mo e Laumālie Mā‘oni‘oni:

20 ‘O akonaki atu kiate kinautolu ke nau tokanga ki he ngaahi me‘a kotoa pē ‘aia kuo u fekau kiate kimoutolu: pea vakai, ‘oku ou ‘iate kimoutolu ma‘uaipē, ‘o a‘u ki he ngata‘anga ‘o māmani.” ‘Emeni.

CX

KO E TOHI TAPU KĀTOA
The Holy Bible in the Tongan language of Tonga,
Revised West Version

Public Domain

Language: Tongan

Translation by: James Baxley

Cover and title page artist: Kitione Vailea

Digital editions and layout: Michael Johnson

Web site: <https://ebible.org/ton/>

Translator support: <https://worldoutreach.org/325>

2021-11-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 13 Dec 2023

2362cc12-5c8d-5627-ad4b-c1c163858892